

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

**Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních
cizinců v ČR a analýza postojů české veřejnosti k
zaměstnávání cizinců**

Bc. Kateřina Uglajová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Uglajová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR a analýza postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců

Název anglicky

Statistical analysis of the development of numbers of economically active foreigner in the Czech Republic and analysis of the Czech public attitudes towards the employment of foreigners

Cíle práce

Česká republika patří mezi imigrační země, kam přichází velké množství migrantů za prací. Během 90. let se stala zemí s trvalým přílivem imigrantů. Počet cizinců legálně usazených v ČR se od roku 1990 do roku 2004 téměř zpětinásobil. Problémem spojeným s vyšší migrací je nelegální migrace cizinců na území České republiky, vyšší kriminalita a integrace cizinců do společnosti.

Za ekonomicky aktivní jsou považováni cizinci evidovaní na úřadech práce a cizinci s živnostenským oprávněním. Hlavním cílem diplomové práce je statistická analýza, modelování a predikce počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR.

Dílním cílem je analýza postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců a to na základě primárních dat získaných z průzkumů realizovaných Centrem pro výzkumy veřejného mínění – výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR.

Metodika

Data potřebná pro statistickou analýzu studentka dohledá z datové základny Českého statistického úřadu a Ministerstva vnitra ČR. K analýze sekundárních dat bude využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. S ohledem na konkrétní vývoj vybraných ukazatelů budou zvoleny vhodné interpolační a extrapolací metody.

Pro analýzu primárních dat budou použity údaje získané z průzkumů realizovaných Centrem pro výzkumy veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR. Statistická analýza dat bude provedena s využitím specializovaného statistického softwaru.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Cizinec, migrace, státní občanství, ekonomická aktivita, veřejné mínění, časová řada, dotazník, průzkum, ČSÚ, Ministerstvo vnitra ČR.

Doporučené zdroje informací

- BROCKWELL, P., J.: Introduction to Time Series and Forecasting, Springer International Publishing AG, New York, USA, 2016. 425 s. ISBN 978-33-192-9852-8.
- BROUČEK, S., GRULICH, T.: Migrace a česká společnost: výběr textů a diskuse z konference k aktuálním problémům migrací. Vyd. 1., Praha, Etnologický ústav Akademie věd ČR v Praze; Senát Parlamentu ČR, 2012. 195 s. ISBN 978-80-87112-61-8.
- DRBOHLAV, D.: Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? Vyd. 1. Praha, Sociologické nakladatelství, 2010, 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.
- DRBOHLAV, D.: Nelegální ekonomické aktivity migrantů: Česko v evropském kontextu – Vyd. 1., Praha, Karolinum, 2008, 311 s. SBN 978-80-246-1552-3.
- DRBOHLAV, D.: Ukrajinská pracovní migrace v Česku: migrace – remittance – (rozvoj); – Vyd. 1., Praha, Karolinum, 2015, 282 s. ISBN 978-80-246-2995-7.
- FORBELSKÁ, M.: Stochastické modelování jednorozměrných časových řad. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 251 s. ISBN 978-80-210-4812-6.
- FREDINGEROVÁ, T.: Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence. Vyd. 1. Praha, Sociologické nakladatelství; Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, 2014, 232 s. ISBN 978-80-7419-174-9.
- HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J.: Statistika pro ekonomy. Praha, Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-86946-43-6.
- KÁBA, B., SVATOŠOVÁ, L.: Statistické nástroje ekonomického výzkumu. 1. vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň. 2012. 176 s. ISBN 978-80-7380-359-9.
- PECÁKOVÁ, I.: Statistika v terénních průzkumech. 3. vydání. 2018. Professional publishing, Praha. 256 s. ISBN 978-80-88260-10-3.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radka Procházková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 2. 10. 2020

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR a analýza postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radce Procházkové, Ph.D. za čas a ochotu, kterou mi věnovala a za odborné rady při zpracování diplomové práce.

Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR a analýza postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců

Abstrakt

Diplomová práce analyzuje vývoj počtu a strukturu ekonomicky aktivních cizinců v ČR a postoje Čechů k jejich zaměstnávání. Časové období bylo vybráno zejména od roku 2004 až do 2019. Pomocí elementárních charakteristik časové řady byl popsán historický vývoj evidovaných cizinců na ÚP a zahraničních osob s živnostenským oprávněním. U vývoje počtu podnikatelů bylo pracováno hlavně s Brownovým modelem exponenciálního vyrovnávání a v menší míře byl použit i ARIMA model, a poté byly vypočítány predikce do roku 2022. Téměř u všech vybraných národností se předpokládal mírný růst počtu podnikatelů. Popis vzal v úvahu vnější faktor koronavirové pandemie, a byl porovnán výsledek predikcí s dostupnými údaji ukazatelů za rok 2020. Byly shledány nepatrné rozdíly mezi predikcemi a oficiálními daty v tomto roce, proto se uvažovalo o takřka marginálním vlivu pandemie na tyto ukazatele. S omezenými daty u evidovaných cizinců na ÚP byl odhadován budoucí vývoj, kde se u většiny sledovaných národností očekával velmi nízký růst až stagnující vývoj počtu zaměstnaných cizinců. Postoje Čechů k zaměstnávání cizinců se změnil v roce 2019 s přihlédnutím na srovnatelný průzkum z roku 2013. Bylo patrné větší přijímání zaměstnaných cizinců, a to hlavně u osob s vyšší životní úrovní, které je příliš nevnímaly jako možnou konkurenci na pracovním trhu.

Klíčová slova: Cizinec, migrace, státní občanství, ekonomická aktivita, veřejné mínění, časová řada, dotazník, průzkum, ČSÚ, Ministerstvo vnitra ČR.

Statistical analysis of the development of numbers of economically active foreigners in the Czech Republic and analysis of the Czech public attitudes towards the employment of foreigners

Abstract

The diploma thesis is based on an analysis of the development of the numbers and structure of economically active foreigners in the Czech Republic and the attitudes of Czechs towards the employment of foreigners. The time period was selected mainly from 2004 to 2019. The historical development of the numbers of the registered foreigners at the labour office and foreign nationals with a trade license was described with using the elementary characteristics of the time series. For the development of the number of entrepreneurs and forecasting until 2022 were used mainly Brown's exponential smoothing model and an ARIMA model. A slight increase in the number of entrepreneurs was expected for almost all the selected foreign nationalities. An external factor of the coronavirus pandemic was described and the prediction results were compared with the available indicator data from 2020. Small differences were found between predictions and official data of that year, so an almost marginal effect of the pandemic on these indicators was considered. The future numbers of foreigners registered at the labour office were estimated with limited data. Very low growth and stagnant development of the number of employed foreigners was expected for most foreign nationals. The attitudes of Czechs towards the employment of foreigners changed in 2019 compared to the survey from 2013. There was more significant acceptance of employed foreigners among people with a higher standard of living who did not perceive them as possible rivals on the labour market.

Keywords: Foreigner, migration, citizenship, economic activity, public opinion, time series, questionnaire, survey, CZSO, Ministry of the Interior of the Czech Republic.

Obsah

1 Úvod	8
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
2.2.1 Pojetí časových řad a elementárních charakteristik	9
2.2.2 Modely časových řad a zhodnocení jejich vhodnosti u výběru.....	12
2.2.3 Adaptivní přístupy k modelování časové řady.....	14
2.2.4 Kvótní výběr	16
3 Teoretická východiska	17
3.1 Demografické vymezení migrace	17
3.2 Ekonomické pojetí migrace	19
3.3 Pozitivní a negativní aspekty pracovní migrace	21
3.4 Historie migrace do českých zemí	23
3.5 Ekonomicky aktivní cizinci.....	25
3.5.1 Registrace cizinců na úřadech	25
3.5.2 Současná úprava zaměstnávání cizinců v ČR.....	26
3.5.3 Nelegální praktiky u zaměstnávání cizinců	29
3.6 Integrace cizinců do české společnosti	30
3.7 Národnostní menšiny v ČR	32
4 Vlastní práce	37
4.1 Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR.....	37
4.2 Statistická analýza vývoje počtu a struktury cizinců s živnostenským oprávněním	39
4.3 Statistická analýza vývoje počtu a struktury evidovaných cizinců na ÚP v ČR.....	53
4.4 Analýza postojů české společnosti k zaměstnávání cizinců v ČR	65
5 Výsledky a diskuse	77
6 Závěr	81
7 Seznam použitých zdrojů	83
8 Přílohy	96

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Kartogram relativního zastoupení cizinců s živnostenským oprávněním v regionech ČR v roce 2019.....	40
Obrázek č. 2: Věková pyramida cizinců s živnostenským oprávněním v roce 2019.....	41
Obrázek č. 3: Kartogram relativního zastoupení cizinců evidovaných na ÚP v regionech ČR v roce 2019.....	53

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled měsíčních mezd cizinců a českých občanů v roce 2018.....	55
Tabulka č. 2: Přehled měsíčních platů cizinců a českých občanů v roce 2018.....	55

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 2004-2019.....	37
Graf č. 2: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	38
Graf č. 3: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	39
Graf č. 4: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019....	42
Graf č. 5: Vývoj počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019.....	43
Graf č. 6: Vývoj počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019.....	44
Graf č. 7: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	45
Graf č. 8: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	46
Graf č. 9: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019.....	47
Graf č. 10: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019.....	48
Graf č. 11: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2009-2019.....	49
Graf č. 12: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruska v ČR v letech 2004-2019.....	50
Graf č. 13: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019.....	51
Graf č. 14: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Německa v ČR v letech 2004-2019.....	52
Graf č. 15: Přehled nejpočetnějších 5 profesních oborů u evidovaných cizinců na ÚP v roce 2019.....	54
Graf č. 16: Vývoj celkového počtu cizinců evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019.....	56
Graf č. 17: Vývoj počtu cizinců ze zemí EU evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019.....	57
Graf č. 18: Vývoj počtu cizinců z ostatních zemí evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019.....	58
Graf č. 19: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019.....	59

Graf č. 20: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019	60
Graf č. 21: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019	61
Graf č. 22: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019	62
Graf č. 23: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Polska v ČR v letech 2004-2019	63
Graf č. 24: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Německa v ČR v letech 2004-2019	64
Graf č. 25: Rozložení četností u otázky – správnost zaměstnávání cizinců v ČR v roce 2019	66
Graf č. 26: Rozložení četností u otázky – správnost zaměstnávání cizinců v ČR v roce 2013	67
Graf č. 27: Rozložení četností u otázky – správnost upřednostňování cizinců ze zemí EU v roce 2019	68
Graf č. 28: Rozložení četností u otázky – správnost upřednostňování cizinců ze zemí EU v roce 2013	69
Graf č. 29: Rozložení četností u otázky – ohrožení z cizí pracovní síly na české zaměstnance v roce 2019	70
Graf č. 30: Rozložení četností u otázky – ohrožení z cizí pracovní síly na české zaměstnance v roce 2013	71
Graf č. 31: Rozložení četností u otázky – přílivu cizího kapitálu, který zlepšuje situaci na trhu práce v roce 2019	72
Graf č. 32: Rozložení četností u otázky – přílivu cizího kapitálu zlepšující situaci na trhu práce v roce 2013	73
Graf č. 33: Rozložení četností u otázky – zaměstnávání cizinců v profesích, o něž čeští občané nemají zájem v roce 2019	74
Graf č. 34: Rozložení četností u otázky – zaměstnávání cizinců v profesích, o něž čeští občané nemají zájem v roce 2013	75
Graf č. 35: Rozložení četností u otázky – omezení cizinců do oblastí s vyšší nezaměstnaností v roce 2019	76
Graf č. 36: Rozložení četností u otázky – omezení cizinců do oblastí s vyšší nezaměstnaností v roce 2013	76

1 Úvod

Příliv zahraniční pracovní síly v novodobé historii je pozorovatelný ve všech zemích světa, Českou republikou nevyjímaje. Globální prostředí nadnárodních firem umožňuje výměny osob, kde odlišné migrační plány jednotlivých vlád podmínky zaměstnávání cizinců podporuje či naopak omezuje. V ČR se zabývají cizinci některé resorty ministerstev jako je Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, a Ministerstvo práce a sociálních věcí. V rámci posledně uvedeného se již evidují konkrétní pracovní pozice u zahraničních zaměstnanců na jednotlivých krajských pobočkách úřadů práce.

Imigrace ze zahraničí přináší do společnosti prvek multikulturality, kde záleží na ochotě začlenění se v nové zemi u samotných cizinců, ale i na pochopení jejich rozdílů většinovou společností. Adaptace v cizím prostředí je nezbytná pro lepší postavení v pracovním životě cizince, a i potřebné znalosti místních právních předpisů, které mohou předcházet neúmyslnému porušování legálního zaměstnání. Právě tímto způsobem se z původně vykonávané práce cizince podléhající všem předpisům, často stává ilegální aktivita. Namátkové kontroly na pracovištích odhalují jen zlomek nelegálních zaměstnaných cizinců, a proto se mohou sestavovat jen odhady těchto počtů. Ve skutečnosti tak může pobývat na českém území mnohanásobně více zahraničních osob, jež se dále podílejí na stínové ekonomice.

Česká veřejnost je někdy označována jako deficitně tolerantní, což znamená, že dosahuje určitých nedostatků v oblasti snášenlivosti cizinců. Otevřená xenofobie se v ČR nevyskytuje, alespoň ne ve výrazných formách. Do jisté míry lze konstatovat, že Češi si chtějí udržet svou etnickou homogenost. Panuje i určitá stereotypizace vůči vybraným národnostem, a znesnadňuje tak pozitivní vnímání možných přínosů cizinců pro Českou republiku. Mnohdy cizince vnímají jako nízkokvalifikovanou pracovní sílu, jež zastává pozice, o které Češi nemají zájem. Dále část populace vyznává názor, že na pracovním trhu se vyskytuje již příliš mnoho cizinců.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce byla statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců. Bylo pracováno s ukazateli cizinců evidovaných na ÚP a cizinců s živnostenským oprávněním zejména v letech 2004-2019. Elementární charakteristiky časových řad pozorovaly jednotlivé změny v těchto ukazatelích u celkového vývoje počtu osob s cizí státní příslušností a u vybraných národností. Vybrané modely posloužily ke stanovování krátkodobých prognóz do roku 2022. Výsledek predikcí za rok 2020 se porovnával s dostupnými údaji z ČSÚ, a byla tak vypočítána relativní chyba predikcí. Byl odhadován budoucí vývoj počtu evidovaných cizinců na úřadech práce za pomoci koeficientu růstu. Byl zpracován základní pohled na regionální usazování ekonomicky aktivních cizinců v ČR, a u podnikatelů bylo sledováno rozložení věkové kategorie a pohlaví. U evidovaných cizinců na ÚP bylo vypracováno rozložení nejpočetněji zastoupených profesních oborů a u vybraných menšinách s cizí státní příslušností byl poskytnut přehled měsíčních výdělků. Dílčí cíl práce sledoval vývoj postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců v roce 2019 s porovnáním s průzkumem CVVM z roku 2013. Dále byly v popisech odpovědí pozorovány zvolené sociodemografické identifikátory u respondentů při výzkumu.

2.2 Metodika

Ve vlastní práci byl ke statistické analýze využit specializovaný statistický program SPSS. Data byly převzata z Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí, a Ministerstva průmyslu a obchodu. U analýzy postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců se pracovalo s poskytnutými údaji z Centra pro výzkum veřejného mínění AV ČR.

2.2.1 Pojetí časových řad a elementárních charakteristik

Sledované údaje, které jsou mezi sebou porovnatelné z hlediska prostorového a věcného, se zaznamenávají postupně z minulosti až do přítomnosti. Takto shromážděná data se označují pod názvem časová řada (Hindls a kol., 2007, s. 246). V ní se může

nacházet trend, jenž představuje tendenci u vývoje pozorovaných údajů vybraného ukazatele. Může vykazovat stabilní úroveň vývoje v čase, či rostoucí nebo klesající trend (Hošková a kol., 2014, s. 98). Složky časových řad se můžou uvést jako: trendová složka T_t , sezónní složka S_t , cyklická složka C_t , náhodná složka ε_t . U příčiny vzniku náhodné složky dle Hindlse (2007, s. 255) stojí malé změny, jež jsou navzájem nezávislé. Sezónní kolísání podle Součka (2006, s. 171) představují každoroční výkyvy, které se dějí pravidelně. Periodicita se však může vyskytovat i v nižším časovém rozsahu v závislosti na odvětví. Může tak zde např. působit vliv klimatu a ročních svátků. Cyklické kolísání nastává u dlouhodobého trendu delší než 1 rok. V praxi je však někdy hůře rozeznatelný od samotného trendu, obzvláště u příliš krátkých časových řadách. Podle přítomnosti složek časových řad se řadí do kategorií: periodické s trendem nebo bez trendu, neperiodické a stacionární. Z hlediska času se dle Hindlse a kol. (2000, str. 89) časové řady rozdělují do intervalových a okamžikových ukazatelích. Dle periodicity se lze setkat s ročními časovými řadami nebo s krátkodobými, jež se mohou evidovat např. po týdnech nebo měsících. Intervalová časová řada dle Součka (2006, s. 168) udává hodnoty ve vymezeném časovém období, a okamžiková k daném okamžiku např. k 1.1. Dále podle charakteru ukazatele se vyskytují v podobě peněžní nebo naturální.

Prostým nebo váženým chronologickým průměrem dle Budíkové a kol. (2010, s. 261) lze v okamžikové časové řadě zjistit její charakter. Ke stejnému účelu se přistupuje u intervalové časové řady za pomoci aritmetického průměru. V běžné dekompozici se používá aditivní a multiplikativní model, kde se posledně zmiňovaný může znovu převést logaritmováním do aditivního modelu (Forbelská, 2009, s. 58). Jestliže se dle Součka (2006, s. 170) v aditivním modelu zdaří najít systematickou složku, tak se reziduální složka dále spočítá jako rozdíl následujících období. U multiplikativního modelu se k jejímu zjištění přistupuje dělením. Nižší hodnota rezidua naznačuje u pozorovaného ukazatele vyšší pravidelnost jeho vývoje. Pro praktické účely se multiplikativní model zavádí zejména u ekonomických ukazatelích. V jednotlivých měsících lze pozorovat nestejný počet dní, a proto se přistupuje k očišťování této variace pro lepší porovnávání údajů.

$$y_t^{(0)} = y_t \frac{\bar{k}_t}{k_t} \quad (2.1)$$

y_t ... původní hodnota ukazatele

$\bar{k}_t$ ... průměrný počet dní v dílčím období

k_t ... počet dní v dílčím období (měsíc, čtvrtletí)

$t = 1, 2, \dots, n$

Elementární charakteristiky dle Hindlse (2007, s. 253) poskytují základní přehled o charakteru vývoje v ukazatelích u časové řady. Pomocí 1. difference se vypočítá rozdíl 2 po sobě následujících čísel v absolutním vyjádření.

$$d_1^t = y_t - y_{t-1} \quad (2.2)$$

$t = 2, 3, \dots, n$

Pokud se odečte mezi sebou 1. difference, získá se 2. difference, jež představuje zrychlení anebo zpomalení v časové řadě.

$$d_{yt}^2 = d_{yt}^1 - d_{t-1}^1 \quad (2.3)$$

$t = 3, 4, \dots, n$

Koeficient růstu neboli řetězový index se může převést do procentuálního vyjádření a takto upraven se již nazývá tempo růstu.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad (2.4)$$

$t = 2, 3, \dots, n$

Při výpočtech průměrného koeficientu růstu se dle Součka (2006, s. 174) využívá geometrického průměru. Násobek veškerých koeficientů růstu poskytuje informaci o celém nárůstu v časové řadě.

2.2.2 Modely časových řad a zhodnocení jejich vhodnosti u výběru

Pomocí matematické funkce dle Svatošové a kol. (2008, s. 44) lze znázornit průběh u časové řady, které mají určité vlastnosti jako je minimální počet členů v rovnici, spojitost a je lineární v parametrech. Pro praktické účely se nejčastěji využívá těchto vyrovnávacích křivek:

$$\text{Lineární trend} \quad y'_t = a + bt \quad (2.5)$$

$$\text{Kvadratický trend} \quad y'_t = a + bt + ct^2 \quad (2.6)$$

$$\text{Logaritmický trend} \quad y'_t = a + b \log t \quad (2.7)$$

$$\text{Exponenciální trend} \quad y'_t = a \cdot b^t \quad (2.8)$$

Široká obliba použití lineárního trendu dle Hindlse (2007, s. 257) spočívá v jeho jednoduchosti a v potencionální aproximaci dalších trendů. Pro jejich správné použití je nutná podmínka znalosti o vybrané funkci, která kvalitně popisuje vývoj u pozorovaného ukazatele. Dále se zvažuje o možném chování v budoucnosti na základě tendencí. Doporučovaným pomocníkem při volbě je grafické znázornění sledovaných hodnot, které však není vždy exaktní. Parametry funkcí lze odhadnout metodou nejmenších čtverců. V této metodě se ve výsledku vypočítá minimalizace součtu čtverců odchylek (Svatošová, Kába, 2008, s. 45). Pokud se tato metoda zavádí u exponenciální funkce, je nejprve nezbytné provést linearizující transformaci (Hindls, 2007, s. 257).

$$\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2 = \min \quad (2.9)$$

y_t – pozorované hodnoty

y'_t – očekávané hodnoty

V praxi se při volbě modelu využívá charakteristiky M.A.P.E. neboli průměrná absolutní procentuální chyba. Představuje tak průměr absolutní chyby predikovaných hodnot od skutečných hodnot (Hansun, 2016, s. 76). Pokud vypočtený výsledek vzorce vyšel do 5 %, považuje se daný model za velmi kvalitní a vhodný pro účely predikování. Dále lze uvést ukazatele střední čtvercové chyby M.S.E. a střední absolutní chyby M.A.E. (Hindls, 2007, s. 289). M. A. E. může být vypočítán i na základě nízkého počtu pozorování

a s více proměnnými (Hyndman a kol., 2008, s. 26). Výše uvedené charakteristiky podávají jen dílčí znalost o posouzení kvality modelu, a upřednostňují se modely s nejnižší hodnotou (Svatošová a kol., 2008, s. 48).

$$M.A.P.E. = \frac{100}{n} = \sum \frac{|y_t - y'_t|}{y_t} \quad (2.10)$$

Index determinace se dle Svatošové a kol. (2008, s. 47) většinou udává v procentech a vystihuje tak jaké procento z celkového rozptylu u závislé proměnné bylo vysvětleno modelem a dále kolik procent nebylo vysvětleno. Pokud se hodnota I^2 přibližuje k hodnotě 1, znamená to, že model kvalitněji vystihuje daný jev.

$$I^2 = 1 - \frac{s_{\varepsilon}^2}{s_y^2} = 1 - \frac{\sum (y_t - y'_t)^2}{\sum (y_t - \bar{y}_t)^2} \quad (2.11)$$

Odmocnina indexu determinace představuje index korelace a jak bylo výše uvedeno, hodnoty blízké 1 jsou považovány za výstižné k popisu vývoje. Někdy však vybrané trendové funkce vykazují přibližně stejnou hodnotu indexu korelace. Reziduální směrodatná odchylka rovněž slouží k posouzení kvality.

Další charakteristikou pro určení vhodnosti modelu u prognóz lze považovat relativní chybu predikce. Vypočítaný výsledek do 5 % vypovídá o kvalitní schopnosti predikování.

$$rp = \left| \frac{y'_t - y_t}{y_t} \right| \cdot 100 [\%] \quad (2.12)$$

U nejlepšího bodového odhadu dle Minaříka (2004, s. 75-78) dochází k minimální náhodné chybě, která zároveň není systematická, kde rostoucí kvalitu zapříčiňuje vyšší rozsah výběru. U některých případech však nelze stanovit nestranný bodový odhad, jelikož se rozdělení pravděpodobnosti u parametru nevyskytuje. U intervalového odhadu se již dopředu pracuje se známou pravděpodobností v intervalu $1-\alpha$, která může pokrýt určitou parametrickou funkci. Kritéria jsou nastavena u vlastností odhadu, jež musí splňovat podmínky nestrannosti, konzistentnosti a vydatnosti (Souček, 2006, s. 63).

2.2.3 Adaptivní přístupy k modelování časové řady

V praxi se velmi často používá exponenciálního vyrovnávání kvůli vyhlazování časové řady a pro poměrně dobrou schopnost predikování (Vošvrda a kol., 2003, str. 55). U exponenciálního vyrovnávání se dle Hindlse a kol. (2007, s. 322-329) přiřazuje vyšší váha u novějších pozorování než empiricky naměřeným hodnotám z minulosti. Samotná váha představuje exponenciální funkci s vyrovnávací konstantou. Jednoduché exponenciální vyrovnávání má konstantní trend v krátkém časovém období. Dvojitě vyrovnávání obsahuje lineární trend, kdežto trojitě kvadratický trend. Vhodně zvolená konstanta je důležitá pro kvalitní predikce, pro jejich sestavování se mohou srovnávat modely a vybrat z nich ten nejlepší. V praxi se používá zejména metoda extrapolace časových řad, kde se sleduje minulost daného subjektu a přejímá se do budoucnosti. V porovnání klasických modelů trendu se předpokládá poměrná stabilita u zákonitostí vývoje v čase. Čas je zde nezávislou proměnnou, kdežto prognózovaný subjekt je považován za závislou proměnnou. U konstrukce předpovědí není nutné predikovat jiné veličiny, jež mohou působit na závislou proměnnou, což je jednou z výhod této metody. Používají se zejména pro krátkodobé předpovědi, jelikož se zde promítá princip za jinak stejných podmínek. Jedním z typů modelů exponenciálního vyrovnávání pro účely prognóz lze uvést Brownův model. Brownovo exponenciální vyrovnávání obsahuje jednu vyrovnávací konstantu α a jiný typ má i další parametr β (Hindls a kol, 2000, s. 137). Pracuje se zastaráváním informací a přiřazuje jim váhu dle stáří.

$$\sum_{j=1}^{\infty} w_j (1 - \alpha)^j \cdot \alpha^j = \frac{1 - \alpha}{1 - \alpha} = 1 \quad (2.13)$$

Samotný Brownův model lze zapsat v jednoduché formě:

$$\ell_t = a y_t + (1 - a)(\ell_{t-1} + b) \quad (2.14)$$

Jiné metody u exponenciálního vyrovnání se dle Součka (2006, s. 183) používají při přítomnosti trendové složky někdy i sezonní složky v časové řadě. Tyto modely se tak označují jako Wintersovo exponenciální vyrovnávání a Holtovo exponenciální vyrovnávání.

Holtův model dle Hoškové a kol. (2014, s. 114) obsahuje dvě vyrovnávací konstanty α , β , kde se hodnoty v intervalu pohybují od nuly do jedné. Trend je zde vyrovnán za pomoci β , a konstanta α slouží k vyrovnání úrovní časových řad. U Wintesonova modelu se pracuje se třemi konstantami α , β , γ , a lze jej použít na sezónní časové řady.

ARIMA model (AutoRegressive Intergrated Moving Average) je dle Vošvrdy a kol. (2003, str. 72) určen pro časové řady, které nevykazují stacionaritu. Pokud se uvažuje o modelu náhodné procházky s driftem, lze jej zapsat ve formě:

$$y_t = \mu + y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (2.15)$$

$\varepsilon_t \dots$ bílý šum

ARIMA(p, d, q) kde p představuje autoregresní parametr, d počet diferencí, q klouzavý průměr. V Boxově - Jenkinsově metodě se tak pracovalo se 3 typy lineárních procesů: klouzavé součty MA(q), autoregresní procesy AR(p), a smíšený proces ARMA (p, q). V sezónní podobě jej lze uvést ve tvaru:

$$y_t = \varphi_1 y_{t-1} + \varphi_2 y_{t-2} + \dots + \varphi_p y_{t-p} + \Phi_1 y_{t-s} + \Phi_2 y_{t-2s} + \dots + \Phi_p y_{t-ps} + \alpha_t - \theta_1 \alpha_{t-1} - \theta_2 \alpha_{t-2} - \dots - \theta_q \alpha_{t-q} - \Theta_1 \alpha_{t-s} - \Theta_2 \alpha_{t-2s} - \dots - \Theta_Q \alpha_{t-Qs} \quad (2.16)$$

Nesezónní ARIMA model může být uveden ve tvaru:

$$y_t = c + \phi_1 y'_{t-1} + \dots + \phi_p y'_{t-p} + \theta_1 \varepsilon_{t-1} + \dots + \theta_q \varepsilon_{t-q} + \varepsilon_t \quad (2.17)$$

Při samotné konstrukce modelu je nejprve vhodné zvolit řád difference pro účel stacionarizace. Nejčastěji se v praxi používá 1. řád diferencování, lze se však setkat i s 2. řádem diferencování (Arlt, Arltová, 2003, str. 89). Rovněž při výběru typu modelu zkušenosti odborníci pozorují vývoj autokorelační funkce a parciální autokorelační funkce (Forbelská, 2009, s. 215).

2.2.4 Kvótní výběr

U záměrného výběru se zvolí veličiny, u kterých jsou nalezeny shodné vlastnosti v určeném výzkumu (Minařík, 2004, s. 105). Záměrný výběr dle Foreta a kol. (2003, s. 54) obsahuje několik forem a jednou z nich je často používaný kvótní výběr. Nevýhodou je nutná velmi vysoká vědomost o vlastnostech základního souboru, výhodou je však nepotřeba využití techniky seskupování veličin základního souboru dle přesného kritéria s porovnáním prostého náhodného výběru. Tento náhodný výběr je vhodnější pro statistické účely, jelikož má vyšší reprezentativnost, ale pro praktické situace jej není lehké sestavovat.

Kvótní výběr se sestavuje jako perfektní zmenšená kopie základního souboru populace. Dbá se na proporcionalitu na základě znalostí ze sociodemografických údajů územních jednotek. V první řadě se musí vybrat kontrolní znaky určující pro základní charakteristiku jako je pohlaví či vzdělání. Procentuálně se vyjadřuje jejich podíl u výběrového souboru, a odpovídají zastoupení znakům základního souboru. Při vyšším počtu neposkytnutých odpovědí je nutné zvažovat o typu respondenta, který odmítl odpovědět a jeho důvod. Takto dochází k určitému stupni samovýběru, kde tazatel někdy nezastihne respondenty doma nebo odmítnou odpovídat. Dále se může provádět náhodný výběr pro srovnání rozdílů se základním souborem. Pro praktické účely výzkumu se i u kvótního výběru postupuje s určitou mírou náhodnosti. Dle Sedlákové (2014, s. 99) nejsou kvótní výběry spolehlivé jako náhodné výběry, protože se zhotovují na jiném principu. Není zde znám přesný soupis jednotek, ale postačující informace o jejich struktuře. U sestavování reprezentativního vzorku existuje předpoklad zobecněné struktury cílové populace. Používá se u nich 4 až 5 kvót, které se lze do 3 kategorií: jednoduché, vázané nebo kombinované. U jednoduchého je znám počet respondentů dané kategorie, u vázaného jsou kvóty navzájem spojené. V reálném použití jsou však některé profily osob velmi konkrétní a jsou zde patrné obtíže s jejich vyhledáváním. S kvótním výběrem se lze setkat u předvolebních průzkumech, dále u sociálně-ekonomických sektorech a výzkumech veřejného mínění. Někdy je problematické určení chyby u tohoto typu záměrného výběru, jelikož se zde pracuje s přílišným zobecňováním (Minařík, 2004, s. 105).

3 Teoretická východiska

3.1 Demografické vymezení migrace

Pojetí migrace spočívá v přeshraničním stěhování lidu, které ne lze vždy přesně změřit dle statistických ukazatelů (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s. 83). Rozličné úpravy v evidování migrace v různých zemích nedovoluje srovnávat údaje za stejných podmínek (Klufová, Poláková. 2010, s. 29). V ČR se oficiálně považovalo až do roku 2001 za migraci jen případy změn trvalého bydliště při hlášení na městských úřadech. Nemohlo tak zahrnout denní dojíždění přes hranice za účelem zaměstnání nebo sezonní práce v zemědělství (Roubíček, 1997, s. 258). Později se v nové metodice počítaly zahraniční osoby s udělanými vízy na 90 dnů, proto také informace o migraci z dřívějších let jsou nesrovnatelné. Další evidování cizinců je k nahlédnutí v registru poskytnutého z Ministerstva vnitra, jež shrnuje údaje zjištěné cizineckou policií (Drbohlav, 2010, s. 32). Rozlišují se typy migrace dle směru pohybu: „*Migrace je formálně dvousměrný proces pohybu obyvatelstva čili odstěhování (odchod, emigrace) a zároveň přistěhování (příchod, imigrace). Osoby zúčastněné se na tomto pohybu jsou migranti a dělí se na imigranty a emigranty. Někdy se používá pojem reemigrace (ekvivalent je reemigrant), který označuje opětovný návrat emigrujících obyvatel do původního výchozího prostoru.*“ (Mládek, 1992, s. 138).

Ukazatel hrubé migrace dle Kalibové a kol. (1993, s. 82) nevystihuje počet migrantů, jelikož stejné osoby mohly být vykázány vícekrát během 1 roku, pokud se stěhovaly několikrát. Pomocí něj lze sledovat stěhování nejen na úrovni země, ale i na regionální úrovni, v rámci ní se odlišují okresy a obce. Dále se s ním pracuje při výpočtu indexu počtu případů vystěhování na množství přistěhování. Čistá migrace je spočítána odečtením vystěhovaných od přistěhovaných osob, jenž při kladném výsledku naznačuje růst migračního salda. Hrubá míra imigrace představuje souhrn všech případů přistěhování na 1000 obyvatel středního stavu. Sleduje se struktura migrantů dle dílčích demografických ukazatelů jako je např. ekonomická aktivita, věk, národnost, rodinný stav. Dle posledně zmiňovaného ukazatele lze v budoucnosti předvídat i možné přesuny celých rodin do země. Ukazatel intenzity migračního obrátu vystihuje lépe schopnost obyvatel se přemísťovat neboli mobilitu, kde ke střednímu stavu obyvatelstva regionu se sčítají statistické údaje imigrace a emigrace (Mládek, 1992, s. 138).

Z ekonomického hlediska se dle Roubíčka (1997, s. 259) posuzuje zisk z pracovního potencialu imigranta, z něž země může čerpat. Důležitým hodnotícím kritériem je pohlaví a věk, z něhož se odvozuje předpokládaná doba pracovní produktivity. Rozhodnutí k přistěhování může být z vlastní vůle, ale i vynucenou záležitostí za ohrožujících okolností jako tomu je např. u exodusu. Dle Drbohlava pro motivaci k přesídlení jsou důležitými prvky následující faktory: socioekonomické, sociokulturní a sociodemografické, dále faktory životního prostředí nebo osobní důvody (Mládek, 1992, s. 151). Migrační toky dle preferenčního modelu zachycuje volbu imigranta u nové země pobytu bez závislosti na původní vlast, kdežto gravitační model zaznamenává vzdálenosti mezi 2 zeměmi (Roubíček, 1997, s. 272). Důvody nad imigrací a přejímání cizí kultury dále studuje sociální demografie (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s. 83). Nejčastější příčinou migračního proudu ze zahraničí je nalézání nového pracovního uplatnění, ekonomicky aktivní cizinci tak tvoří podstatnou část veškeré migrace (Drbohlav, 2001, s. 18). Pro sestavování spolehlivého odhadu budoucího vývoje migrace je potřebná znalost příští ekonomické situace země, jelikož k ní dochází právě mnohdy z tohoto důvodu (Roubíček, 1997, s. 309). Spolu s politickými a sociálními vlivy utvářejí nové podmínky pro fungování pracovního trhu, kde přichází imigranti často pracují na nestabilních pozicích (Drbohlav, 2001, s. 20). Při ekonomické aktivitě náleží osobě plat, mzda či zisk z činnosti v jakémkoliv sektoru. Termín míra aktivity se započítává ze všech obyvatel nebo jen z osob způsobilé k práci (Drbohlav, 2010, s. 160). Z některých definic ekonomické aktivity vyplývá, že se do ní nezapočítávají osoby, které jsou jen dočasně nezpůsobilé k práci jak např. ženy na mateřské dovolené (Koschin, 2005, s. 103). Způsob obživy a zapojování do dalších sfér sociálního života v imigrační zemi podle Drbohlava a kol. (2001, s. 25) dále hraje roli při rozlišování typu integrace, rozděleného do 3 modelů dle přístupu státu. V diskriminačním modelu se země snaží odradit potencialní cizí zájemce a znesnadňuje jim proniknutí do běžné sociální oblasti např. znemožnění hlasování při volbách, kterého se nemohou zúčastnit kvůli příliš striktním požadavkům na nabytí občanství. V asimilačním modelu se předpokládá, že cizinec opustí své původní zvyky, a tak se snadněji aklimatizuje v nové zemi. Naopak schvalování cizí kultury u menšiny do většinové společnosti přijímá multikulturní model, jenž se může nalézt na příkladu Kanady. Dle Drbohlava se imigrant rozhoduje pro trvalé usazení až poté co zpřetrhá vazby na svou domovinu a hlouběji se integruje do společnosti, kde vytváří nové pevné vztahy

(Rákoczyová a kol., 2009, s. 119). Dále vzniká akulturace v cizím prostředí, kde se jedinec učí novým způsobům a jeho původní se vytrácí (Průcha, 2010, s. 56). Důležitým procesem se stává asimilace: „*Asimilace je postupné včleňování jednoho etnika a jeho kultury do jiné kultury tak, že znaky původní kultury se ztrácejí a jsou nahrazovány znaky dominantní, přejímané kultury.*“ (Brouček a kol., 1991, s. 240). Tímto umožňuje jistou úroveň transformace, v níž se cizinec stává plnohodnotným členem skupiny v průběhu sociálních interakcí nebo vzdělávání (Alexander, 2001, s. 243). V případě kdy se jedinec střetává s druhou kulturou a vstřebává znalosti a schopnosti, které může zužítkovat a současně si ponechává svou vlastní kulturu, se dále označuje jako bikulturalismus (Lakshman, 2013, s. 924). Nevymezená identita a aklimatizování v nové zemi, ale i zároveň setrvání v komunitě svých krajanů se přenáší do transnacionální dimenze (Levitt, Sorensen, 2004, s. 3). I přes snahy zařazení do majoritní společnosti se např. imigranti z východní i střední Evropy potýkají s určitou diskriminací, jež ale v případě opačného směru migrace ze západu příliš nehrozí (Teney, 2016, s. 2186).

3.2 Ekonomické pojetí migrace

Příčiny migrace se snaží studovat několik ekonomických teorií, z nich patří model push-pull k nejznámějším (Palát a kol., 2014, s. 710). Pull faktory promítají důvody k emigrování do atraktivnější země, mezi nich se řadí větší nabídka pracovních příležitostí s vyšší mzdou, lepší bezpečnostní situace, vzdělávání a zdravotní péče. Mezi push faktory se řadí absence výše zmíněných faktorů v původní vlasti, dále negativní vlivy jako jsou přírodní pohromy, politické obavy, diskriminace a nedostatek příležitostí ve více ohledech. Teorie však nezahrnuje osobnostní specifika daného migranta ani vliv okolí. Nevysvětluje ani rozdíly migrace v podobných zemích či důvody současné emigrace a imigrace v jedné zemi (Encyclopedia of migration, 2018). Naproti tomu neoklasická teorie vysvětluje podíl migrace týkající se jen určitých skupin osob a bere v úvahu vliv celkového lidského kapitálu v zemi (Palát a kol., 2014, s. 711). Teorie světového systému promítá problém globalizace a jeho negativní důsledky, ve kterém se ocitají v nerovné pozici lidé z méně vyspělých zemí (Massey, 1999, s. 262). Teorie sociálního kapitálu a rovněž i teorie migračních sítí se zaměřuje na imigranty z vybraných zemí, jež mohou v budoucnosti přinést pro své krajanů ulehčování migračního procesu v podobě vhodných kontaktů (Pořízková, 2008, s. 17). Dochází tak k budování sítí prostřednictvím efektu rodiny a

přátel, kde příliv nových imigrantů se soustřeďuje do stejných míst (Massey, 1999, s. 306). Odstraňuje marginalizaci skupin, kterému jsou vystaveni ohrožení jedinci v nevýhodných pozicích a usnadňuje jejich běžný život. Působí tak na strukturu imigrantů a jejich počet v cílové zemi (Drbohlav, 2007, s. 132). V teorii duálního pracovního trhu se dle Drbohlava (2008, s. 27) uvažuje nad poptávkou práce vyspělejších zemí a nabídkou pracovníků přicházejí z chudších zemích. Institucionální teorie migrace se zabývá vlivem institucí v roli zprostředkovatele zaměstnání pro cizince, kde mnohdy samotné instituce nemusí být legální. Profitují z migračního toku a odstraňují vytvořené bariéry jinými subjekty pro příliv cizí pracovní síly. Pro cizince je náročné se vyznat v řadě zákonů a předpisů kvůli vysoké byrokracii a volí ilegální instituce zprostředkovávající pracovní místo (Schau, Aslan, 2011, s. 184).

Hlavní iniciativu k přibírání zahraničních pracovníků vedou zaměstnavatelé v čele s politiky. Cizinci jsou tak nabíráni na neatraktivní místa podle pohledu českých občanů, jež nabízí jen malý profesní růst a nízké společenské uznání (Palát a kol., 2014, s. 712). Zaměstnavatelé tak nemusí zvyšovat vyplácenou mzdu, aby zaujali české pracovníky (Drbohlav, 2008, s. 25). Cizinci vykonávají často zaměstnání, jež jsou označovány pod názvem 3D jobs, odvozené od anglických slov dirty, dangerous, demanding (Scheu, Aslan, 2011, s. 183). Tento sektor práce je označován jako sekundární, jenž je doprovázen těžkou fyzickou prací. Primární je podle Drbohlava (2007, s. 7) určen pro domácí obyvatele, jež mohou očekávat určitou stabilitu své profese. Dle typu pracovní migrace se rozlišuje dojížděková migrace, při níž dochází ke každodennímu vycestování do zahraničí. Pobytová migrace se člení na dočasnou, jenž může být libovolně dlouhá, ale poté se cizinec vrací do země původu, kdežto u trvalé se již rozhodl pro celoživotní usídlení.

Důležitým aspektem je porovnání kupní síly mzdy obdržené v imigrační zemi oproti té původní. Cizinec tak vydělává peníze v zemi s vysokými mzdami, které může utrácet ve své zemi s nízkou cenovou hladinou (Drbohlav, 2008, s. 29). Přísun nové pracovní síly může vést ke snižování mezd v ekonomicky silné zemi (Rabušic, Burjáněk, 2003, s. 10). Ze strany cizince dochází ke snižování nákladů na živobytí v případě nižší vyplácené mzdy za účelem posílání zbývající částky dalším členům rodiny do své původní vlasti (Horáková, 2003, s. 33). Pracovní místa jsou obsazována cizinci až poté co o ně neprojeví zájem čeští občané, z toho tak vyplývá nižší rozsah pracovní nabídky s často zhoršenými podmínkami. Z pohledu zaměstnavatele dochází k oceňování pracovní morálky související s vyšší

ochotou cizinců k práci s přesčasy v horším pracovním prostředí a nižší nemocností, než je tomu u původního obyvatelstva (Kroupa, 1997, s.14). Tyto faktory mohou být tak rozhodující pro konkurenceschopnost na trhu práce. Dále i kvůli značné neochotě Čechů ke stěhování do jiného regionu či města kvůli zaměstnání, tak může být místo pružně doplněno zahraniční pracovní silou (Drbohlav, 2010, s. 111). Při nabírání zaměstnanců cizího původu zaměstnavatelé nejvíce pohlížejí na dosavadní praxi, méně již na osobní pohovor, kde vyžadují znalost českého jazyka zhruba jen v polovině případů (Rákoczyová a kol., 2008, s. 60).

3.3 Pozitivní a negativní aspekty pracovní imigrace

Výhody plynoucí z úspěšné integrace přináší do společnosti částečné řešení problému stárnoucí populace, způsob získávání prostředků pro financování důchodového systému a redukování nákladů u nízko placené pracovní síly pro dosažení vyššího zisku (Drbohlav, 2010, s. 242). V případě stárnutí západní společnosti se i přímo nabízí pracovní místa v oblasti péče pro seniory, kde nenáročné profese mohou zastávat nízkokvalifikovaní cizinci (Rabušic, Burjánec, 2003, s. 25). I ukazatelé demografických ukazatelů mohou předvídat budoucí poptávku po cizí pracovní síle (Pořízková, 2008, s. 68). OSN vypracovala Koncept náhradové migrace, kde se zabývá kompenzace přirozeného demografického úbytku až do roku 2100. Pomocí ukazatele migračního salda se snažila odhadnout počty cizinců ve vhodném věku potřebných k zastavení snižujícího počtu obyvatel a zachování stabilní složky ekonomicky aktivních lidí. Z jeho závěru vyplývá, že i k omezení stárnutí populace prostřednictvím imigrace lze předejít jen v případě velmi vysokého přírůstku cizinců (Burcin, Drbohlav, Kučera, 2007, s. 660). Ekonomická soutěž připravuje půdu pro další nabírání zahraniční pracovní síly a vymezuje se proti přílišnému restriktivnímu omezování přílivu této síly z ostatních zemích (Rabušic, Burjánec, 2003, s.247). V méně vyspělých zemích nastává poměrně závažný jev, nazývaný odliv mozků, který způsobuje další omezení už tak úzkého počtu kvalifikovaného lidského kapitálu (Stojanov, Novosák, 2008, s. 67). Ekonomická aktivita cizinců v ČR přinesla několik kladných důsledků jako je např. stabilní úroveň cenové hladiny určitých služeb a produktů a vytváření nových pracovních pozic pro většinovou společnost (Drbohlav, 2011, s. 407).

V otázce ekonomických přínosů imigrace do cílové země se analyzují i benefity vyplývající pro samotné cizince, u kterých záleží na výši mzdy i na geografické

vzdálenosti v rámci nákladů pro vycestování (Rabušic, Burjánek, 2003, s. 15). Objem finančních prostředků zasílaných pro podporu svých rodinných příslušníků v rodné zemi mohou zlepšit ekonomický vývoj v zaostalých oblastech. Rozčleňují se do kategorií zejména dle délky pobytu cizince: v případě pobytu do jednoho roku se jedná o zaměstnanecské kompenzace, nad délku jednoho roku se o nich uvažuje jako o remitenci pracovníků. Pokud se vezme v potaz i podpora v podobě zboží, může se dále označovat jako migrační transfer (Gammeltoft, 2002, s. 193; Ghosh, 2006, s. 11). Dále byla v analýze zjištěna zajímavá skutečnost a to sice, že vycestovávají zejména schopnější lidé ze své vlasti a dokážou se přizpůsobit podmínkám místních zaměstnavatelů (Rabušic, Burjánek, 2003, s. 17). Dle mnohých studií se usuzuje, že imigranti patřili ve své domovině ke vzdělanější a lépe finančně situované vrstvě, jelikož k překročení hranic potřebují přísun informací a určitou finanční rezervu (Skeldon, 2002, s. 78).

Z druhého úhlu pohledu však podle Rabušice a kol. (2003, s. 19) panuje obava příliš vysokého přílivu cizinců mimo zemí EU, jelikož by tímto způsobem docházelo k možnému zneužívání sociálních dávek od státu. Dalším negativním aspektem je jev snižování hladiny mzdy místním pracovníkům, kteří se v tomto důsledku potýkají s nezaměstnaností. V případě kvalifikovaných pracovníků trápí na jejich odlivu země původu imigranta, proto se někteří odborníci nepřiklánějí k jejich trvalému pobytu. Negativní důsledky emigrace v zemi tak způsobují ztrátu obyvatel v produktivním věku a nepřímo i nižší porodnost a sňatečnost (Mládek, 1992, s. 154). Z důvodu stálé migrace dochází k pravidelné kontrole v zemích OECD, jejichž migrační politika se nezabývá jen imigrační zemí, ale bere v potaz i země původu migranta pro lepší přizpůsobení vztahu obou zemí v migračním procesu (Horáková, 2003, s. 7). Dále dle Horákové (2003, s. 9) imigranti ve věku kolem dvaceti let představují významnou část přicházejících do EU a zapříčiní kolem 1% růstu ročně ekonomicky aktivního obyvatelstva. Byla nastavena pravidla pro přijímání imigrantů, v případě vysoce kvalifikovaných zaměstnanců sem patřily např. lékařsky vzdělané osoby. V novodobé době se lze setkat s fenoménem převzdělanosti, který se nevyhýbá ani zahraničním osobám. V důsledku tak cílová země ekonomicky netěží z plného pracovního potenciálu z důvodu zaměstnávání na nevhodných pozicích (Valenta, Drbohlav, 2018, s. 3).

3.4 Historie migrace do českých zemích

V minulosti se české země příliš nestávaly cílovou zemí pro cizince, první větší přesuny se týkaly zejména Volyňských Čechů, a proto si tehdejší obyvatelstvo zvyklo na určitou etnickou homogennost. Styky se zahraničím byly na minimální úrovni, jež tomu i předurčovalo méně mezinárodní postavení Prahy ve srovnání s jinými hlavními městy v Evropě (Scheu, Aslan, 2011, s. 119). S rozvinutím dopravní obsluhy a v rozmachu průmyslového rozvoje v globálním měřítku se v Evropě stěhovalo velké množství lidí (Mládek, 1992, s. 140). Zájmem českých zemí byla určitá obrana vůči imigraci cizinců a zároveň omezování značné emigrace Čechů. Podnikání na živnostenský list bez zvláštního úředního povolení u cizinců bylo umožněno pouze příchozím ze zemí, jež taktéž nevyžadovaly u českých občanů v zahraničí speciální podmínky zaměstnávání (Scheu, Aslan, 2011, s. 124). V případě dělnických pozic či míst ve službě v soukromém sektoru však zaměstnavatel potřeboval potvrzení od úřadů v rámci Zákona č. 39/1928 Sb. o ochraně domácího trhu práce, a to ještě jen v případech kdy nesehnal českého pracovníka. Bylo vydáno i nařízení č. 143/1935, jež zajišťovalo další ochranu místního trhu práce a vyžadovalo po všech ekonomicky aktivních cizincích povolení k výkonu povolání.

Před 2. světovou válkou se promítly protiimigrační nálady v podobě možnosti libovolného odejmutí povolení k pobytu cizincům vyjma Slováků a Rusínů (Scheu, Aslan, 2011, s. 125). V té době se hlavní město stalo střediskem vzdělávání ruských imigrantů, jež měli zde hojné zastoupení slavných osobností v akademické sféře a v umění (Nosková, Bednařík, 2011, s. 48). V průběhu války se do protektorátu dle Scheu a kol. (2011, s. 126) přesídlilo řádově stovky tisíce Němců a po jejím skončení se pochopitelně projevila nesenášenlivost vůči nim, ale i proti jiným národnostem bez slovanského původu. Odhadem se během masivního odsunování obyvatelstva přesídlilo 2,5 milionů osob a více než půl milionu dalších za násilných okolností. Jiný přístup byl zvolen k maďarské menšině, jež měla nahradit zbylá místa po Němcích, a měla být podrobena reslovakizaci, která se nestala příliš úspěšnou. Po roce 1948 byl ruské menšině odepřen přístup na vyšší pozice v zaměstnání, rozpouštěly se veškeré ruské spolky a mnoho z nich se raději rozhodlo opustit české země (Nosková, Bednařík, 2011, s. 48). V rámci budování národního státu byl podle Scheu a kol. (2011, s. 127) umožněn návrat potomkům Čechů a Slováků žijících v oblastech jako je např. Maďarsko a Rumunsko se zvýhodněným obdržetím občanství, avšak v důsledku jejich dlouhodobého žití v zahraničí byly již kulturně odlišní od zbytku

populace, která na ně pohlížela s nedůvěřivým odstupem. Vlivem nastolení socialismu se již země výrazně nezabývala imigrační otázkou, ale naopak se snažila zamezit útekům občanů do zahraničí pod pohrůzkou trestního stíhání. Zahraniční pracovníci vyplňovali volná pracovní místa v 70. a 80. letech minulého století. Dočasní pracovníci z Polska, Vietnamu a Maďarska získávali zkušenosti v oblasti potravinářského, textilního a zemědělského průmyslu (Drbohlav, 2003, s. 197). Od 90. let se české země proměnily z původního místa emigrujících do atraktivnější země přitahující imigranty s cílem se usadit trvale (Uherek, 2004, s. 87). Dále byl také od začátku devadesátých let pozorován trend sjednocování rodin cizinců (Horáková, 2003, s. 9).

Ještě před vstupem do Evropské unie již země přijala mezinárodní dohody o vzájemném zaměstnávání s vybranými zeměmi. Na druhou stranu legislativně omezovaly vstup cizinců ze zemí mimo EU (Pavelka, 2010, s. 359). Systém Schengenu, ke kterému se ČR připojila v roce 2007, umožnil zejména lepší sjednocení zemí k udělování víz a celkově k přistěhovalectví, kooperaci policejní složky a jejich sdílení údajů bezpečnostní politiky. Dále Schengenský hraniční kodex kontroluje cizince na hranicích v rámci ohledání dokladů, a zjišťování důvodů ke vstupu do Schengenského prostoru (Scheu a kol., 2010, s. 60). S ekonomickou krizí v roce 2008 ubylo v ČR velké množství zahraničních zaměstnanců, protože byly mezi prvními propuštěnými, zejména pokud pracovali jako agenturní zaměstnanci (Pavelka, 2010, s. 364). Program Globální přístup k migraci měl pro Českou republiku zajistit více zainteresovanosti ve vztahu k problematice přicházejících z bývalého Sovětského svazu, balkánských zemí v neposlední řadě i s Tureckem. Po úspěšné konferenci v roce 2009 byla ratifikována deklarace, která se stala základním kamenem pro nový směr migrační politiky. Mimo jiné se na shromáždění projednávala jak legální i ilegální migrace spojená s navracením imigrantů do původních zemí, a dále jejich integrování do většinové společnosti (Scheu a kol., 2010, s. 55). V minulosti se cizinci usazovali zejména kolem Prahy a ve Středočeském kraji s odlišným prostorovým rozptýlením dle jednotlivých národností. Zejména v hlavním městě se soustředili do městských částí, které byly i celkově populačně nejpočetnější (Drbohlav, 2011, s. 410).

3.5 Ekonomicky aktivní cizinci v ČR

3.5.1 Registrace cizinců na úřadech

Mezi ekonomicky aktivní cizince se řadí osoby evidované na pobočkách úřadů práce, kde se započítávají cizinci v postavení zaměstnanců a členové, společníci, statutární orgány v obchodních společnostech. Dále ekonomicky aktivní zahrnují cizince, kteří získali živnostenské oprávnění a jsou vykazováni v údajích Ministerstva průmyslu a obchodu (ČSÚ, 2006, s. 8). Za cizince se považuje dle Zákona o pobytu cizinců fyzická osoba bez české státní příslušnosti. Metodika Českého statistického úřadu zahrnuje ve statistikách cizinců jen osoby, jež strávily na území ČR delší dobu než 12 měsíců. Rozděluje je do kategorií občanů EU a jejich rodinných příslušníků s trvalým a dlouhodobým pobytem a občany třetích zemích. Tyto data jsou dále poskytována Eurostatu na základě Rady č. 862/2007, o statistice Společenství v oblasti migrace a mezinárodní ochrany, schválené Evropským parlamentem.

Důvody k imigraci do České republiky jsou mnohé, ale nejvíce z nich představují ekonomické důvody, jak naznačuje skutečnost, že většina nově příchozích je tvořena muži produktivního věku. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj sleduje statistiky o zaměstnanosti a nezaměstnanosti cizinců v ČR ve věku od 15 let do 64 let. Z ekonomicky aktivního obyvatelstva se dále kalkuluje ukazatel míry ekonomické aktivity. Pro zařazení do kategorie nezaměstnaných musí osoba splňovat podmínky aktivního hledání zaměstnání a možnosti brzkého nástupu do práce. Míra nezaměstnanosti cizinců činila v roce 2018 celých 2,5 % ve srovnání s 2,3 % nezaměstnaností českých občanů (OECD, 2018). V případě zahraničních žen byla nezaměstnanost vyšší než u mužů z řad cizinců o 1,6 %. Zaměstnávání cizinců tvořilo 12 % na celkové zaměstnanosti ČR, cizí občané se tak významně podíleli na chodu ekonomické činnosti v zemi (ČSÚ, 2020a). Pracovní síla se skládá z celkového počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, dále se z ní odvozuje výše uvedená míra obecné a specifické nezaměstnanosti. Ministerstvo práce a sociálních věcí zahrnuje do statistik zaměstnané cizince včetně společníků a členů obchodních korporací. K poslednímu dni roku 2019 tak bylo evidováno celkem 621 870 cizinců v postavení zaměstnanců (ČSÚ, 2020b). Méně početnější kategorii cizinců s živnostenským oprávněním sleduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. V případě investování vyšší částky na 75 milionů Kč s cílem vytvoření nových pracovních míst, cizinec potřebuje předložit svůj investiční záměr výše uvedenému ministerstvu (MVCR, 2019a). Dle Klasifikace

ekonomických činností cizinci na území ČR nejčastěji vykonávají povolání v oblasti zpracovatelského průmyslu, administrativní činnosti a velkoobchodu a maloobchodu. Naopak nejmenší počet zahraničních osob se soustřeďuje v energetickém průmyslu a ve veřejné správě (ČSÚ, 2019c). Imigranti se nejčastěji usazují v regionu Prahy, ve Středočeském kraji, v Jihomoravském kraji a v Plzeňském kraji. Nelegální imigraci eviduje Služba cizinecké policie podle kontrol na hranicích, bezpečnostních akcích a kontrole ve vnitrozemí. Správnému vyhoštění ze země se v roce 2018 rozhodlo nejvíce u cizinců pocházející z Ukrajiny (MVCR, 2018b).

3.5.2 Současná úprava zaměstnávání cizinců v ČR

Česká republika po přijetí do Evropské unie přijala opatření týkající se migrační otázky, která se zaměřuje na umožnění cizím pracovníkům vstup na tuzemský pracovní trh kvůli zajištění další konkurenceschopnosti v ekonomickém měřítku. Nezbytnou součástí je i potírání negativních jevů, snižování rizik v bezpečnostním aspektu a dohled nad jejich dodržováním, která Evropská komise ratifikovala novým dokumentem Evropského programu pro migraci v roce 2015 (MV, 2020).

Dohled nad zaměstnáváním cizinců v ČR provádí jednotlivé pobočky úřadů práce, jež dle Zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. má zaměstnavatel ohlašovací povinnost o počátku a skončení zaměstnaneckého poměru cizince. Tento účel slouží k odhalení podvodů v oblastech sociálních dávek v jednotlivých zemích EU a pro daňovou evidenci. Zákon České národní rady o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. upravuje termín daňového rezidenta jako osobu s příjmem a s bydlištěm v ČR nebo se zdržuje na jeho území déle než 183 dní v roce. Tento přístup tak v zaměstnávání vede k rozlišení daňového a nedaňového rezidenta s povinností plateb daní na základě daňového domicilu. Pracovní povolení není vyžadováno po občanu EU a ani u jeho rodinných příslušníků. Občané EU mohou žádat o Krátkodobé schengenské pracovní vízum, které je však nezařazuje do kategorie ekonomicky aktivních cizinců, jelikož nesplňuje podmínku trvání nad 90 dnů (MPSV, 2020a). Překročí-li doba pobytu cizince 30 dní, cizinec má povinnost tuto skutečnost ohlásit nejbližší pobočce Služby cizinecké policie. Po překročení doby zdržování se na území státu více než 3 měsíců je vyžadováno Potvrzení přechodného pobytu na Ministerstvu vnitra. Po 3 letech soustavného pobytu v zemi cizinci vzniká automaticky nárok na trvalý pobyt, jenž představuje jednu z důležitých podmínek k získání českého

občanství. K jeho udělení je dle Zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR §11 v písm. e dále potřeba prokázání zdroje svého finančního příjmu, bezúhonnost, znalost českého jazyka a reálií. Jejich potomci neboli druhá generace cizinců jej může získat prohlášením mezi 18 až 21 lety, pokud se zde zdržovali od svých 10 let. V případě vystudování školy v zahraničí se vyžaduje potvrzení o rovnocennosti s ekvivalentem českého vzdělání dle Zákona č. 561/2004 Sb. § 108. Po obdržení občanství již cizinec není evidován mezi ekonomicky aktivní cizince, ale zařazuje se do evidence počtu osob, které nabyly státního občanství ČR.

V případě cizinců mimo území EU je na konkrétní pracovní místo nutné vyřízení zaměstnanecké karty, jež umožňuje žadateli pracovat 2 roky nebo na jinou délku doby sjednanou dle pracovní smlouvy (Move to Prague, 2020). Tohoto procesu se nemusí zúčastnit cizinci s pobytovou kartou rodinného příslušníka, lidé s dlouhodobým pobytem za účelem společného soužití rodiny, studenti či absolventi českých vysokých škol. K jejímu vyřízení potřebuje cizinec doložit svou odbornou způsobilost, tedy své vzdělání nebo odbornou kvalifikaci. V případě kratší doby zaměstnávání, zejména v oblasti sezonních prací, se žádá povolení k zaměstnávání na místní pobočce úřadu práce. Tomuto typu povolení předcházela zelená karta, o kterou bylo nutné požádat ještě před vstupem do ČR a opravňovala k předem určenému výkonu povolání na 3 roky pro kvalifikované cizince, na 2 roky pro nízkokvalifikované. Původně byl promyšlen jakožto odpověď na požadavky pracovní síly v průmyslovém sektoru. Modrá karta výhradně opravňuje vysoce kvalifikované pracovníky k dlouhodobému pobytu i k výkonu povolání. Podmínkou jeho obdržení je konkrétní výše mzdy, které se pravidelně aktualizuje a závisí na růstu hrubé mzdy v zemi. Musí tak být 1,5 násobně vyšší než průměrná hrubá mzda v daném roce. S modrou kartou již cizinec nepotřebuje jiné další povolení k výkonu regulovaného zaměstnání (MPSV, 2020b). Správně by mělo před samotným začátkem výkonem povolání cizince předcházet ohlášení volného pracovního místa zaměstnavatelem na ÚP se sdělením o úmyslu zaměstnat cizince. Za porušení hrozí pokuta zaměstnavateli od Ministerstva práce a sociálních věcí, jež zaznamenává cizince s pracovními povoleními v Centrální evidenci. Pomocí Karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance cizinec může pracovat na specifických pozicích manažera, specialisty nebo stážisty (MVCR, 2019c).

Legální práce v závislém vztahu má několik podstatných prvků dle zákoníku práce: *„Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a*

podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. “ Dle zákona o živnostenském podnikání se rozumí za osobu výdělečně činnou, pokud vykonává samostatně soustavnou činnost, pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost s cílem dosažení zisku. Cizinec nepotřebuje povolení k zaměstnání od ÚP, pokud vystudoval českou střední nebo vysokou školu a může se volně pohybovat na pracovním trhu.

Nelegálního zaměstnání ve smyslu Zákona o zaměstnanosti § 5 písm. e se dopouští cizinec bez uvedených oprávnění k zaměstnávání. Dále je považováno za nelegální i povolení k výkonu práce, které je například vypsáno na jinou pozici či je jinak v rozporu se zákonem. V praxi je tak ilegální i povýšení na jiné místo nebo změna místa výkonu povolání bez informování Ministerstva vnitra. Za nedodržování výše uvedených podmínek hrozí pro zaměstnance sankce až 100 000 Kč, v případě zaměstnavatele až do maximální výše 10 000 000 Kč. Dále je povinen uhradit veškeré sociální a zdravotní pojištění s úroky a penále vzniklé nelegálním zaměstnáváním cizince. Ze Zákona o zaměstnanosti vyplývá i povinnost zaplatit zaměstnanci za dobu 3 měsíců práce částku shodující se s minimální mzdou. Vyhoštění cizince z důvodu chybějícího povolení je stanoveno na dobu 5 let se zákazem vstupu na území Evropské unie dle Zákona o pobytu cizinců. V případě dalších deliktů spáchané cizincem se tato doba prodlužuje na 10 let (Práce a mzda, 2020). Česká republika se v odhadovaném procentu celkového nelegálního zaměstnávání řadí k průměru EU, i když je tento ukazatel velmi obtížně zjištělný. V případě cizinců se odhadovalo že až 37 % cizích zaměstnanců pracuje na černo, zejména v oblasti stavebnictví. Stínová ekonomika v ČR na pracovním trhu představovala až 15 % (Kapoun, 2012, s. 7). Drbohlav uvádí (2010, s. 101), že cizinec má nárok na státní příspěvky z penzijního připojištění, pokud vlastní občanství EU nebo je zde nutná podmínka trvalého pobytu v případě původu z mimo unijní země. Pro čerpání samotného důchodu již nezáleží na druhu občanství nebo pobytu. Určitým rizikem pro imigranty je skutečnost, ve které se nezapočítávají do jeho nároku získání důchodu roky odpracované v zemi, jež nemá uzavřenou žádnou smlouvu s ČR. V této situaci se mohou ocitnout např. Vietnamci, jež i v původní domovině nebudou mít uznaná odpracovaná léta v ČR. Další úskalí pro občany z třetích zemích bez trvalého pobytu představuje nemožnost finanční podpory v nezaměstnanosti, jelikož ani nemohou

být registrováni v evidenci nezaměstnaných. I přestože byli v minulosti ekonomicky aktivní, nezískají zpětně své vložené prostředky do systému. Cizinec ze třetí země působící jako OSVČ nemá nárok na veřejné zdravotní pojištění a musí si jej zprostředkovat jen komerčně, což otevírá prostor pro dluhovou past v rámci nedostatečného krytí zdravotních nákladů.

3.5.3 Nelegální praktiky u zaměstnávání cizinců

Kroupa uvádí (1997, s. 49), že ve větší míře dochází k porušování náležitostí živnostenského oprávnění, z něž je i podpořen faktem jeho nižšího úskalí k jeho dosažení, než je tomu například u zřízení právnické osoby dle Zákona o obchodních korporacích. Často tak cizinci podnikají na jiném místě, než je uvedeno ve výše uvedeném povolení. Dalším negativním aspektem je zhoršené vymáhání dluhu po cizinci, i přestože teoreticky mají mít stejné podmínky jako zdejší podnikatelé. Při dokládání bezúhonnosti se doloží výpis z trestního rejstříku a čestné prohlášení cizince za poslední tři roky zpětně v místě, kde osoba žila více než 3 měsíce. V praxi tak lze tuto podmínku porušovat, jelikož v některých zemích jako je např. Ukrajina lze za podplacení získat čistý rejstřík. Dále tzv. švarcsystém je přítomen již od devadesátých let mezi výše zmíněnou skupinou cizinců zejména v oblasti stavebnictví. Podnikatel tak zkracuje svou daňovou povinnost a odvody na sociálním pojištění na úkor společnosti (Štefko, Koldinská, 2013, s. 150). Za opakované odhalování švarcsystému náleží až milionové pokuty (Veber, Srpová, 2008, s. 170). Dále uvádí Kroupa (1997, s. 57), že ke zneužívání oprávnění v kvazi podnikání figurují další dokumenty jako je smlouva o dílo, smlouva o zprostředkování a mandátní smlouva.

Právě zneužívání a pozměňování veřejných dokumentů je nadprůměrně často pozorováno u cizinců ve srovnání s ostatními delikty, za které jsou odsuzováni v podobné míře jako Češi (Drbohlav, 2010, s. 115). Cizinci rovněž mohou zastávat falešné členství v družstvu nebo působit jako společníci ve veřejné obchodní společnosti, jež mnohdy slouží účelově jen k vyplácení ještě nižších mezd (Syrůvková, 2010, s. 74). V klientském systému je cizinec závislý na zprostředkovateli bez možnosti svévolné výměny klienta a rovněž jemu z výplaty strhávána značná část peněz. Imigranti se zapojují do tohoto systému ještě ve své vlasti a jedním z hlavních důvodů je neznalost českého právního prostředí (Drbohlav, 2008, s. 171). Této skutečnosti využívají někteří klienti a

pod násilnými pohrůžkami pozastavují výplaty mezd či jinak omezují práva bezbranných imigrantů.

Dle absolutních čísel se nejvíce na trestných činech cizinců podílelo ohrožování pod vlivem návykové látky, krádeže a maření výkonu úředního rozhodnutí. Největší skupinu z cizinců odsouzených tvořili občané Slovenska a Ukrajiny (ČSÚ, 2018d). Sami cizinci se mohou dostat do problematické situace v případě tzv. otrockých prací na základě nedostatečné znalosti řeči a místních poměrů (Kapoun, 2012, s. 8). Diskriminaci vůči minoritám upravuje Mezinárodní organizace práce dle úmluvy č. 111 jako: „*jakékoliv rozlišování, vylučování nebo dávání přednosti založené na rase, barvě pleti, pohlaví, náboženství, politických názorech, národnostním nebo sociálním původu, které má za následek znemožnění nebo porušení rovnosti příležitostí nebo zacházení v zaměstnání nebo povolání*“. Diskriminaci na základě etnicity, rasy či jiného jazyka zakazuje i Listina lidských práv a svobod. Další práva o národnostních a etnických menšin se upravuje v hlavě třetí, kde se stanovuje i právo na rozvíjení vlastní kultury společně s dalšími příslušníky v zemi (MVCR, 2018d). Podle Horákové (2003, s. 16) v minulosti i v současnosti dochází k nepřesnému odhadování počtu nelegálních cizinců, protože proti dokazování tohoto faktu svědčí několik důvodů. Jedním z nich je samotné zničení identifikačních dokladů cizincem, dále shromážděné údaje jsou distribuována mezi více úřady, kde chybí větší propojení. I právní prostředí různých zemí označuje za nelegální imigranty za vícero nejednotných podmínek.

3.6 Integrace cizinců do české společnosti

Po sametové revoluci byl pozorován liberalismus týkající se přijímání cizinců, který se projevoval absencí omezování příslunu zahraničních pracovníků a zaměřoval se zejména na ilegální aktivity příchozích (Baršová, Barša, 2005, s. 222). V praxi tak imigrant začínal svůj pobyt v ČR jako turista a až posléze si mohl naleznout zaměstnání, ovšem chyběla zde větší integrace samotného cizince do společnosti. V té době totiž nebyl jiný způsob trvalého zlegitimnění svého pobytu jinak než manželstvím uzavřené s českým protějškem. Až v druhé polovině devadesátých let došlo ke zpřísnování podmínek migrační politiky související s přípravou vstupu do ČR do EU. Pod tímto tlakem tak země sjednocovala svou politiku migrace se západními zeměmi. Cizinecký zákon č. 326/1999 Sb. Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů byl přijat k 1.1.2000, a

neurčitě se zabýval možností proměny z dočasného pobytu na trvalý pobyt, podmiňující obdržení českého občanství. Dělí tak možnosti pobytu cizince na 3 hlavní kategorie: trvalý, přechodný a pobyt bez vízové povinnosti.

Projekt Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků přijatý českou vládou dle Baršové a kol. (2005, s. 235) fungoval jako kontrola struktury cizí pracovní síly, s důrazem výběru pracovníků ve vhodném produktivním věku, se znalostí jazyka a dosaženého vzdělání. Právě vzdělání umožnilo přísun pracovníků i z ostatních zemích, které původně nebyly zahrnuty ve výběrovém řízení. Avšak původně udělené kvóty nebyly naplněny z důvodu nezájmu cizinců, jelikož tento program nijak neulehčoval samotné vyřizování víz a ani nalezení zaměstnání. Začleňováním osoby do společnosti upravovala dále Koncepce integrace cizinců zřízena Radou Evropy, která obhajuje určité kulturní odlišnosti cizince, ale zároveň nedovoluje chování v rozporu s právními normami ČR. Konceptu byla vytýkána nízká finanční podpora a jen dočasné řešení migrační otázky na regionální úrovni (Drbohlav, 2010, s. 77). Dále dle Drbohlava (2010, s. 85) byly požadovány základní prvky integrace především v oblasti znalosti jazyka, finanční nezávislosti bez spoléhání na státní aparát, zvyšování informovanosti o české majoritě a zlepšování vzájemných vztahů. Nejdůležitějším výstupem této práce se stal udělený certifikát o znalosti českého jazyka usnadňující obdržení trvalého pobytu. Ministerstvo vnitra se v oblasti výuky jazyka začalo také angažovat a rozšířil svůj zájem i na děti příchozích cizinců. Vynaložené finance ze státního rozpočtu dále vynakládal konkrétním orgánům veřejné správy zabývající se integrací.

Odlišnosti spojené s pojmem multikulturalismu dle Drbohlava (2010, s. 79-81) dále vypracovala Komise ministra vnitra v roce 2003 v Analýze situace postavení cizinců, kde přijetí demokratických zásad bylo podstatné v integraci cizince do místní kultury. O rok později byl vydán Zákon č. 435/2004 sb., který je platný dodnes a ustanovuje předpoklady jejich zaměstnávání. Ve stejném roce vešel v účinnost Zákon č. 222/2003, jež pojednával možnosti dlouhodobé pobytu již po 1 roce pobývání v ČR. Důležitým pokrokem k uvolnění požadavků je snížení doby trvalého pobytu z 10 let na 5 let dle Zákona č. 161/2006 sb. Záhy však došlo ke zpřísnování podmínek k jeho obdržení, jelikož se zvyšovaly počty sňatkových podvodů za tímto účelem a dále i falešné otcovství dítěte. Spočívalo v jeho udělování až po uplynutí pobytu 2 let a zároveň alespoň 1 roku trvání

manželství k nevoli některých organizací, které zpřísnění vnímaly jako zásah do práv cizinců.

Migrační otázka se v minulosti příliš nedostávala do popředí politiky, a tak nevítežily strany s volebními programy zaměřené na cizince. Samotní politici se však v mediích někdy vyjadřovali nelibně vůči určitým menšinám s cílem si získání voličů, kteří mají podobný negativní názor (Šerek, Porubanová-Norquist, 2012, s. 33). Lepšího zařazení do české společnosti má představovat novela Zákona o pobytu cizinců, jež přináší povinnost absolvovat adaptačně-integrační kurzy určené pro cizince ze zemí mimo EU pobývající na území déle než 1 rok. Jeho cílem je představení české kultury a jejích zvyklostech a seznámení s poradenskými činnostmi (MVCR, 2018e).

Jistá úroveň integrace je zapotřebí dle Rákoczyové a kol. (2009, s. 14) u i dočasné imigrace, která se může přeměnit na trvalou. Cizinci tak mohou být samostatnější po nabytí důležitých kompetencí a navyšuje jejich šance na pracovní umístění. Trvalé usazení a stabilní zaměstnání dle Horákové (2003, s. 35) zmenšují riziko možného ilegálního zaměstnávání. Integrace cizince do společnosti a na pracovní trh může zabránit nezaměstnanosti a potencionálním sociálním výdajům. Tento dílčí úspěch se přenáší i na pozdější generace cizinců, jak dokládají údaje z jiných zemí. Úspěšná adaptace v nové zemi může předcházet vyhoceným konfliktům mezi cizinci a místními obyvateli (Nosková, Bednařík, 2011, s. 25). Neúspěch integrace může vést k marginalizaci určitých menšin na pracovním trhu, zejména v oblasti terciárního sektoru (Pořízková, 2008, s. 69). Taková exkluze by vedla k dalšímu oddělování minority od majoritní společnosti, která je svým charakterem homogenní (Wimmer, Schiller, 2002, s. 310). Veřejnost dle Rákoczyové a kol. (2009, s. 15) může nastavovat odlišné podmínky pro přijímání jednotlivých národnostních menšin. Na straně samotných cizinců je nutnost proaktivního chování v začleňování se do české společnosti.

3.7 Národnostní menšiny cizinců v ČR

Česká republika se stala oblíbenou imigrační zemí pro **Ukrajince** zejména kvůli relativní blízkosti, jak z pohledu vzdálenosti obou zemí, tak i podobné kultury (Rákoczyová a kol., 2009, s. 121). Různé projekty české vlády pro získání levné pracovní síly vzbuzují zájem na Ukrajině a ČR se tak stala vyhledávanou pracovní destinací i s přehlídnutím na nabídky jiných zemí (Drbohlav, 2008, s. 222). Častá příčina ukrajinské

imigrace se řadí mezi push faktory, mezi nichž patří i ukrajinsko-ruský konflikt a špatná ekonomická situace v zemi. Významným emigračním faktorem se stal pokles hrubého domácího produktu, přetrvávající nárůst inflace a nedostatečná ochrana zaměstnance v sociální oblasti na Ukrajině (Drbohlav, 2015, s. 63). Imigrace z Podkarpatské Rusi byla poměrně značným trendem již od dob společné historie s českým územím (Drbohlav, 2015, s. 349). Důležitou skupinou imigrantů v minulosti tvořily osoby, které nastoupily do 1. československého armádního sboru po věznění v sovětských pracovních táborech a rozhodly se pro trvalé usazení v českých zemích. Ze západní Ukrajiny dnes směřuje vyšší migrační proud, než je tomu z východu, rovněž se u nich častěji vyskytuje aspirace k podnikatelským plánům (Drbohlav, 2008, s. 230). V současnosti jsou právě Ukrajinci nejpočetnější menšinou, která představuje heterogenní skupinu, jež se dle Drbohlava (2015, s. 118) odlišuje od občanů ČR svým vlastním pojetím práce a volnočasovými aktivitami. Na prvním místě v žebříčku hodnot představuje zaměstnání, zejména monotónní a nízkokvalifikovaná práce za špatných podmínek. Finanční prostředky získané z práce neslouží k rekreaci a k dalším aktivitám ve volném čase, ale k podpoře v podobě remitence zbylým rodinným příslušníkům v domorodné zemi. Tato skutečnost je nutí žít v neustálém provizoriu prodlužování svého dočasného pobytu v ČR. Podle více zdrojů jsou prostředky zaslané rodině určeny pro osobní užití, a ne k případnému investování, které by mohlo pomoci rozvíjet zaostalé oblasti (Drbohlav, 2015, s. 61). U fyzické práce se dle Pavlíkové a kol. (2009, s. 59) hojně narušují předpisy ohledně bezpečnosti, a pracovní úrazy se tak stávají poměrně hojným úkazem. Zklamání z nízkých životních podmínek vede ke zvažování odchodu z ČR, jenž se odhodlávají po dosažení určitého cíle, zejména ohledně nastřádání větší finanční rezervy, která může posloužit k podnikání v rodné vlasti. K získání vysoce kvalifikované pracovní pozice v ČR potřebují vyvinout větší úsilí, a hlavně dostatečně velkou síť českých kontaktů. S lehčí startovní pozicí naopak začínají absolventi místních škol.

Na druhou stranu přijíždějí i vysokoškolsky vzdělaní Ukrajinci jako například podnikatelé a výzkumní pracovníci, jež ale představují zlomek celkové ukrajinské populace v ČR. Zařazení do české společnosti ztěžují předsudky většinové společnosti, která v nich často vidí svou konkurenci na pracovních pozicích (Šerek, Porubanová-Norquist, 2012, s. 36). Specifickou charakteristikou pracovního uplatnění Ukrajinců je práce na nižších pozicích i v případech kdy dosáhli vyššího vzdělání v původní zemi

(Drbohlav, 2015, s. 119). Různá občanská sdružení, která mohou zakládat i Ukrajinci bez českého občanství, se snaží představovat svůj kulturní život Čechům.

Druhou nejpočetnější skupinou čítají **Slováci**, u nichž není jazyková bariéra z důvodu častého zastoupení češtiny ve slovenských médiích. Na rozdíl od Ukrajinců není na prvním místě zaměstnání ale rodina spolu s více tradičním pojetím hodnot (Plevová, 2019, s. 149). Již od 80. let se Slováci početně usazovali kolem Ostravy, jež se stala druhou nejvýznamnější lokalitou po Praze kvůli uplatnění v průmyslovém sektoru. Často hovoří svým rodným jazykem v běžném životě např. na úřadě, jelikož se ani nepotýkají s diskriminačním chováním u české majority (Scheu, Aslan, 2011, s. 131). Slováci se sami někdy vymezují do třech skupin podle vztahu k České republice. V první skupině je kladen důraz na pojetí vlastního uvědomení odlišné národnosti, v druhé skupině považují české prostředí podobné tomu slovenskému, v poslední již ČR považují za domácí vlast (HKS, 2019). Dle oboru práce zastávají profese, které se povahou příliš neliší od obsazených míst Čechy, rovněž se nejčastěji ocitají v postavení zaměstnanců. Značné pendlerství se projevuje na hranicích jak ze strany slovenských, ale i polských občanů, kteří atypicky na cizince hojně pracují v těžebním průmyslu (Drbohlav, 2010, s. 42). Slovenská menšina v Praze pracovala zejména ve stavebním průmyslu a dále často působila ve veřejných orgánech. Naopak mimo hlavní město pracovali zejména na Moravě v hutnickém a těžebním průmyslu (Holý, 2015). I přestože v minulosti převládaly nízkokvalifikované práce, postupně však byl zaznamenán stále větší příliv vysokoškolsky vzdělaných lidí.

Jedním z důvodů vysoké imigrace z **Vietnamu** v devadesátých letech dle Nožiny (2003, s. 192) spočívalo v poměrně lehkém procesu obdržování pracovního povolení a malého dohledu bezpečnostních složek státu. V mnohých případech Vietnamští imigranti vycestovali pouze na turistické vízum, podvodně hlášení trvalé adresy jim obstarávali usedlí krajané. Následně mohli založit obchodní společnost za účelem získání pracovního povolení a poté i trvalý pobyt. U vietnamské menšiny se v mnohých případech prolínají legální pracovní činnosti s nelegální činností, jež je hůře penetrovatelná zvenčí. *„V životě vietnamské komunity v České republice můžeme pozorovat dvě složky: legální a kriminální. Funkce a koexistence legální a kriminální složky je založena na vietnamské „tradiční mentalitě“ a exploatačních strategiích přenesených do západního kulturního prostoru v kombinaci s tradičními modely asijských zločineckých společenství. Legální a ilegální složka nejsou izolované, ale navzájem provázané.“* (Střítecký, 2011, s. 71). Organizovaný

zločin se projevuje dodáváním drog, padělky tabákové zboží a optických médií, dále i daňové úniky (Drbohlav, 2010, s. 116). Vietnamská diaspora se dělí do třech různých skupin podle doby jejich pobytu v ČR a způsobu obživy. Cizincům, kteří imigrovali po roce 2000 se přezdívá „zrnko rýže“, což označuje chudé dělníky mnohdy jen s obchodními vízy pracující v tržnicích a v restauracích (Nožina, Kraus, 2009, s. 48). Další skupinu tvoří imigranti přicházející po Sametové revoluci, jež se již v dnešní době považuje za dobře integrovanou se zájmem o české občanství. Pracují zejména v kamenných obchodech, kde si najímají českou pracovní sílu jako jsou hlídači či chůvy. Poslední skupinu tvoří Vietnamci s již českým občanstvím, mnohdy pracující ve středním managementu v oblasti importu a exportu, dále majitelé tržnic a restaurací (Střítecký, 2011, s. 72). Právě profese obchodníka má dle Vietnamců nízkou prestiž a snaží se z této pozice oprostít (Martínková, 2010, s. 38). Naopak vyššího postavení dosáhli dle Martínkové (2010, s. 22-24) díky usilovné pili starousedlíci, kteří se podílí na celkové organizaci komunity. Profitují na příchodu svých krajanů, jimž mohou poskytovat své služby např. v oblasti tlumočnictví. Ve smyslu zprostředkování dalších služeb se zapojují již odrostlé děti Vietnamců vystudované na místních školách. Tento úplný servis je dalším důvodem proč také ostatní vietnamští krajané neovládají příliš dobře český jazyk a dále zapříčiňuje uzavřenost komunity. Vyskytuje se zde tzv. etnická enkláva charakterizována bližšími vztahy mezi krajaný v souhrnu popsaných činností (Rákoczyová a kol., 2009, s. 27). Na českém území k takové koncentraci osob na základě národnosti či etnicity jinak příliš nedochází (Drbohlav, 2010, s. 158). Každoroční administrativa spojená neustálým prodlužováním pobytu způsobuje dočasné provizorium života bez ukotvení do majoritní společnosti (Barešová, 2010, s. 73).

Dále se zde vyskytuje i ve vyšší míře agenturní zaměstnávání, přičemž kvůli možnosti vycestování do ČR tak Vietnamci bankám svěřovali své vlastnictví věcí nebo se přímo zadlužovali (Martínková, 2010, s. 39). Za vidinou výdělků byli ochotní toto podstoupit, jelikož po návratu ve vlasti na ně čekali příbuzní, na které zapůsobili jako zbohatlíci. Svaz Vietnamců v ČR sjednocuje vietnamské podnikatele a vytváří síť pro podporu krajanů v běžném životě (Martínková, 2010, s. 27).

V devadesátých letech mohli **Rusové** bez většího omezení vstoupit na české území, ale již později museli dokládat víza. Imigrační proud z Ruska doprovází několik usnadňujících prvků tohoto procesu, jako jsou dostatečné finanční prostředky a poměrně

vysoká vzdělanost. Mezi příčiny k vystěhování jsou spíše zastoupeny politické faktory nežli ty ekonomické, promítají se zde jak push tak i pull faktory (Uherek, 2004, s. 80). Rusové vytvářejí komunity zejména v některých částech Prahy a Karlových Var, kde dále vyhledávají kontakty mezi svými krajaný (Drbohlav, 2001, s. 79). Dochází tak určité uzavřenosti směrem k majoritní společnosti, a naopak k prohlubování společenských vztahů mezi Rusy (Drbohlav, 2001, s. 76). Pokud se ocitnou v pozici zaměstnavatele, dávají rovněž přednost zaměstnávání svých krajanů z bývalého Sovětského svazu (Uherek, 2004, s. 80). Jejich ekonomická aktivita je charakterizována vysokou mírou zaměstnanosti a je patrná i v samostatném podnikání (Drbohlav, 2001, s. 76). Ruský organizovaný zločin je mnohem sofistikovanější než u jiných zahraničních menšin, k jeho odhalování musí být použit jiný přístup než např. u ukrajinského zločinu. Na jeho samotném vrcholu stojí bossové s kontakty na důležitých pozicích, jenž jim umožňují unikat před bezpečnostními složkami (Nožina, 2003, s. 81). Dále je zde patrná jistá exkluzivita vyšší vrstvy na vybraných školách a potencionál investování ve vícero oblastí (Uherek, 2004, s. 80).

Z dalších národností mají poměrně početnější zastoupení **Poláci**, kteří žijí hlavně v oblasti Těšínska a Prahy. V zemi se hojně angažují v kulturní oblasti jako je např. Kongres Poláků a Polský kulturně-osvětový svaz. Svě děti posílají do škol s polským vyučovacím jazykem, jsou tak jedinou menšinu v ČR, která může vyžívat svůj vlastní jazyk ve vzdělávacích zařízeních. Rovněž mohou v polštině publikovat knihy a noviny za pomoci státních grantů (DNM, 2020a). Dvojjazyčné prostředí se dle Kadlubiece (1997, s. 259) projevuje v náboženském životě Poláků, a to zejména v pohraničí. Poměrně vysoké zastoupení má zde evangelická církev vycházející z původního učení Martina Luthera.

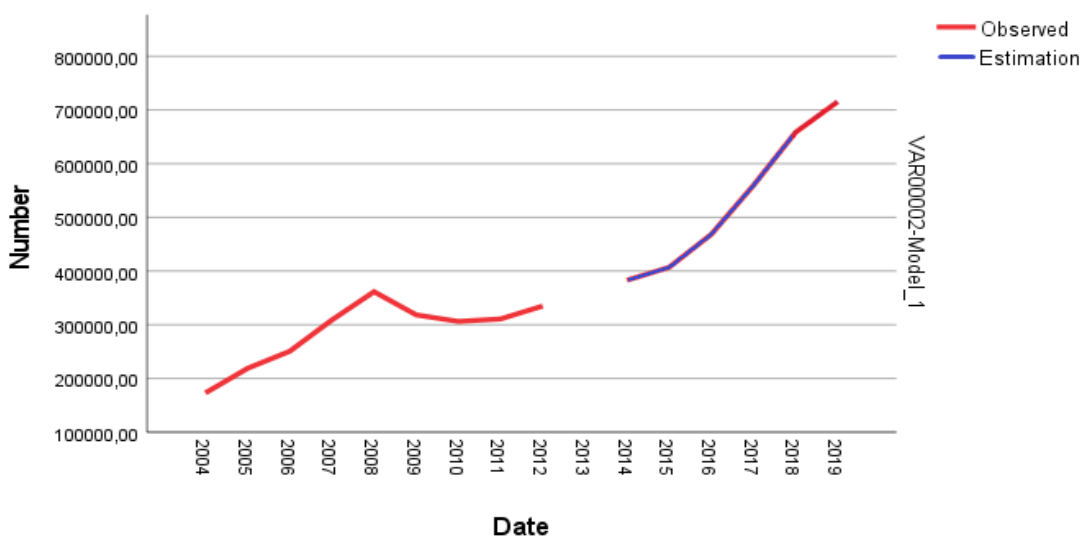
Německá menšina žije na českém území od 13. století od vlády Přemysla Otakara II., kdy je král pozval do málo osídlených oblastech. Dnes jsou považovány za poměrně asimilované do české společnosti, zejména jejich mladší generace. Němci jsou usazeni po celém území ČR, a proto nevznikly školy s německým vyučujícím jazykem za pomoci státu, ale jen se soukromými zřizovateli. Státní podpory však dosáhl německý tisk v podobě týdeníků a neperiodických publikací (DNM, 2020b). V současnosti je vzájemné zaměstnávání Němců a Čechů podporováno za účelem vyšší kvalifikace a znalosti jazyka dle Sdělení č. 135/2003 Sb. m. s. Činnost různých spolků se potýká s problémem stárnutí jejich členů a stále s menším počtem lidí hlásajících se k německé národnosti (Úřad vlády ČR, 2019, s. 13).

4 Vlastní práce

4.1 Statistická analýza vývoje počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR

Byl popsán minulý vývoj celkové zaměstnanosti cizinců, v němž jsou zahrnuty osoby s živnostenským oprávněním a cizinci evidovaní na úřadech práce. Byl vybrán časový úsek od 2004 do roku 2019, je tak v něm zachycena jednotná metodika počtu evidovaných cizinců, kdy od roku 2004 se nově započítávají členové družstev, dále i společníci v obchodních společnostech a členové jejich statutárních orgánů. V průběhu časové řady od roku 2012 až 2014 chybí údaje o zaměstnanosti, protože u evidovaných cizinců nebyly dostupné kvůli integraci informačních systémů Ministerstva práce a sociálních věcí. Od roku 2015 až 2017 byly sestaveny pouze odhady tohoto počtu, což souhrnně znamená, že oficiální data jsou tak zaznamenána za rok 2011 a následně až v roce 2018. Tuto skutečnost vyobrazuje Graf č. 1, ve kterém jsou v červené přímce názorně uvedeny pozorované hodnoty a v modré přímce odhady sestavené ČSÚ. Lze sledovat, že v minulosti se nejvíce navýšil počet zaměstnaných v roce 2007, kdy dle Přílohy č. 1 činil koeficient růstu 1,23 %. Tuto výraznější změnu způsobili zejména cizinci registrovaní na úřadech práce, kdy se tyto hodnoty u postavení zaměstnanců poměrně strmě zvýšily oproti roku 2006. Celkově i měli vyšší zastoupení v tomto ukazateli než podnikatelé, kteří tvořili jen 22 % z cizí zaměstnanosti v roce 2007. V nedávné minulosti dle oficiálních údajů se zaměstnanost zahraničních osob zvyšovala, v roce 2019 se koeficient růstu zvýšil o 1,09 %.

Graf č. 1: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 2004-2019

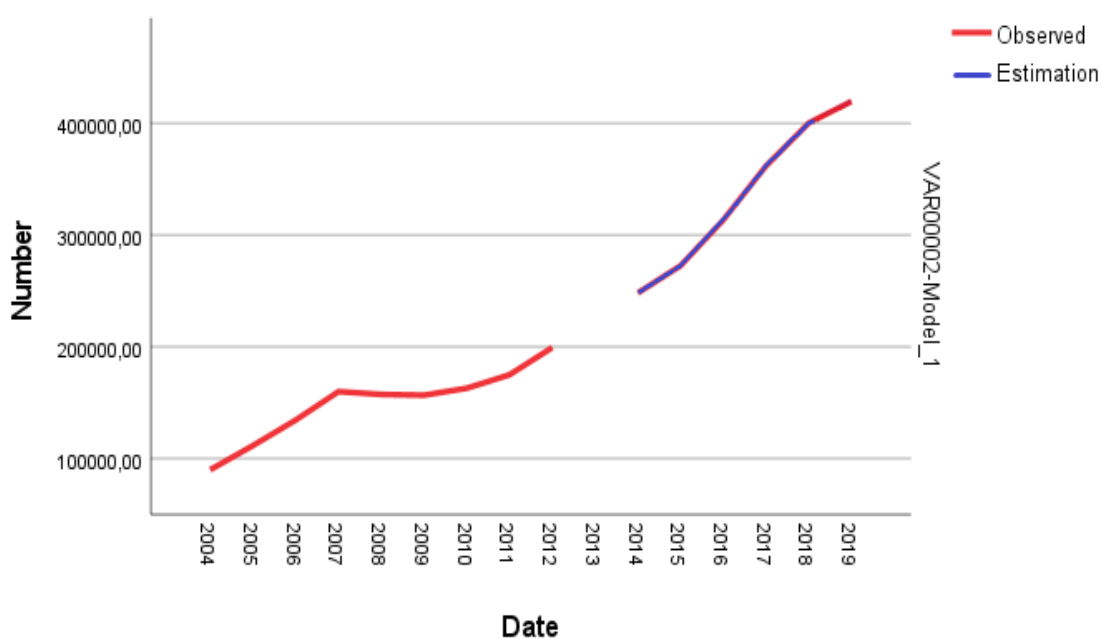

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj celkového počtu ekonomicky aktivních cizinců přicházející ze zemí EU vykazoval ve sledovaném období poměrně vysoký nárůst dle Grafu č. 2. Zde se již mohly promítnout nové úpravy zákonů a předpisů po vstupu ČR do Evropské unie, kdy se v roce 2005 oproti roku 2004 pozorovalo navýšení na 124,11 % dle tempa růstu z Přílohy č. 2. Podobný nárůst se vykazoval v následujících letech, avšak v roce 2008 se tempo snížilo na 98,42 %. Dále i v roce 2009 pokračoval mírný pokles na hodnotu 99,57 %. Roky 2010 a 2011 již znovu evidovaly nárůst tempa, kdy nejvíce v roce 2011 činil 107,4 %. Odhady poskytnuté úřadem již počítaly s ještě vyšším nárůstem počtu ekonomicky aktivních cizinců. Nejvýrazněji se zde projevil rok 2017, kde se spočítalo tempo růstu na 115,44 %. Oficiální údaj v roce 2019 byl opět mírněji vyšší, vypočítal se zvýšený koeficient růstu o 1,05 %.

Graf č. 2: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

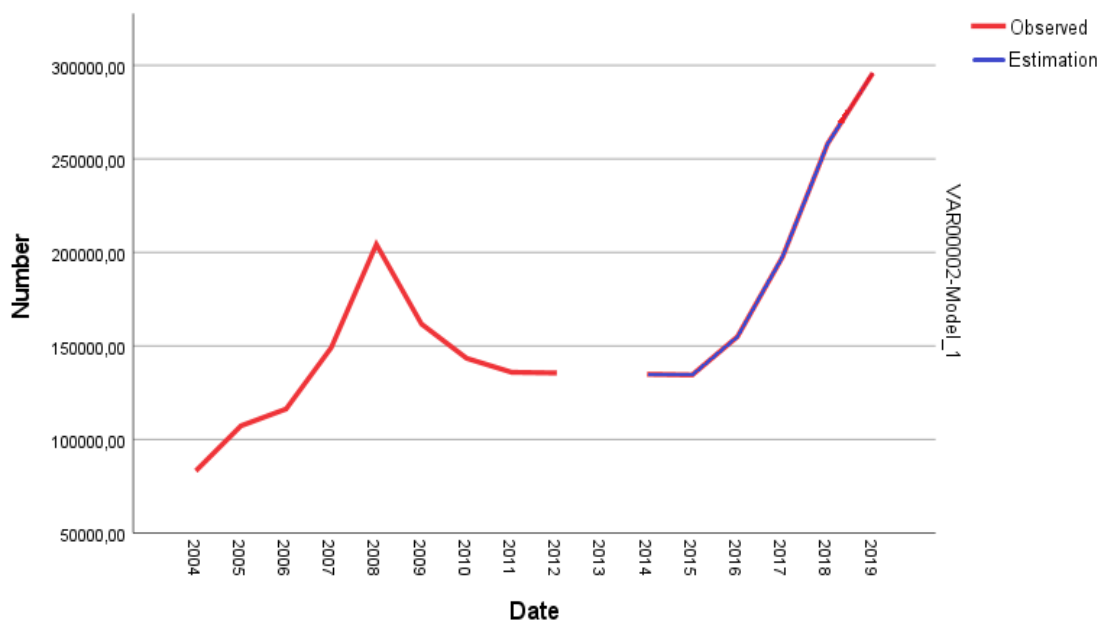

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců z ostatních zemí vykazoval rozdílný průběh časové řady dle Grafu č. 3 s porovnáním vývoje počtu cizinců z EU, kdy se na jejím konci v roce 2019 se vykázal mnohem vyšší absolutní počet u zaměstnaných cizinců. Poměrně vysoký nárůst se v minulosti sledoval již v roce 2005, kdy se tempo růstu

navýšilo na hodnotu 128,94 % dle Přílohy č. 3. Poté se v roce 2006 tempo zmírnilo na 108,38 %, kdy znovu v roce 2007 se číslo přiblížilo na hodnotu z roku 2005. Následující rok 2008 již vykazoval nejvyšší tempo v celé časové řadě na 137,03 %. Od té doby se počet zaměstnaných cizinců výrazně zmenšoval až do roku 2011. Snížení se nejvíce evidovalo u roku 2009, kdy tempo růstu činilo pouhých 79,17 %. Stanovené odhady již počítaly znovu s nárůstem, kdy se v roce 2017 z nich vypočítalo zvýšení u koeficientu růstu o 1,28 %. Již oficiální údaj z roku 2019 naznačoval pomalejší růst, kdy se vypočítalo zvýšení jen o 1,15 %.

Graf č. 3: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

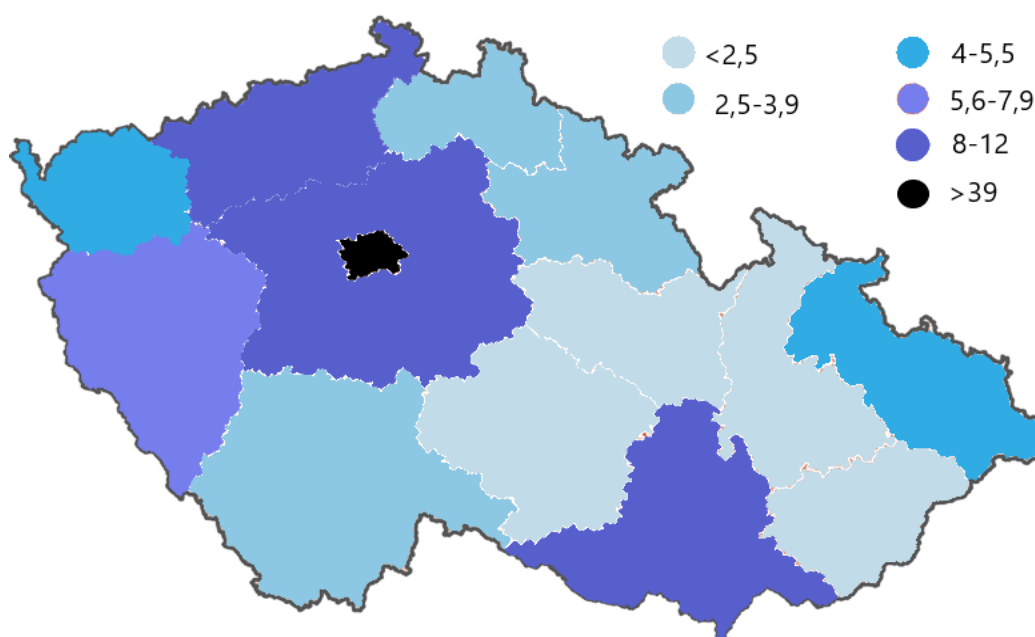
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.2 Statistická analýza vývoje počtu a struktury cizinců s živnostenským oprávněním v ČR

V ukazateli cizinců s živnostenským oprávněním jsou započítáni podnikatelé, kteří měli platná dlouhodobá víza anebo povolení k dlouhodobému pobytu, a dále osoby s trvalým pobytem. Podnikatelé vykazovali rozdíly v relativním zastoupení v jednotlivých

regionech dle Obrázku č. 1. Očekávatelná nejvyšší hodnota u hlavního města činila v roce 2019 téměř 40 % z celkového počtu zahraničních podnikatelů v ČR, cizinci se tak velmi výrazně usazovali v Praze kvůli četnému uplatnění v podnikatelské sféře. Rovněž i sousedící Středočeský kraj patřil dále k nejpočetněji zastoupenými kraji a to v 11,33 %. Mírně nižší hodnotu vykazoval Jihomoravský kraj, kde se cizinci usídlili zejména v okolí Brna a do stejné úrovně zastoupení mohl být zahrnut i Ústecký kraj.

Obrázek č. 1: Kartogram relativního zastoupení cizinců s živnostenským oprávněním v regionech ČR v roce 2019

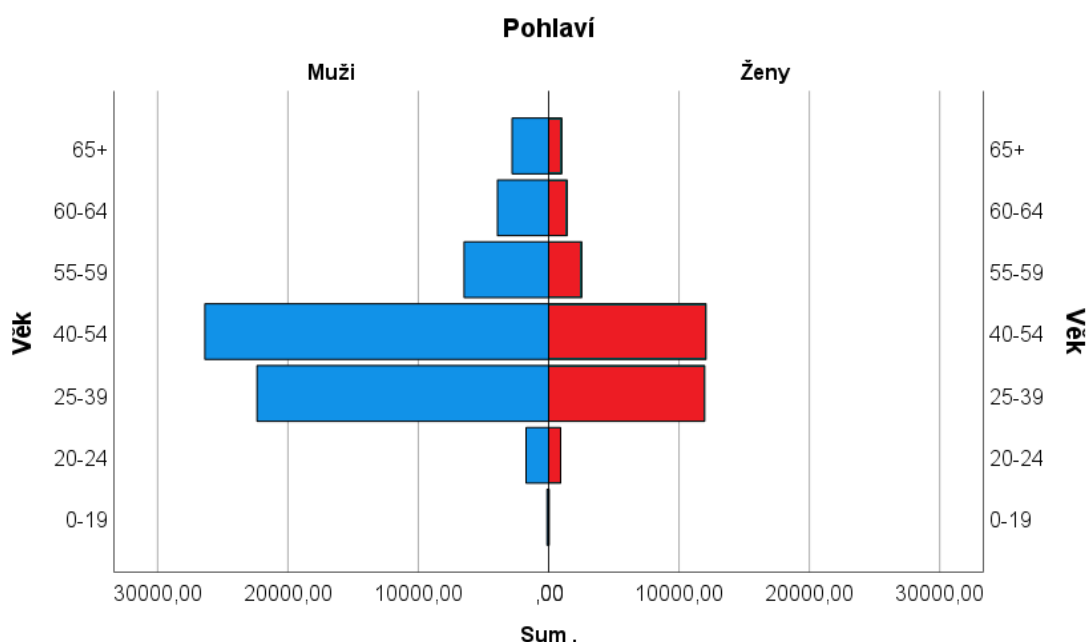
Zdroj: MPO, vlastní zpracování

Následoval Plzeňský kraj s téměř 6 %, a s dalším odstupem Karlovarský kraj, jež byl velmi oblíbeným cílem ruských občanů v podnikatelské oblasti. Naopak se podnikatelé nejméně umísťovali v regionech Vysočina, Pardubického kraje, Olomouckého kraje a Zlínského kraje. Jejich relativní počty vztažené k hodnotám celé ČR nedosahovaly ani 2,5 % a vyskytovaly se zde tak velmi zřídka.

Následující znázornění věkové pyramidy podnikatelů v roce 2019 dle Obrázku č. 2 jen potvrzoval charakter pracovní migrace, v níž se nacházejí zejména lidé v produktivním věku a je zde patrné vyšší zastoupení mužů ve všech věkových kategoriích. Nejvyšší počet zahraničních živnostníků byl zaznamenán ve věkové skupině 40-54 let, v níž se vyskytují

zejména zkušené lidi ve svém oboru a na vrcholu kariéry. Ženy v této kategorii byly zastoupeny méně než dvojnásobně v celkovém počtu podnikatelů. Jen o trochu nižší počet podnikatelů byl sledován o jednu věkovou kategorii níže v rozmezí 25-39. Do ní mohly být započítány mladší osoby po ukončení terciálního vzdělávání v ČR, které zde zůstaly a začaly vykonávat podnikatelskou činnost. Naopak při samotném studiu příliš nepodnikaly dle velmi nízkého zastoupení věku v intervalu 20-24. V nejvyšších věkových kategoriích postupně klesal podíl pracujících, na kterou mohl mít vliv nejen odchod do důchodové penze, ale i možné nabývání českého občanství po letech strávené na území ČR.

Obrázek č. 2: Věková pyramida cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v roce 2019

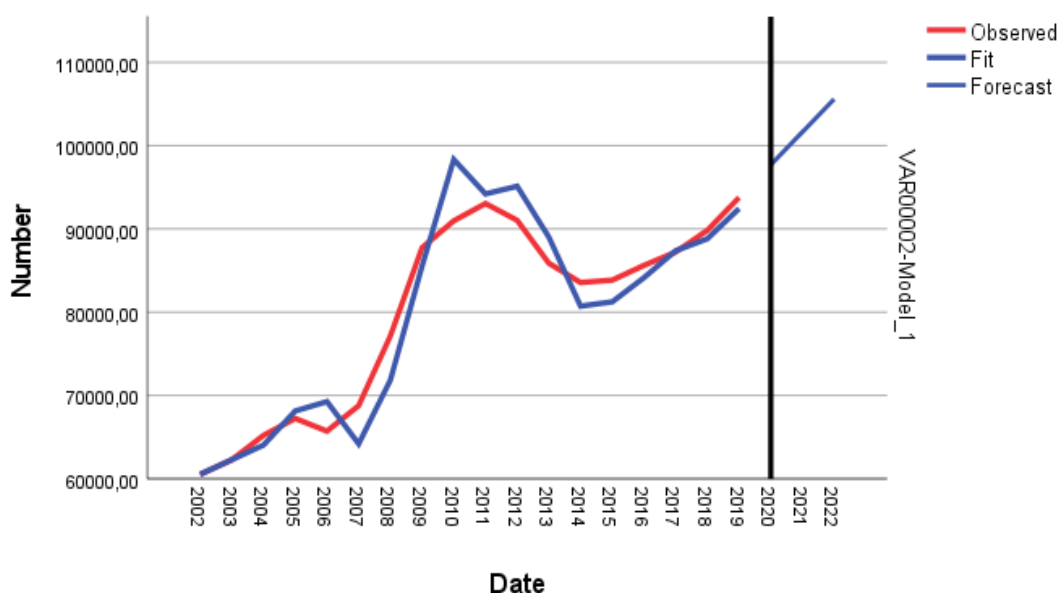

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za nejvhodnější model za účelem predikování vývoje celkového počtu zahraničních podnikatelů byl zvolen Brownův model exponenciálního vyrovnávání na Grafu č. 4 dle hodnoty M.A.P.E., jež činila 2,947 % podle Přílohy č. 5. Lze jej tak označit za velmi kvalitní model pro budoucí prognózování. Právě z již dostupné informace z roku 2020 o celkovém vývoji podnikatelů s cizím občanstvím lze dále uvažovat i o případném vlivu pandemie na tento ukazatel. Skutečná hodnota byla evidována na 97 803 počtu zahraničních podnikatelů, dle vyobrazeného modelu vývoj vykazoval stále rostoucí

tendenci i přes tento vnější vliv. Predikovaná hodnota modelu vykazovala hodnotu 97 719, pro srovnání tak lze konstatovat jen velmi malý rozdíl těchto dvou údajů. Na základě výsledku predikace za rok 2020 byla dále posouzena vhodnost modelu dle nízké hodnoty ukazatele relativní chyby predikce, která vykazovala údaj 0,09 %. Lze tak částečně usuzovat, že i predikce na rok 2021 bude poměrně spolehlivá, i přestože samotný model pracoval s daty před počátkem zmiňované pandemie. Předpovídal další růst v roce 2021 na hodnotu 101 657 počtu zahraničních osob s živnostenským oprávněním, dále pro rok 2022 predikovaná hodnota činila 105 595.

Graf č. 4: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019

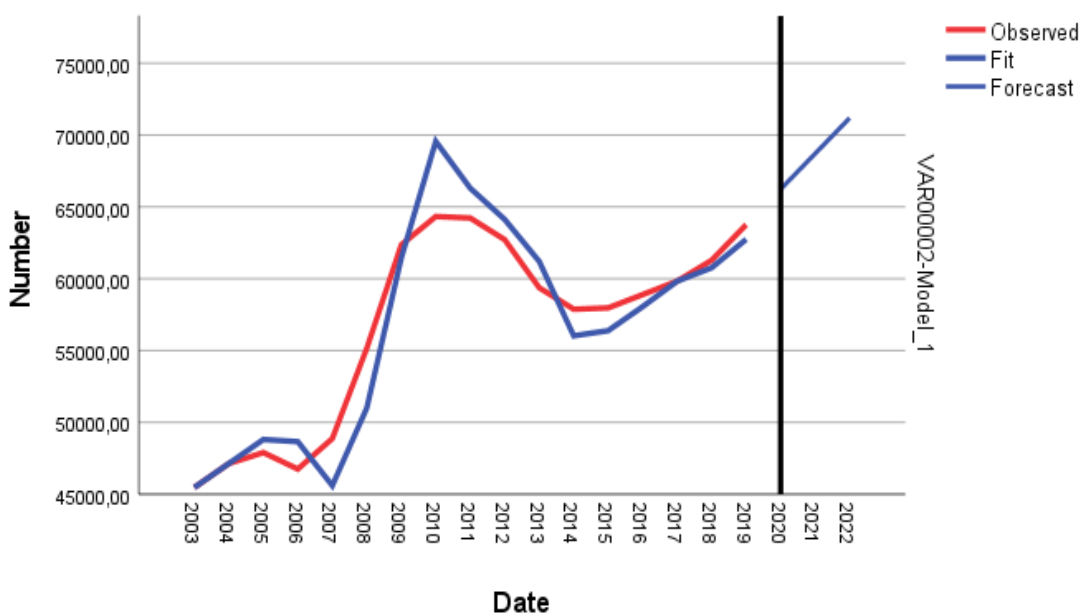

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

U podnikatelů mužského pohlaví se rovněž modelovalo za pomoci Brownova modelu, jež byl vybrán podle M.A.P.E., které vykázalo hodnotu 2,835 % dle Přílohy č. 7. Již dle Grafu č. 5 je patrné, že muži tvořili významnou část všech zahraničních živnostníků v ČR po celé délce časové řady s porovnáním s výše uvedeným Grafem č. 5. V roce 2008 došlo k výraznému zvýšení tohoto počtu dle koeficientu růstu, který zaznamenal navýšení o 1,13 % dle Přílohy č. 6. I v následujícím roce ukazatel vykazoval stejnou hodnotu. V roce 2011 se počet podnikatelů snížil, protože jedním z hlavních důvodů poklesu mohl být zapříčiněn novým systémem registrací, který aktualizoval data a odstranil z nich

nesrovnalosti. Z údajů tak byli vyjmuti zemřelí podnikatelé a osoby s již neplatným povolením k pobytu. Snížení bylo pozorováno až do roku 2014, do té doby se pokles u mužů evidoval nejvíce v roce 2013, kdy činila hodnota koeficientu 0,95 %. Poté následoval mírný růst až do konce časové řady. Právě tyto poslední roky byly nejdůležitější pro výpočet predikcí, které předvídaly pokračující růst. Dle Grafu č. 5 měly být budoucí hodnoty následujících 3 let o něco vyšší a naznačovaly ještě výraznější růst než v posledních letech. Porovnal se výsledek predikce za rok 2020 s dostupným údajem z ČSÚ a zjistilo se, že tyto hodnoty se příliš výrazně nelišily. Skutečná hodnota činila 66 410 počtu živnostníků mužského pohlaví, a predikce se vypočítala na hodnotu 66 239. Relativní chyba predikce činila pouhých 0,26 %. Za rok 2021 se predikoval další nárůst dle výsledku 68 713 počtu podnikatelů a měl by dále pokračovat dle predikce za rok 2022, která předpovídala hodnotu 71 187.

Graf č. 5: Vývoj počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019

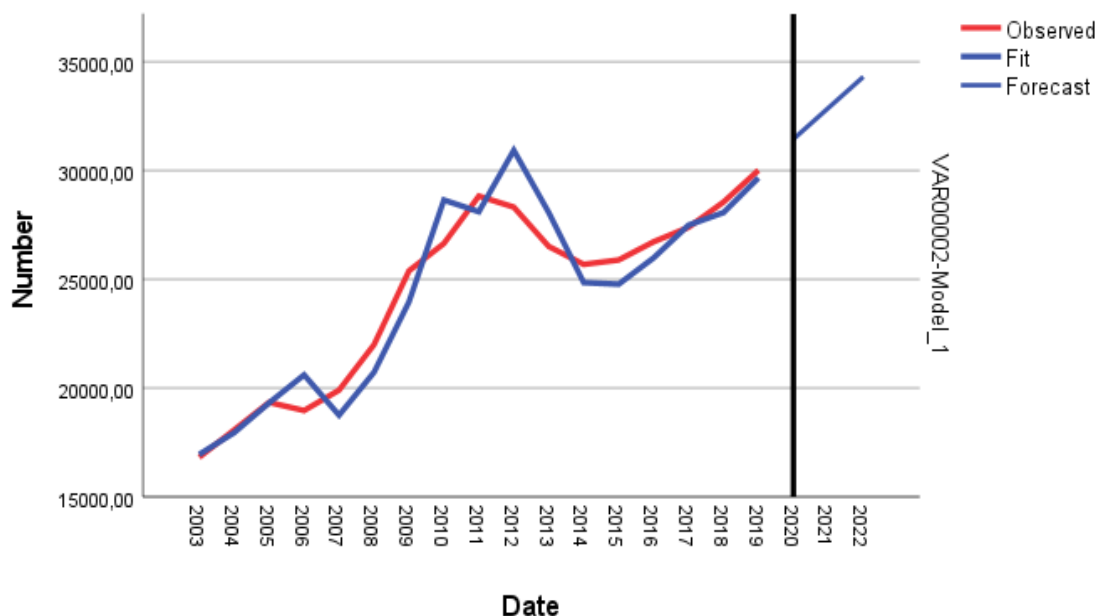

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Počet podnikatelek s cizí státní příslušností byl zpracován v Brownově modelu, který vykazoval hodnotu M.A.P.E. na 3,884 % dle Přílohy č. 9. Podle Grafu č. 6 je zřejmé, že ženy měly podobný vývoj podnikatelské činnosti s porovnáním s muži dle výše

uvedenému Grafu č. 5. Absolutní počet cizích podnikatelek v jednotlivých letech byl výrazně nižší než u mužů dle srovnání Přílohy č. 6 a č. 8. Relativní změny ukazatelů však zde vykazovaly podobný průběh. Podobně jako u mužů byla časová řada ovlivněna aktualizací registrací. Největší zlom nastal v roce 2009, kdy došlo k patrnému navýšení počtu podnikatelek podle tempa růstu, který se zvýšil na 115,43 % podle Přílohy č.8. Dle Grafu č. 6 lze pozorovat setrvalý růst až do konce časového období. Podobně se predikovalo i navýšení v roce 2020 na 31 447 počtu podnikatelek, dále za rok 2021 by měla hodnota činit 32 878. Za rok 2022 se počítalo s predikcí 34 310 počtu žen podnikatelek. Pokud by se porovнала hodnota poskytnutá z ČSÚ za rok 2020, která činila 31 393, potvrzovala by vysokou vypovídací hodnotu modelu. Tyto hodnoty se jen velmi mírně lišily a otevírají tak diskuzi o vlivu pandemie na tento ukazatel, jenž nemusel být ve skutečnosti výrazně patrný. Relativní chyba predikce tak byla dále spočítána na nízkou hodnotu 0,17 %.

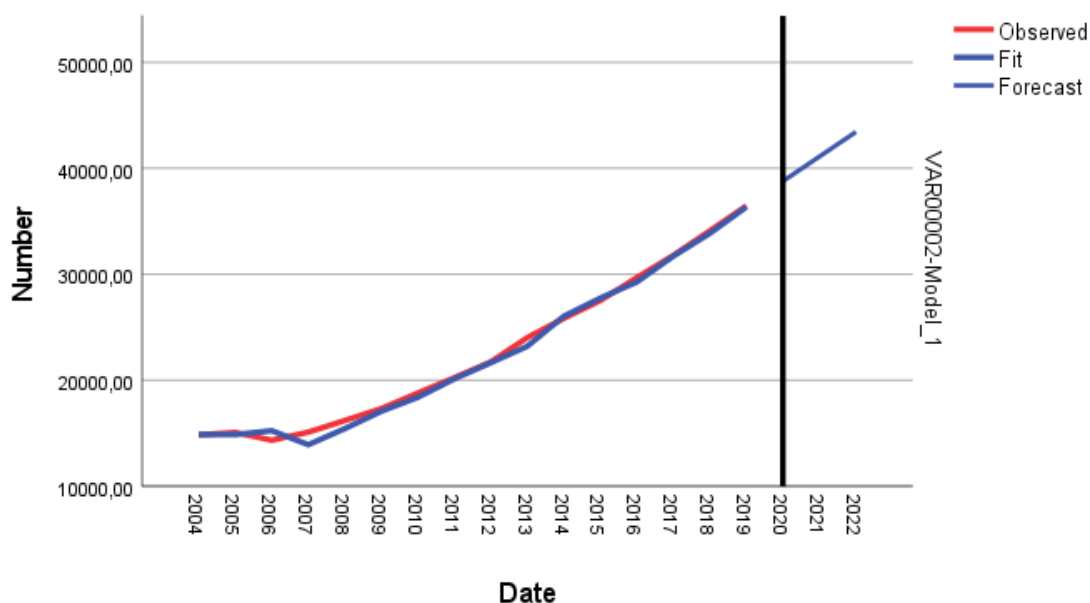
Graf č. 6: Vývoj počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

K modelování vývoje počtu podnikatelů pocházející ze zemí EU byl použit Brownův model exponenciálního vyrovnávání dle Grafu č. 7. Charakteristika M.A.P.E. vykazovala nízkou hodnotu 2,041 % podle Přílohy č. 11. V celé délce časové řady byl pozorován úbytek jen v roce 2006 dle koeficientu růstu, který činil 0,95 % dle Přílohy č. 10. Tento pokles nastal po stabilním růstu a od roku 2007 pokračovalo již výraznější navýšení počtu podnikatelů do konce časového úseku, jež lze vypočítat na Grafu č. 7. Nejvyšší tempo růstu bylo zaznamenáno v roce 2013, kdy nárůst vykazoval hodnotu 110,55 % tohoto ukazatele. Pro rok 2020 se predikovalo 38 788 počtu podnikatelů, a byl porovnán se skutečnou hodnotou v tomto roce. Nejdříve však do údajů o počtu podnikatelů z EU poskytnuté ČSÚ museli být znovu připočítáni britští občané, jelikož je úřad již přesunul do výkazu ostatních zemích z důvodu Brexitu. Po této úpravě se již hodnota přiblížila k vypočtené predikci, tedy skutečný počet činil celkově 38 673. Výsledek relativní chyby prognózy za rok 2020 se započítal na nízkou hodnotu 0,3 %, model je tak velmi vhodný pro další výpočty predikcí. Na rok 2021 byla předpovídána poměrně vysoká hodnota 41 113. Následující rok 2022 byl predikován na hodnotu 43 438 počtu zahraničních podnikatelů. Model tak předpovídal ještě výraznější růst v blízké budoucnosti ohledně počtu podnikatelů z EU.

Graf č. 7: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

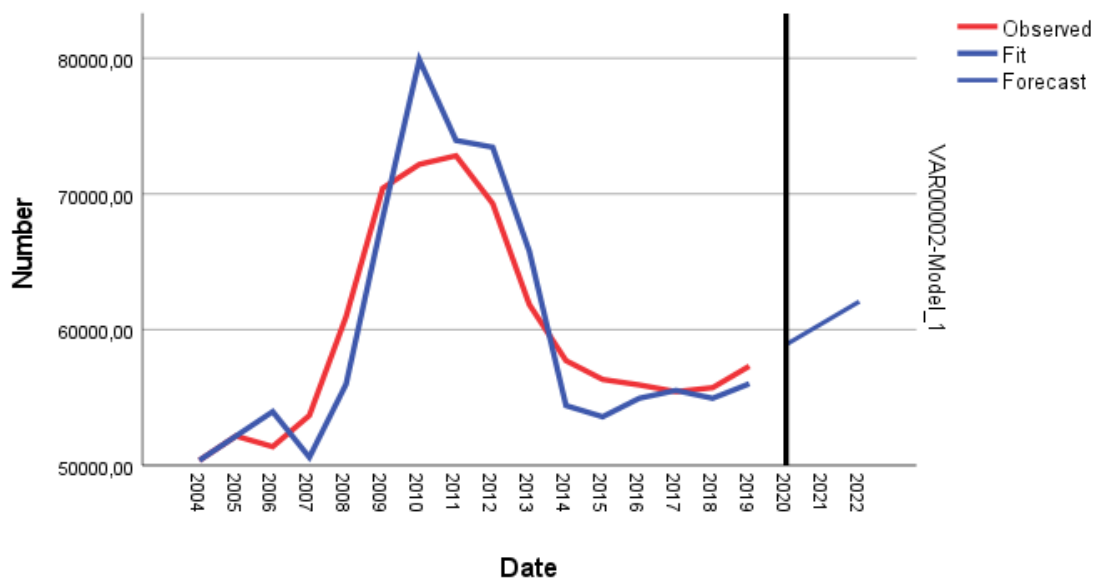

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

U vývoje počtu zahraničních podnikatelů původem z ostatních zemí mimo Evropské unie byl aplikován Brownův model dle Grafu č. 8. Určující charakteristika M.A.P.E. byla vypočítána na hodnotu 3,926 % podle Přílohy č. 13. Na Grafu č. 8 lze vyzorovat velmi výrazné zvýšení počtu podnikatelů v letech 2008 a 2009. Tempo růstu posledně zmiňovaného roku tak činilo 115,53 %. Od roku 2012 nastal pokles, na které mohl mít vliv jiný systém registrací. Vývoj počtu podnikatelů ze zemí mimo EU vykazoval celkově velmi odlišný průběh, než tomu bylo u počtu osob přicházející z EU dle srovnání s Grafem č. 7. Jen v posledních 2 letech časové řady byl opět pozorován růst, který mohl naznačovat krátkodobě budoucí vývoj. Na rok 2020 byl předpovězen 58 901 počtu podnikatelů, oficiální data se evidovala na hodnotu 59 130 po odečtení občanů z Velké Británie. Relativní chyba predikce v tomto roce činila 0,39 %, model je tedy dobře použitelný pro další prognózy. Pozdější rok 2021 byl predikován na hodnotu 60 487, a následující rok 2022 se předpovídalo 62 073 počtu podnikatelů s cizí státní příslušností mimo EU. Rovněž se zde musel brát ohled na možný budoucí vývoj pandemie jak v ČR, tak i po celém světě.

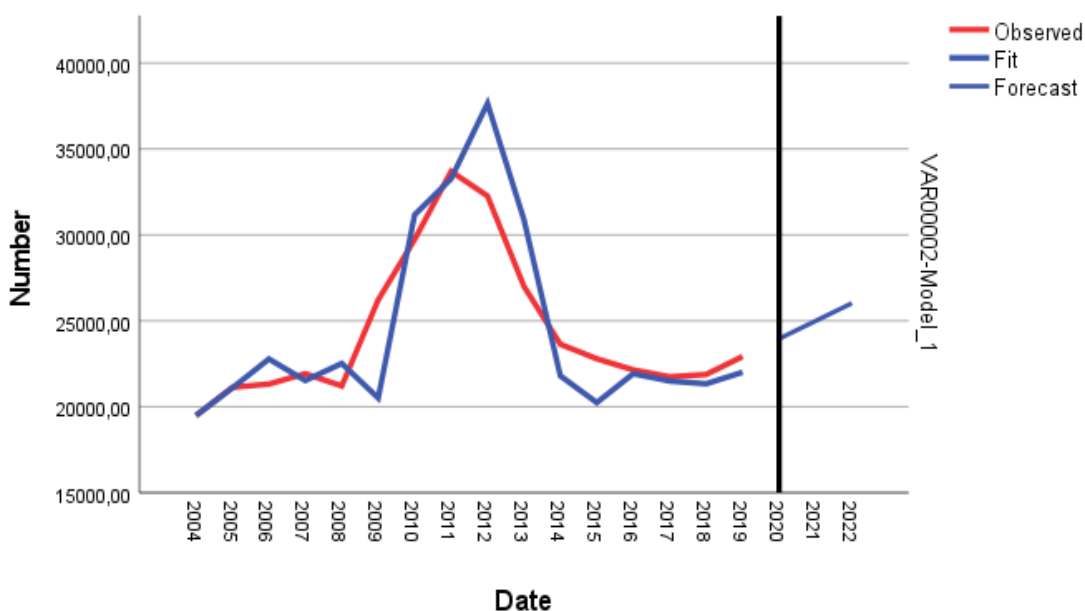
Graf č. 8: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu ukrajinských podnikatelů byl modelován v Brownově modelu v Grafu č. 9. Charakteristika M.A.P.E. vykazovala hodnotu 6,347 % podle Přílohy č. 15, model je tedy považován za vhodně zvolený. Vývoj počtu podnikatelů s ukrajinským občanstvím byl velmi výrazně ovlivněn změnou evidování, kde se již nezapočítávaly neplatné pobyty. Předtím byl v roce 2011 sledován nejvyšší růst absolutního počtu dle Přílohy č. 14 a posléze byl počet zredukován z výše uvedeného důvodu. V absolutních číslech se počet ukrajinských podnikatelů v roce 2019 oproti počátku pozorování v roce 2004 slabě zvýšil. Oficiální hodnota byla zjištěna za rok 2020 na 24 155, kde hodnotu 16 205 představovali muži. Model předpovídal o něco nižší hodnotu 23 958 ve stejném roce. Byl tak předpovězen nižší počet podnikatelů, než se vykázalo ve skutečnosti. Dále se relativní chyba predikce zaznamenala na hodnotu 0,8 %, model je tedy dostatečně kvalitní k dalším prognózám. Následující predikce za rok 2021 byly spočítány na 24 991 a dále na 26 025 za rok 2022. V budoucnosti se počítalo s nárůstem počtu podnikatelů pocházejících z Ukrajiny.

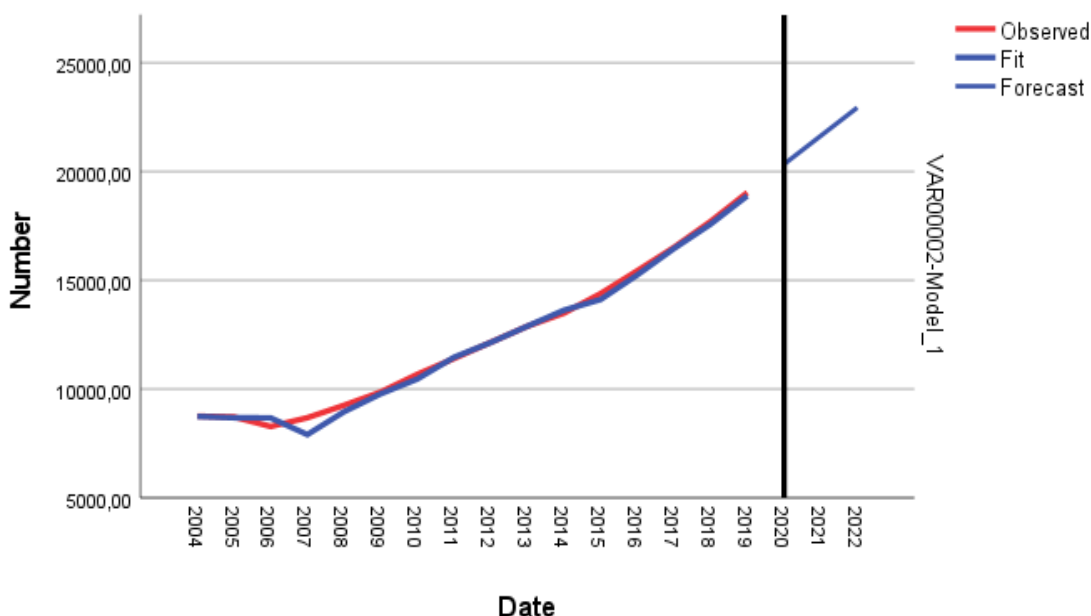
Graf č. 9: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu slovenských podnikatelů je znázorněn v Grafu č. 10. Výsledek charakteristiky M.A.P.E. vyšel na 1,679 % u Brownova modelu podle Přílohy č. 17, jenž naznačoval velmi vysokou kvalitu. Je zřejmé, že na vývoji počtu podnikatelů se slovenským občanstvím se neprojevila aktualizace systému registrací snížením jako tomu bylo u výše uvedeného Grafu č. 8, a č. 7. Naopak v tomto období od 2011 byl zaznamenán nárůst a dle Přílohy č. 16, i relativní ukazatelé vykazovaly podobnou hodnotu růstu do konce pozorovaného období. V absolutních číslech se počet podnikatelů zvýšil více než dvakrát v roce 2019 oproti začátku sledování v roce 2004. Hodnota počtu slovenských podnikatelů činila v roce 2020 oficiálně 20 253, predikovala se hodnota 20 336, rozdíl je tedy poměrně nepatrný. Byla tak předpovídána mírně vyšší hodnota, než tomu bylo ve skutečnosti. Dále tak mohla být zhodnocena použitelnost modelu dle relativní chyby predikce, jež byla vypočítána na 0,04 %. Další predikce za rok 2021 činily 21 638 a 22 939 za rok 2022. I v případě podnikatelů ze Slovenska se předpovídal růst tohoto absolutního ukazatele.

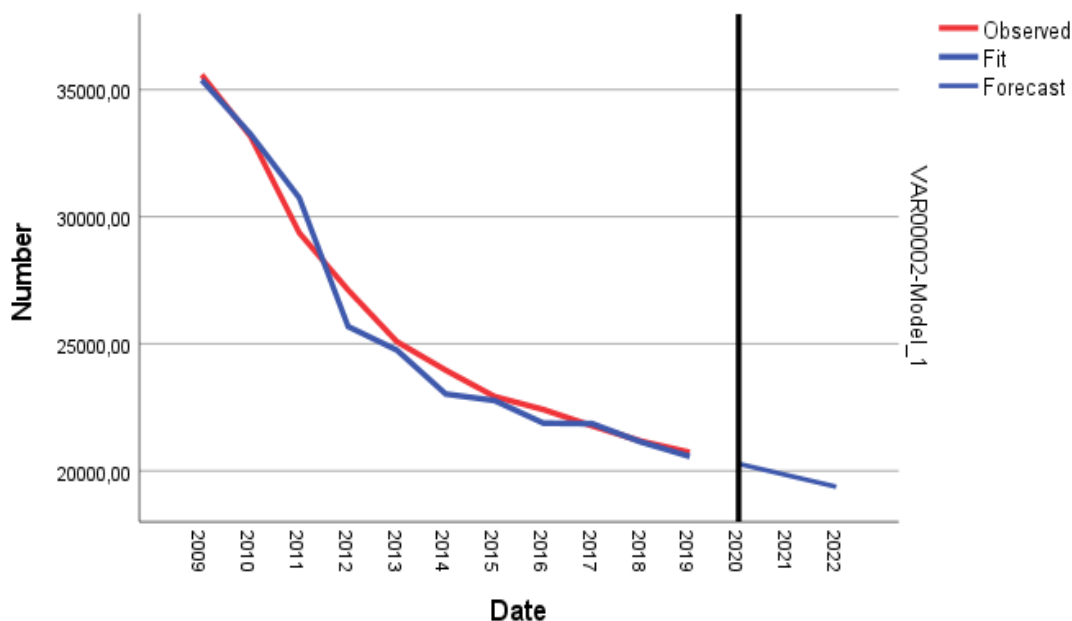
Graf č. 10: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z důvodu velmi rozdílného vývoje počtu vietnamských podnikatelů musela být pro účel kvalitního modelování zkrácena časová řada. Pro úplné porovnání byly od 2004 tyto změny zaznamenány v Příloze č. 18. Výchozí rok byl zvolen 2009, který následoval po pozorovaném strmém nárůstu tohoto ukazatele. Právě rok 2009 byl posledním kdy došlo k nárůstu počtu podnikatelů, dále již následoval jen pokles dle vyobrazeného Grafu č. 11. Za tímto snížením mohlo stát přísnější omezení ohledně vydávání víz v reakci na příkaz vlády. Proto se od té doby již evidovalo v časově řadě pokračující snižování počtu podnikatelů z Vietnamu. S 11 členy časové řady byl vybrán Brownův model podle hodnoty M.A.P.E. 1,862 % dle Přílohy č. 19. Oficiální údaj v roce 2020 činil 20 505 počtu podnikatelů, kdežto predikce byla spočítána na 20 281. Relativní chyba predikce v tomto roce činila 1,09 %, vypovídá tak o stále nízké hodnotě chyby. V roce 2021 se počítalo s hodnotou 19 829 a následně v roce 2022 zaokrouhleně na 19 378 počtu podnikatelů s vietnamským občanstvím.

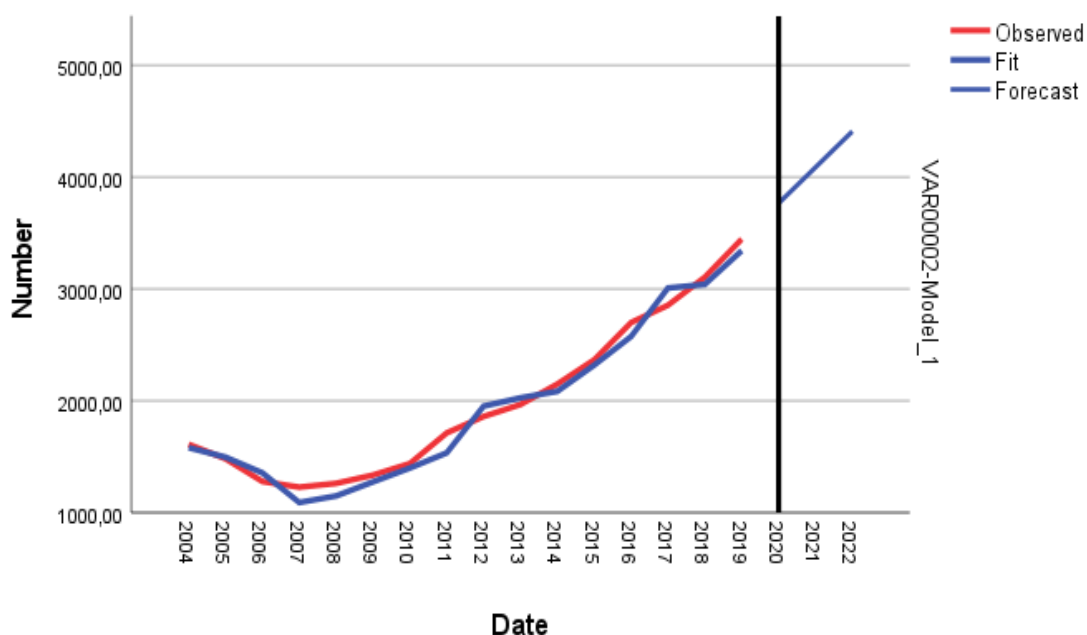
Graf č. 11: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2009-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průběh vývoje počtu ruských podnikatelů je sledován v Grafu č. 12. Brownův model vykazoval hodnotu ukazatele M.A.P.E. na 4,673 % podle Přílohy č. 21, který tak stále naznačoval velmi vysokou kvalitu modelu. Jen na počátku časové řady byl pozorován úbytek počtu podnikatelů s ruským občanstvím, poté následoval jen poměrně stabilní růst dle Přílohy č. 20. Nejvyšší zlom nastal v roce 2011, kdy se koeficient růstu zvýšil na 1,19 %. Počet podnikatelů se v absolutních číslech v roce 2019 oproti roku 2004 velmi výrazně zvýšil. V roce 2019 tempo růstu činilo 110,95 %. Hodnota skutečného počtu podnikatelů činila v roce 2020 celkem 3 764, ve kterém měly větší zastoupení ženy. Model spolehlivě predikoval, jelikož výsledek vyšel jen o 2 hodnoty výše, tedy 3 766 v tomto roce. Výsledek relativní chyby predikce tak činil velmi nízkých 0,05 %. Další predikce činily za rok 2021 celkově 4 088 a dále za rok 2022 zaokrouhleně 4 409. Na Grafu č. 12 jsou znázorněny predikce, které předpovídají další výraznější růst počtu ruských podnikatelů v budoucnosti.

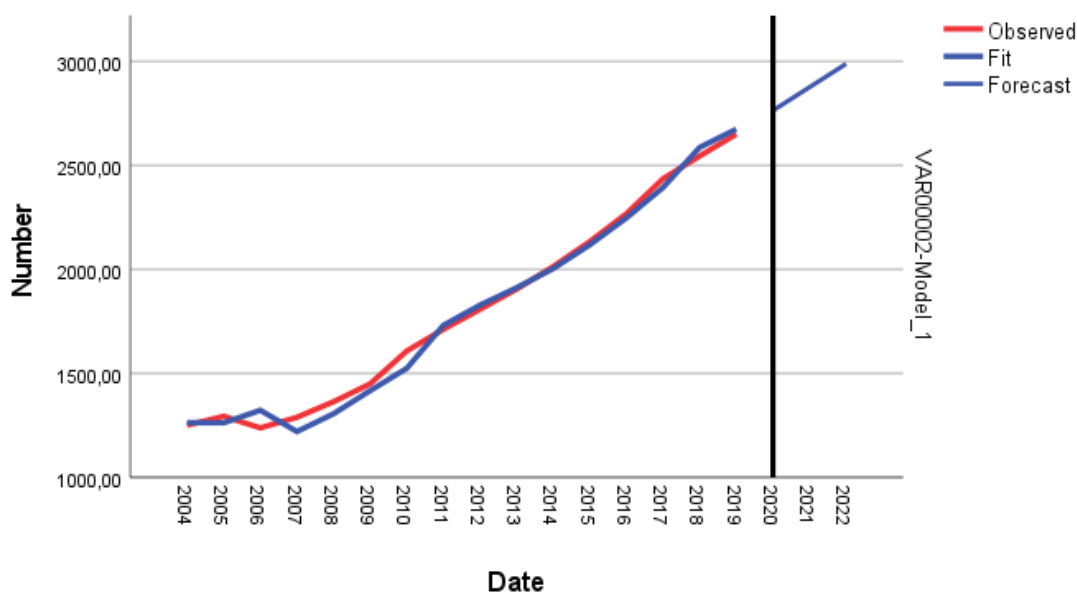
Graf č. 12: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruska v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Byl použit Brownův model u vývoje počtu polských podnikatelů v ČR v Grafu č. 13. Výsledek M.A.P.E. byl zaznamenán v Příloze č. 23 a činil celkem 2,271 %. Poslední nárůst u vývoje počtu podnikatelů byl vypořizován v roce 2009, od té doby se jejich počty jen snižovaly. Největší pokles vykazoval rok 2006, kdy koeficient růstu činil 0,96 %. Souhrnně lze konstatovat, že od začátku sledování se počty podnikatelů z Polska velmi navýšily, kdy již v roce 2019 se vykazoval více než dvojnásobný počet oproti roku 2004. 1. diference v roce 2019 činila celkem 105, a i v předchozím roce se příliš nelišila. Predikce se spočítala za rok 2020 na 2 764, údaj byl porovnán s oficiálním údajem, který činil 2 742 počtu polských podnikatelů. Již na první pohled se jednalo jen o velmi nízký rozdíl. Relativní chyba predikce tak činila pouhých 0,8 %. Výsledek 2875 vyšel za rok 2021, poté byla vypočítána predikce na rok 2022, která byla 2 988. Počítalo se stále se stabilním nárůstem počtu podnikatelů přicházející z Polska.

Graf č. 13: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019

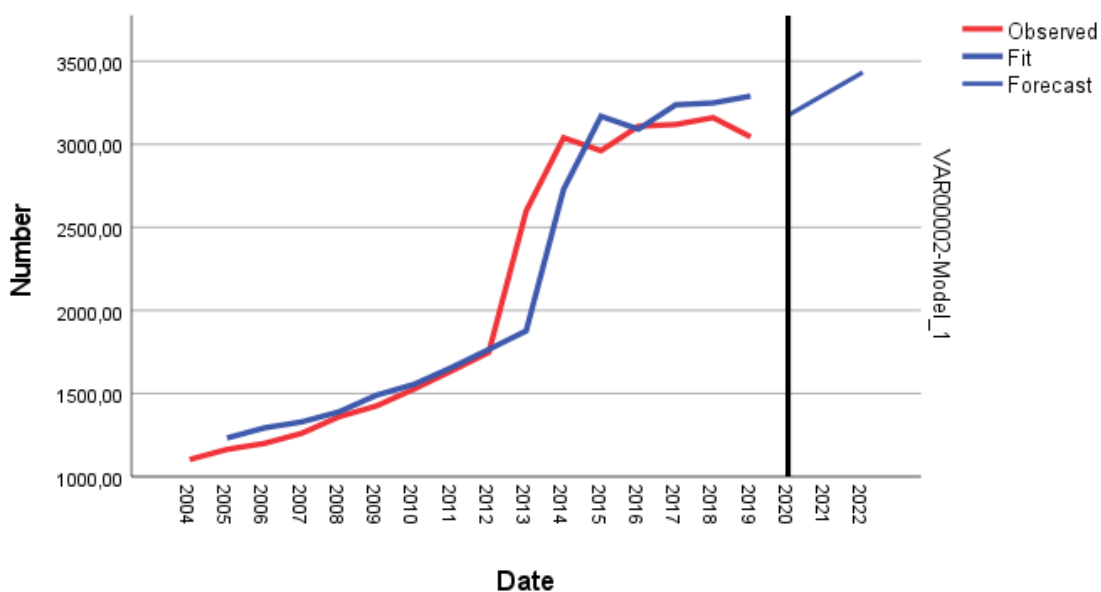

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Pro analýzu časové řady u cizinců s živnostenským oprávněním pocházející z Německa byl vybrán ARIMA model dle Grafu č. 14. Konkrétně se jedná o typ modelu ARIMA (0,1,0) dle Přílohy č. 25, který naznačuje, že neobsahuje autoregresní parametr, a

prošel úpravou 1. diferencování kvůli stacionarizaci časové řady. Pro výběr byla určena rozhodující charakteristika M.A.P.E., která činila 6 %, z čehož se dá usuzovat, že se jedná o kvalitní model. Krátkodobé predikce pro následující 3 roky do 2022 vychází z tohoto modelu, jež nezohledňuje aktuální vnější vlivy jako je např. probíhající pandemie. Pro srovnání však byl v průběhu práce aktualizován údaj za rok 2020 poskytnutý z ČSÚ, který může posloužit jako porovnání správnosti spočítané predikce. Model predikoval hodnotu 3 174 počtu německých cizinců za rok 2020, kdežto oficiální údaj činil 3 075. Tato informace posloužila k výpočtu relativní chyby predikce, jež byla stanovena na 3,22 %, lze tak usuzovat o postačující použitelnosti modelu ARIMA. Údaj za tento rok tak mohl nasvědčovat, že pandemie výrazně neovlivnila vývoj počtu německých podnikatelů. Tento ukazatel není závislý jen na nové imigraci pracovní síly, ale i na počtu absolventů v daném roce přicházející na trh práce. Rovněž i ženy navracející se z rodičovské dovolené se znovu započítaly do ekonomické aktivity cizinců. Model tak vyobrazuje mírný nárůst i v krátké budoucnosti, i přes nepříznivý vnější vliv. Za rok 2021 se předpověděla hodnota 3 304 počtu německých podnikatelů, který naznačoval ještě výraznější nárůst tohoto ukazatele. Posléze se predikovala hodnota ukazatele za rok 2022 už s méně významným růstem na 3 433 počtu německých podnikatelů.

Graf č. 14: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Německa v ČR v letech 2004-2019

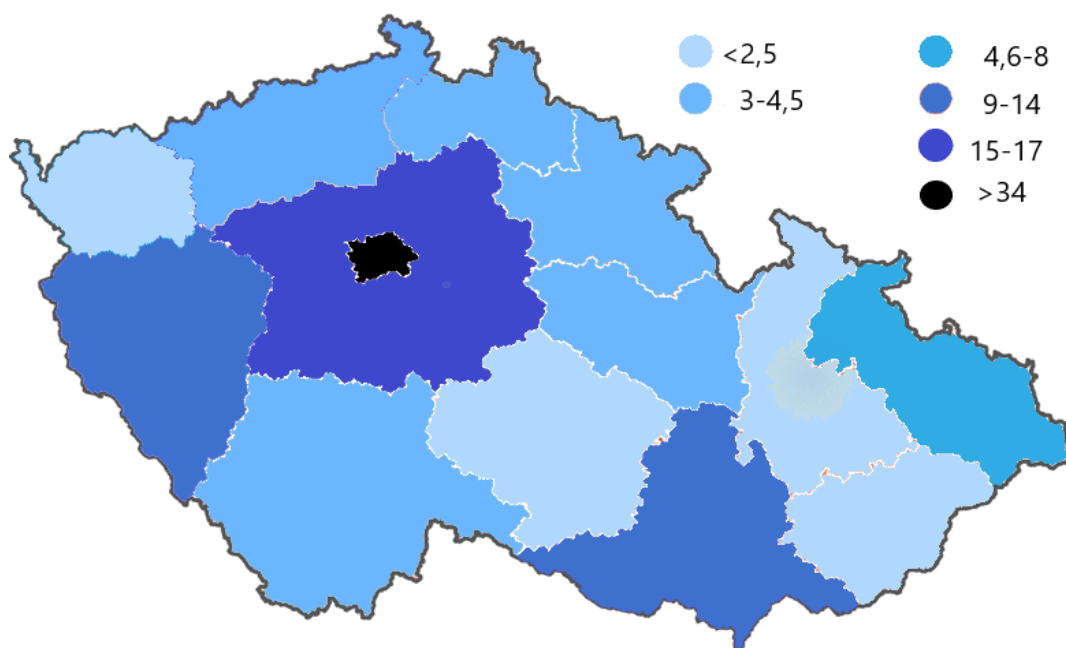

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.3 Statistická analýza vývoje počtu a struktury evidovaných cizinců na ÚP v ČR

Následující Obrázek č. 3 znázorňuje rozložení evidovaných cizinců na ÚP na území ČR. Je patrné, že velmi výrazně se podílela Praha na relativním podílu ze všech regionů, kde se nacházelo celkem 34,16 % cizinců z celkového počtu z evidovaných na úradech práce. S velkým odstupem se umístil Středočeský kraj s 16,15 %. Plzeňský kraj s Jihomoravským krajem vykazoval téměř stejné hodnoty relativního rozdělení na území. Celkově 6 regionů vykazovalo téměř stejné hodnoty kolem 3 %, lišily se jen v desetinných místech. Méně než 2,5 % bylo evidováno u 4 regionů, kde se cizinci usazovali velmi sporadicky. Z této kategorie lze jmenovat Olomoucký kraj, který měl nejnižší hodnotu ze 14 krajů. V posledně zmíněném regionu se tedy cizinci usídlili i ve velmi nízkých absolutních počtech.

Obrázek č. 3: Kartogram relativního zastoupení cizinců evidovaných na ÚP v regionech ČR v roce 2019

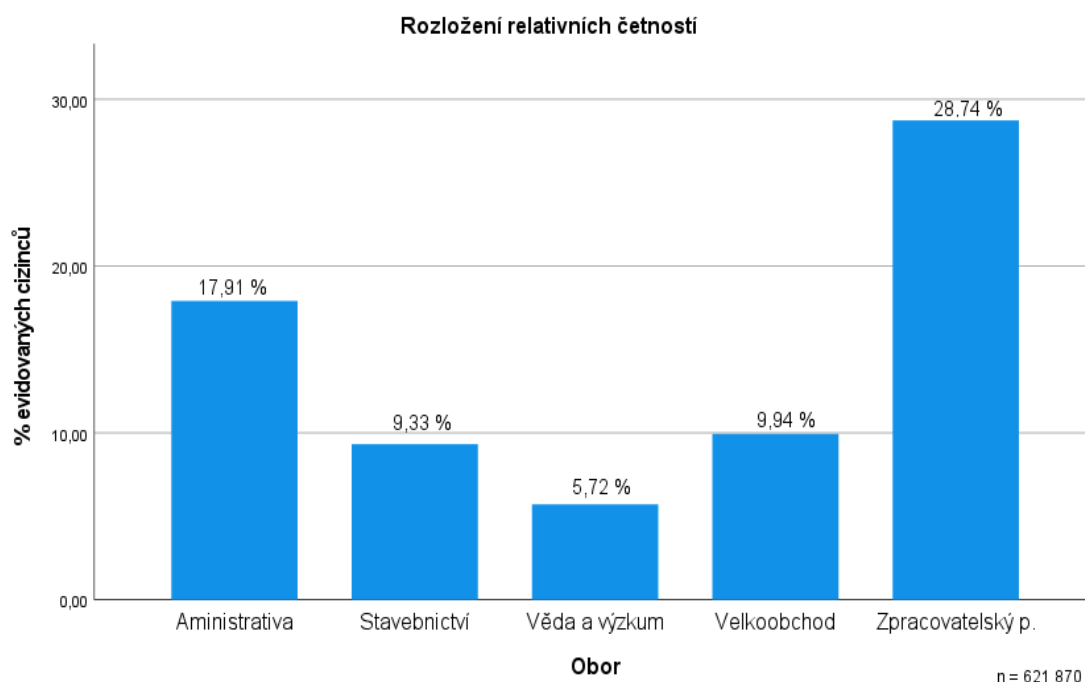
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 15 znázorňuje přehled relativního rozložení 5 nejčastějších profesních oborů dle klasifikace NACE u zaměstnaných cizinců ze všech zemí k poslednímu dni roku 2019. Velmi výrazně se zde podílel zpracovatelský průmysl ze 28,74 %, který s větším odstupem

následovala administrativa ze 17,91 %. Velkoobchod a stavebnictví se vykazoval v podobných relativních hodnotách kolem 9 % počtu zaměstnaných cizinců v oboru. 5. nejpočetnější příčku převzal obor výzkumu a vědy ze všech sledovaných profesních oborů. I u vybraných národností cizinců, které byly níže popsány, se evidovaly stejné pozice v rozložení četností u profesních oborů, tedy nejvíce byly zaměstnání ve zpracovatelském sektoru. Dále lze uvést na pomyslnou 6. příčku nejhojněji obsazovaných oborů zařadit dopravu a skladování ze 5,2 % ze zaměstnaných osob ze zahraničí. Jen nepatrně menší hodnota 5,16 % se evidovala u počtu cizinců, kteří byli zaměstnání v oboru ubytování, stravování a pohostinství.

Graf č. 15: Přehled nejpočetnějších 5 profesních oborů u evidovaných cizinců na ÚP v roce 2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Měsíční hrubé mzdy cizinců se odlišovaly od českých občanů dle Tabulky č. 1, ve které jsou přepočítány relativní rozdíly mezd cizinců vtažené k mzdám Čechů za rok 2018. V soukromém sektoru tak vydělávaly více osoby se slovenským občanstvím než Češi, a to dle mediánu o 14,77 % a průměru o 22,31 %. Občané Ukrajiny v ČR na výplatní pásce mohli počítat s nižší mzdou průměrně o 20,73 % dle průměru. Souviselo to tak s charakterem jejich povolání, kterou častěji vykonávali na nižších pracovních pozicích.

Jen nepatrný rozdíl byl pozorován u Poláků, kteří si odnesli na výplatní pásce průměrně jen o 3,85 % méně než Češi.

Tabulka č. 1: Přehled měsíčních mezd cizinců a českých občanů v roce 2018

Občanství	Medián v Kč	Rozdíl k ČR v %	Průměr v Kč	Rozdíl k ČR v %
ČR	28091	.	33012	.
Slovensko	32239	+14,77	40376	+22,31
Ukrajina	24029	-14,46	26169	-20,73
Polsko	27180	-3,24	32071	-2,85

Zdroj: MF, vlastní zpracování

Srovnání o platech ve veřejné správě vyplývá z Tabulky č. 2, kde je patrný větší rozdíl mezi mediánem a průměrnou hodnotou ukazatele. Tento rozdíl je způsoben velmi odlišnými výdělků mezi pracovními pozicemi dle postavení v zaměstnání. Je důležité poznamenat, že ve státním sektoru jsou odepřeny cizincům některá pracovní místa z důvodu specifického charakteru státních informací, které mohou ohrozit národní bezpečnost. Rovněž nemohou být zaměstnáni na velmi vysokých pozicích, proto se tyto skutečnosti mohou promítnout do celkové výše výdělků u cizích státních příslušníků.

Tabulka č. 2: Přehled měsíčních platů cizinců a českých občanů v roce 2018

Občanství	Medián v Kč	Rozdíl k ČR v %	Průměr v Kč	Rozdíl k ČR v %
ČR	33011	.	35380	.
Slovensko	38868	+17,74	44813	+26,66
Ukrajina	27010	-18,18	29248	-17,33
Polsko	29268	-11,34	33898	-4,19
Rusko	33514	+1,52	36515	+3,21

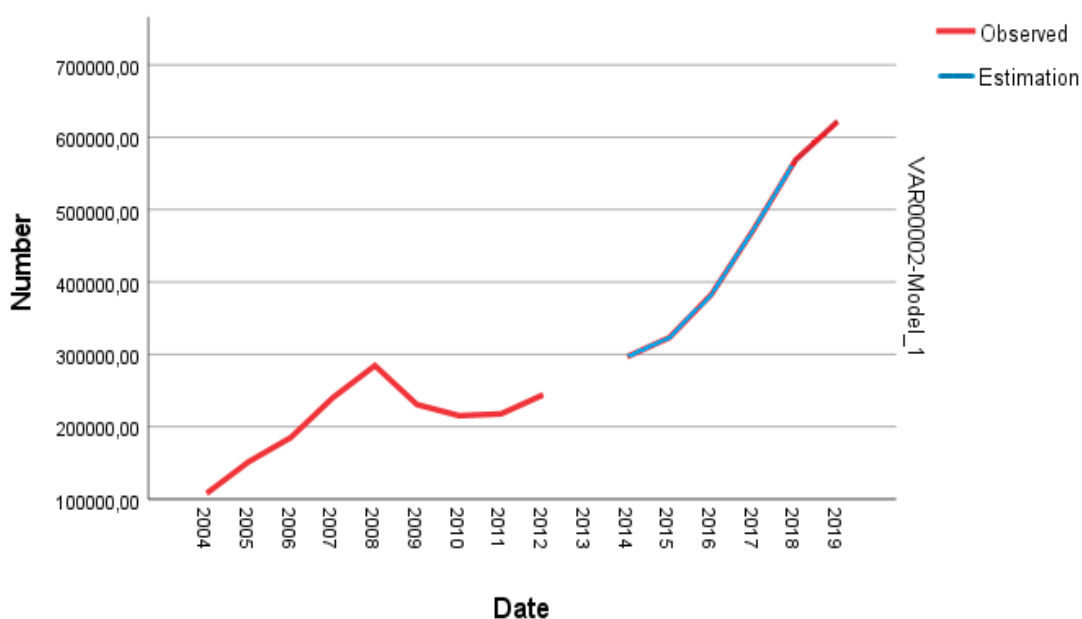
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Dále Tabulka č. 2 vypovídá o vyšším výdělků ve státní sféře u Slováků, a i u ruských občanů. Naopak výrazněji nižší částku si vydělali Poláci dle průměrného měsíčního platu, a to relativně vyjádřeno o 11,34 % méně. U Ukrajinců lze sledovat opět nižší výplatu s porovnáním s českými občany, a to podle relativního rozdílu mediánu o 18,18 %.

Vývoj celkového počtu všech cizinců evidovaných na úradech práce dle Grafu č. 16 zaznamenal vysoký růst u tempa v roce 2005 na 140,52 %. Za takto výraznou změnou mohla nová úprava v zákoně o zaměstnanosti, jež vyžadovala povolení k zaměstnávání u

zahraničních členů obchodních společností, kteří plnili i jen běžné úkoly. V následujícím roce se již tempo zpomalilo na 121,97 % dle Přílohy č. 26. V roce 2009 však nastal pokles na 81,08 %, do kterého se mohla promítnou globální ekonomická krize na českém trhu práce. Rovněž v roce 2010 pokračoval pokles na hodnotu 93,35 %. V roce 2011 se již tempo růstu mírně navýšilo na hodnotu 101,16 %. Další roky 2012-2014 nebyly vykázány úřadem z již výše uvedeného důvodu integrace systémů MPSV. Odhady následujících let sledovaly nejvyšší růst v roce 2017, kdy se zaznamenalo tempo růstu na hodnotu 123,37 %. Dále byly již poskytnuté údaje za roky 2018 a 2019, z nichž se vypočítalo mírnější navýšení u koeficientu růstu, jež činilo 109,35 %. V průběhu zpracování práce byl doplněn údaj o celkovém počtu evidovaných cizinců za rok 2020 na počet 644 164. Byla tedy pozorována ještě nižší hodnota u koeficientu růstu, která činila 1,04 %. Následující vývoj v letech 2021 a 2022 nemohl být predikován, ale jen odhadován z důvodu nedostatečného pokrytí dat ke zpracování. Pokud by se vzaly v úvahu stále nižší hodnoty koeficientu růstu v posledních 2 letech, mohlo by se odhadovat další nižší růst tohoto ukazatele do roku 2022.

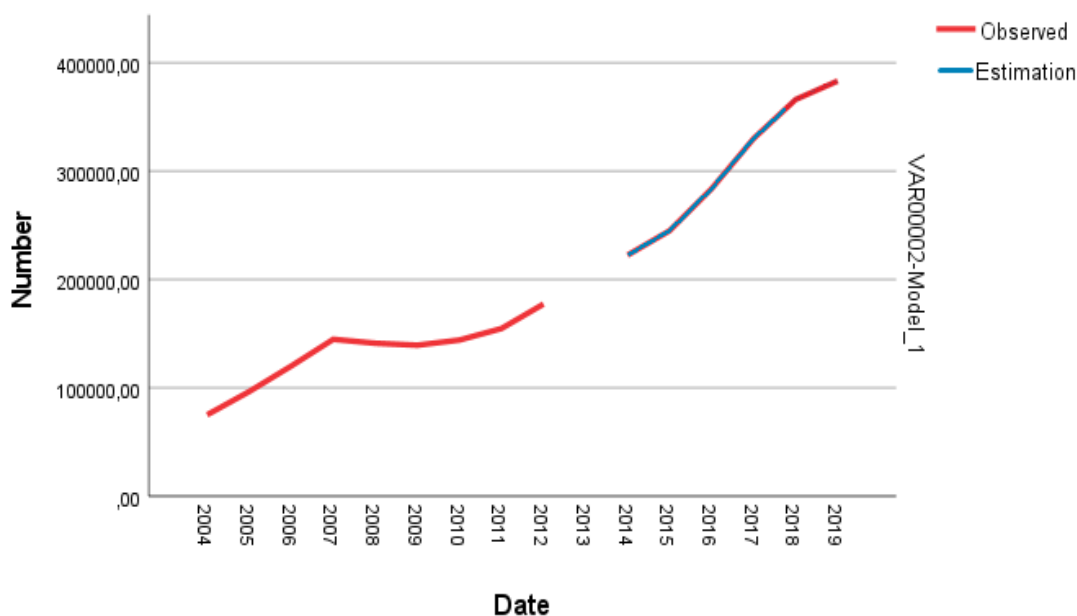
Graf č. 16: Vývoj celkového počtu cizinců evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vysoký nárůst absolutního počtu v časovém období 2004-2019 byl sledován u cizinců přicházejí ze zemí EU dle Grafu č. 17. V roce 2008 však nastalo snížení na hodnotu 97,49 % u tempa růstu, kdy se i vykazovala 1. diference na -3 629 dle Přílohy č. 27. V roce 2009 byl pozorován jen nízký pokles na hodnotu 98,72 %, celosvětová krize tak měla na tento ukazatel menší vliv. Již v roce 2010 se opět počítalo se zvýšením na 103,41 % u tempa růstu a podobně v roce 2011 na 107,36 %. Dle ČSÚ se odhadoval vyšší počet evidovaných cizinců v roce 2017, a růst tak měl činit celkově 116,32 % u tempa růstu. Za rok 2019 se růst zpomaloval a vykazoval pouze 1,05 % dle koeficientu růstu. V roce 2020 byl spočítán počet 389 597 evidovaných cizinců po přičtení občanů ze Spojeného Království, jelikož úřad již evidoval celkové hodnoty za země EU 27. Z toho údaje se dále vypočítal koeficient růstu, který se zaznamenal 1,03 %. Stále nižší hodnota u koeficientu růstu dále může posloužit k odhadování vývoje v krátkodobé budoucnosti, jež se může ubírat podobným směrem. Očekávalo se tedy mírnější navýšení, které mohlo přejít do stagnace do roku 2022.

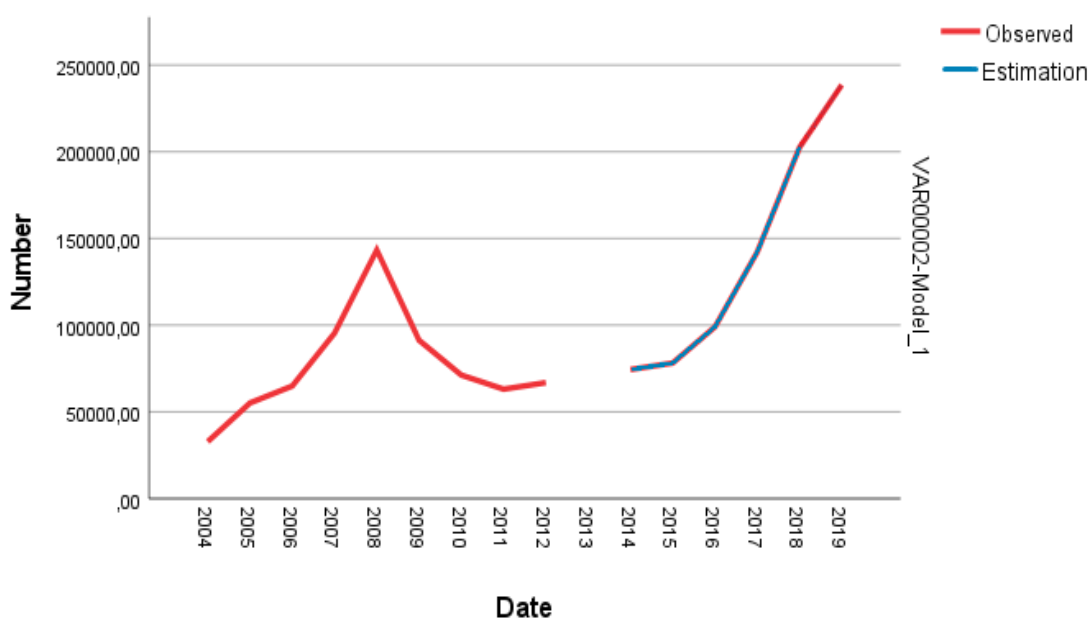
Graf č. 17: Vývoj počtu cizinců ze zemí EU evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Odlišný průběh časové řady byl pozorován u cizinců pocházející mimo zemí EU dle Grafu č. 18. I zde se projevila v roce 2005 výrazně úprava zaměstnávání cizinců, kdy byl zaznamenán nárůst tempa na vysokou hodnotu 167,82 % dle Přílohy č.28. V následujícím roce však zpomalilo na 117,72 %. Výrazný pokles nastal v roce 2009 jako důsledek ekonomické krize, jež ovlivnila i pracovní imigraci do ČR. Tehdy se evidoval výrazný pokles na 63,7 %, 1. diference činila záporných 52 038, tedy došlo k poměrně vysokému snížení i v absolutních počtech evidovaných cizinců. V následujícím roce úbytek činil celkem 20 094 a v roce 2011 celkově 8 112. Odhady počtu cizinců počítaly v roce 2016 s opětovným navýšením o 20 842 osob oproti minulému roku. V roce 2017 se zvýšil koeficient růstu o 1,44 %. V nedávné minulosti v roce 2019 se však růst zpomalil a činil pouze 1,18 %. V roce 2020 byl vykázán počet 254 567 evidovaných cizinců z ostatních zemí po odečtení britských občanů. Vypočítaný koeficient růstu činil 1,05 %, došlo tedy ještě k mírnějšímu zvýšení počtu evidovaných cizinců ze zemí mimo EU. Z těchto poznatků by se mohl vyvodit další odhadovaný nárůst do roku 2022, byť jen stále s menším tempem.

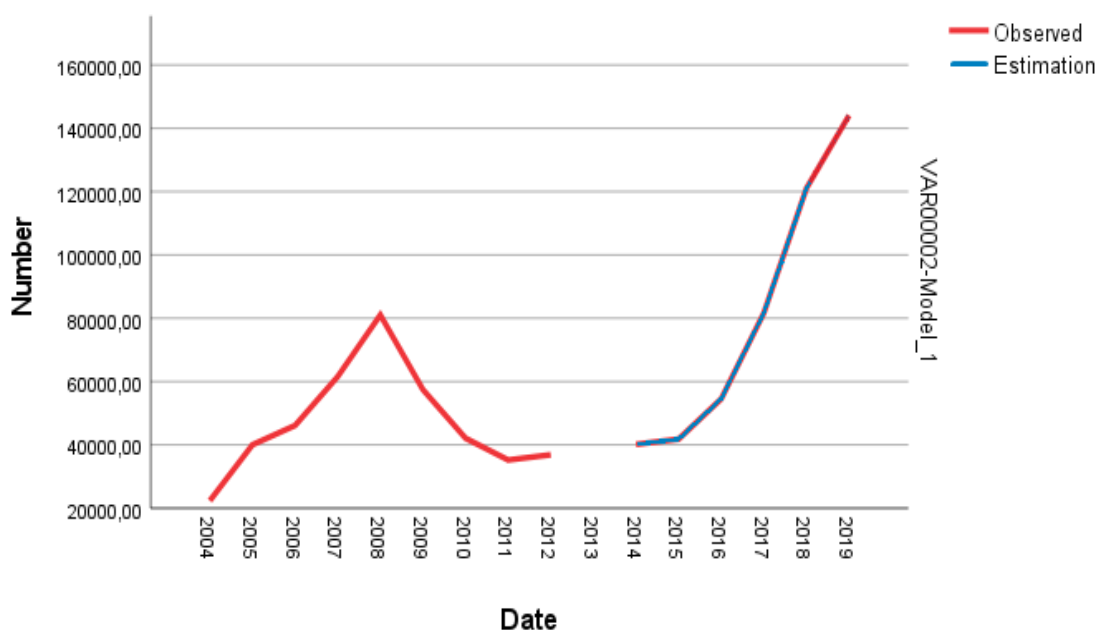
Graf č. 18: Vývoj počtu cizinců z ostatních zemí evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu evidovaných na ÚP u osob s ukrajinským občanstvím vykazoval v minulosti velmi rozdílný růst již od počátku pozorování dle Grafu č. 19. V roce 2005 se oproti minulému roku tempo růstu zvýšilo na vysokou hodnotu 178,85 % dle Přílohy č. 29. Dále již pozvolněji pokračoval a v roce 2007 vykazoval 133,45 %, s podobnou hodnotou se počítalo u následujícího roku 2008, u kterého se zaznamenalo 131,63 %. Od té doby však došlo k poměrně strmému poklesu, který následoval až do roku 2011, kdy již poté úřad neevidoval data z důvodu výše zmiňované integrace. Od roku 2015 až do 2017 byl stanoven jen odhad tohoto ukazatele poskytnutý z ČSÚ. Odhadoval se tak další růst, který v roce 2017 měl činit 149,7 % dle tempa růstu. V roce 2019 byl již oficiálně zjištěn údaj a vypočítán koeficient růstu, jenž se navýšil o 1,19 %. V průběhu vypracování práce byl i dostupný údaj za rok 2020, kdy se zaznamenalo celkem 159 468 evidovaných Ukrajinců na ÚP. V tomto roce se tak počet zvýšil podobně mírně o 1,11 % dle koeficientu růstu. Podle posledních 2 let lze přibližně odhadovat následující vývoj. Jelikož vykazovaly podobnou hodnotu u ukazatele koeficientu růstu, v roce 2021 by tak mohl růst činit o 1,1 %. Vzdálenější rok 2022 lze obtížněji odhadovat z důvodu působení vnějších faktorů. I tak lze polemizovat, jestli by se vývoj mohl ubírat podobným směrem, tedy mírným růstem.

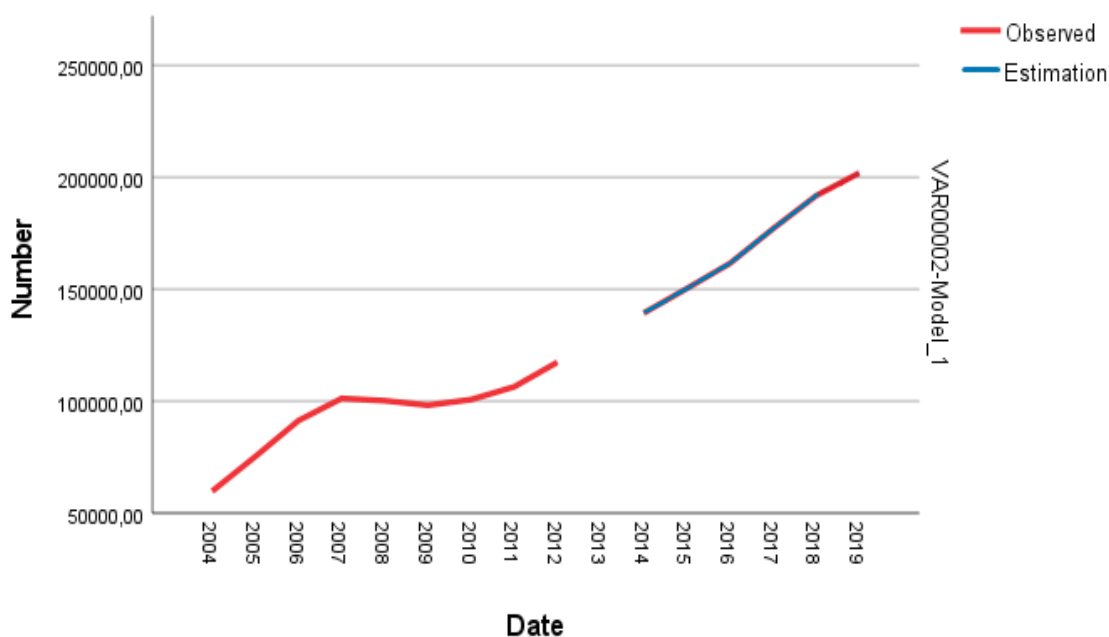
Graf č. 19: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu Slováků evidovaných na krajských pobočkách úřadů práce je vyobrazen na Grafu č. 20. Nejvyšší změna ve vývoji nastala v roce 2005, jenž činila 125,88 % podle ukazatele tempa růstu dle Přílohy č. 30. Rovněž se zde mohla výrazněji promítnout úprava zákona o zaměstnávání cizinců. Jediný pokles v časové řadě byl pozorován v roce 2008, kdy činil 97,44 % dle tempa růstu. Za tímto poklesem tak mohla výše zmiňovaná celosvětová krize, jež dolehla i na slovenské občany. Od roku 2009 již bylo spočítáno na číslo 107,75 % dle tempa růstu a dále se i ukazatel celkového počtu evidovaných vyvíjel podobným způsobem až do roku 2011. Stanovený odhad od roku 2016 se dle koeficientu růstu nepatrně zvýšil o 1,06 %. Podobnou hodnotu ukazatel vykazoval v roce 2019, kdy činil celkem 1,05 %. V roce 2020 činila oficiální hodnota 204 294 dle ČSÚ u počtu evidovaných Slováků na ÚP. Zde již koeficient růstu tak mírně vzrostl o 1,01 %. Může to tak značit i budoucí stále nižší nárůst v krátkodobé budoucnosti do roku 2022.

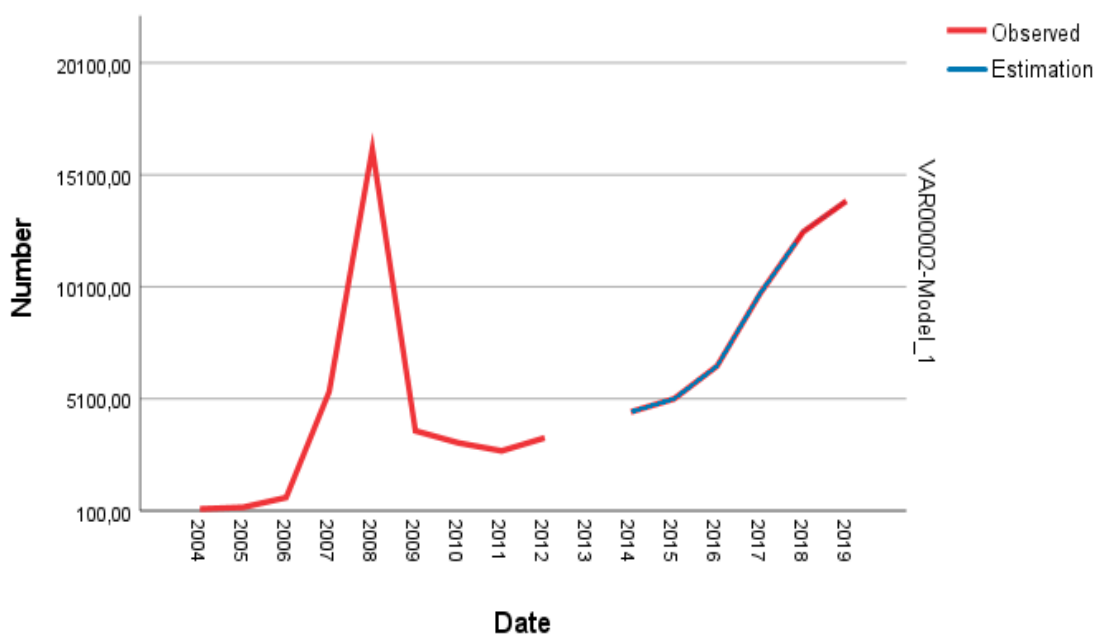
Graf č. 20: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

U Vietnamců evidovaných na ÚP se vývoj v poskytnuté časové řadě velmi výrazně měnil dle Grafu č. 21. Nejvíce se změna projevila v roce 2007, kdy tempo růstu činilo až 783,96 % dle Přílohy č. 31. Ve stejném roce se ekonomika Vietnamu velmi zlepšila, růst HDP činil 7,7 % dle Souhrnné teritoriální informace, a lze diskutovat, zda případná emigrace na západ mohla být způsobena lepší finanční situací, jež umožnila vycestování. Následoval výrazný růst tempa na 299,61 % i v roce 2008, kdy ve stejném roce však česká ambasáda zastavila vydávání víz v tak hojném počtu. V roce 2009 se projevil pokles na hodnotu 22,58 % jako důsledek restriktivního omezení. Snižování pokračovalo i v následujícím roce 2010 na 85,34 %, a podobně poklesl v roce 2011 na 88,63 %. Odhady dle ČSÚ počítaly již s růstem od roku 2015 do 2017, kdy v posledním roce se změna tempa růstu spočítala na hodnotu 149,35 %. Z hodnoty za rok 2019 byl vypočítán koeficient růstu, jenž se zvýšil o 1,11 %. Poskytnutý údaj k poslednímu dni roku 2020 činil celkově 14 401 Vietnamců evidovaných na ÚP. V tomto roce tak koeficient růstu činil pouze 1,03 %. Navyšování počtu se již zpomalovalo, a může se tedy odhadovat, že v letech 2021 a 2022 se podobně pozvolněji rovněž bude vyvíjet tento růst.

Graf č. 21: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019

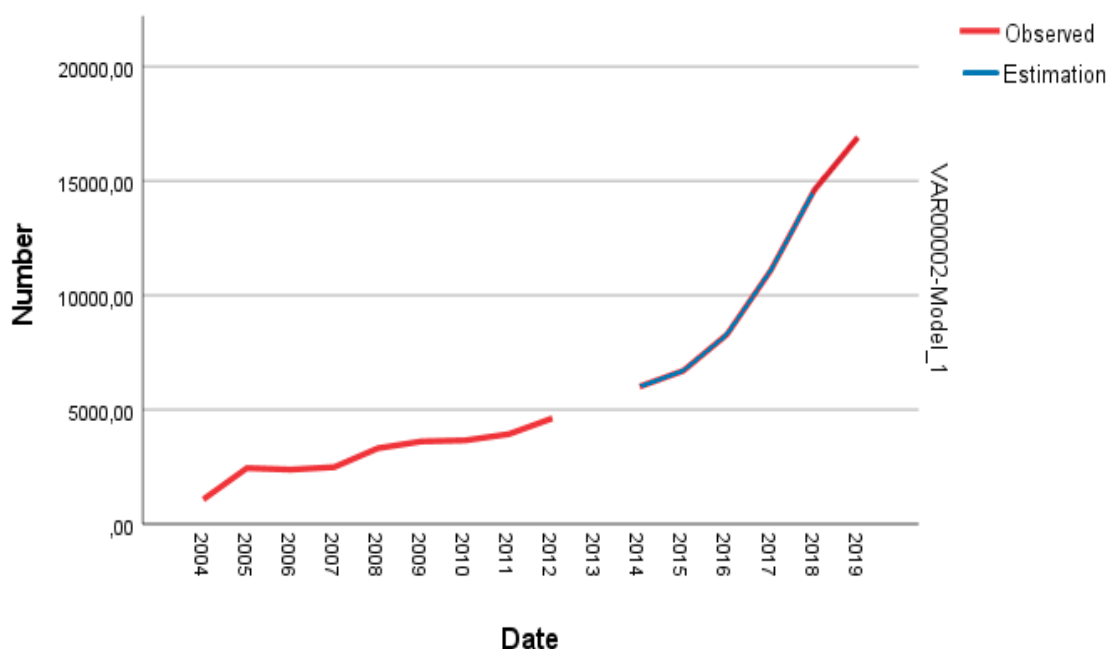

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

U následujícího vývoje počtu evidovaných ruských občanů byl zjištěn velmi odlišný absolutní počet na konci pozorování s porovnáním od jeho počátku dle Grafu č. 22. V průběhu let se tak počet ruských občanů zvýšil mnohonásobně, což mohlo naznačovat stále větší zájem o pracovní aktivitu na území ČR. Již v roce 2005 se oproti předchozímu roku tempo růstu navýšilo na velmi výrazně vyšší hodnotu 226,99 % dle Přílohy č. 32. V následujícím roce absolutní počet mírně poklesl dle 1. difference, která činila v záporné hodnotě 67. Dále pokračoval růst od roku 2007, jenž následoval až do roku 2011. Dle odhadů z ČSÚ od roku 2015 až do 2017 se ukazatel počtu ruských cizinců mohl navyšovat výraznějším způsobem. U tohoto odhadu byla spočítána změna za rok 2017 od roku 2016, jež měla činit 1,34 % podle koeficientu růstu. Z oficiálního údaje za rok 2019 byl vypočítán koeficient růstu, který se zvýšil o 1,16 %. Zjištěný údaj za rok 2020 vykazoval celkem 17 236 Rusů v evidenci ÚP. V tomto roce se ukazatel zvýšil ještě mírnějším způsobem o 1,02 %. Tyto poslední 2 roky tak mohly určovat vývoj v krátké budoucnosti. Růst již pokračoval stále pozvolnějším tempem, což může posloužit k dalšímu odhadu. V roce 2021 a 2022 by tak mohlo navýšení pokračovat stále nevýraznějším tempem.

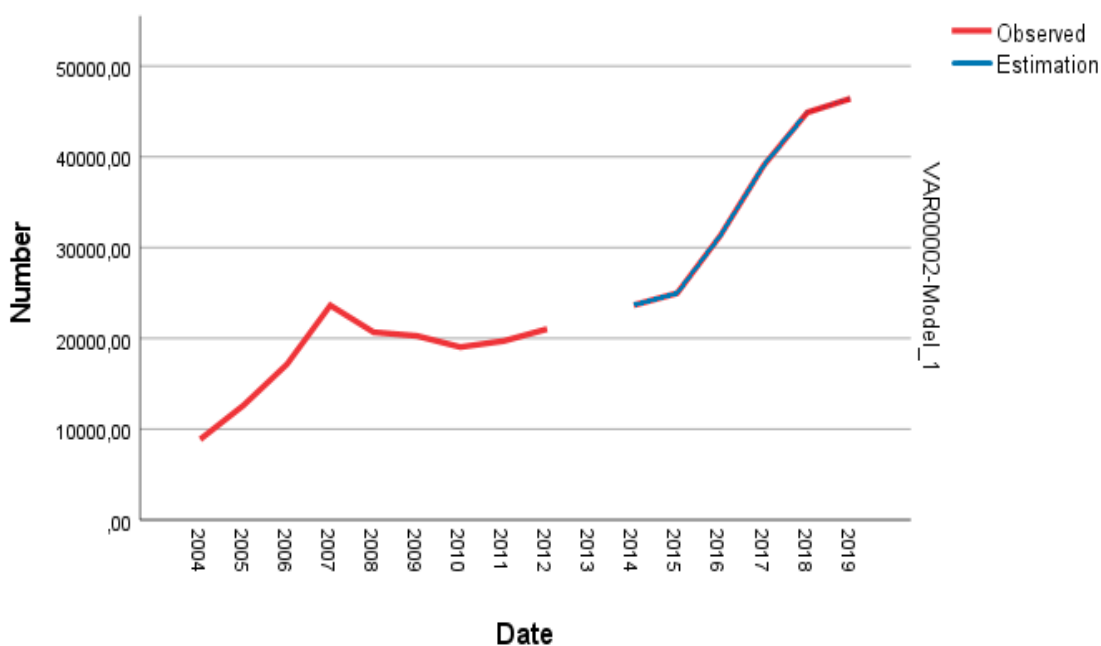
Graf č. 22: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu Poláků evidovaných na krajských pobočkách úřadů práce od roku 2004 do 2019 je znázorněn na Grafu č. 23. V tomto období se počty evidovaných pocházející z Polské republiky mnohanásobně zvýšily. V roce 2005 se tempo růstu zvýšilo na výraznou hodnotu 142,25 % s porovnáním oproti minulému roku dle Přílohy č. 33. Následoval další růst až do roku 2007, od roku 2008 se však evidoval pokles na 87,47 % dle tempa růstu. Dále se mírně navyšovalo až od roku 2011, kdy činilo 103,51 %. Odhadoval se výraznější růst v letech 2015 a až 2017, kdy v roce 2016 mohlo činit 125,51 % u ukazatele tempa růstu. V roce 2019 byl již dostupný oficiální údaj a spočítán koeficient růstu, jenž se navýšil o 1,03 %. V roce 2020 se zaznamenalo celkově 46 567 polských občanů v evidenci. Koeficient růstu tak narostl pouze o nízkých 1,003 %. Pokud by se v následujících letech odhadoval růst, tak ve velmi nízkých hodnotách, jež mohou ve skutečnosti spíše vést ke stagnaci počtu evidovaných Poláků v letech 2021 a 2022.

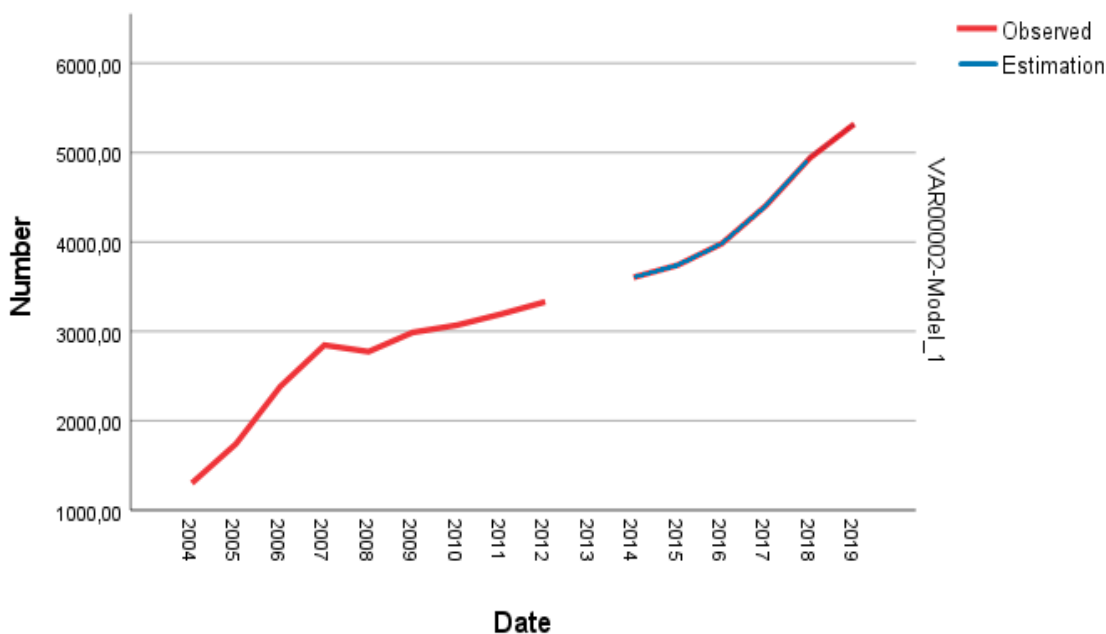
Graf č. 23: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Polska v ČR v letech 2004-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Počet německých občanů v evidenci na krajských pobočkách úřadů práce se ve sledovaném období několikrát navýšil do roku 2019, který je znázorněn na Grafu č.24. Rozložení profesních oborů se zde rovněž příliš nelišily od celkového rozložení všech cizinců. Nejvýznamnější nárůst činil 136,72 % v roce 2006 dle tempa růstu v Příloze č. 34. Jediný pokles v časové řadě byl pozorován v roce 2008, kdy činil 97,44 % dle tempa růstu. Od roku 2009 již bylo spočítáno na hodnotu 107,75 % a dále se i ukazatel celkový počet evidovaných vyvíjel podobným způsobem až do roku 2011. Stanovený odhad z ČSÚ od roku 2016 se dle koeficientu růstu nepatrně zvýšil o 1,06 %. Podobnou hodnotu ukazatel vykazoval v roce 2019, kdy činil 1,08 % V roce 2020 se zaznamenalo 5 282 evidovaných Němců. Zde již koeficient růstu tak mírně poklesl o 0,99 %. Mohl tak značit i možný budoucí pokles v krátkodobé budoucnosti do roku 2022. Samozřejmě, je nutné brát v úvahu případné působení neznámých faktorů, jež mohou ovlivnit ukazatel evidovaných cizinců ze Spolkové republiky Německo.

Graf č. 24: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Německa v ČR v letech 2004-2019

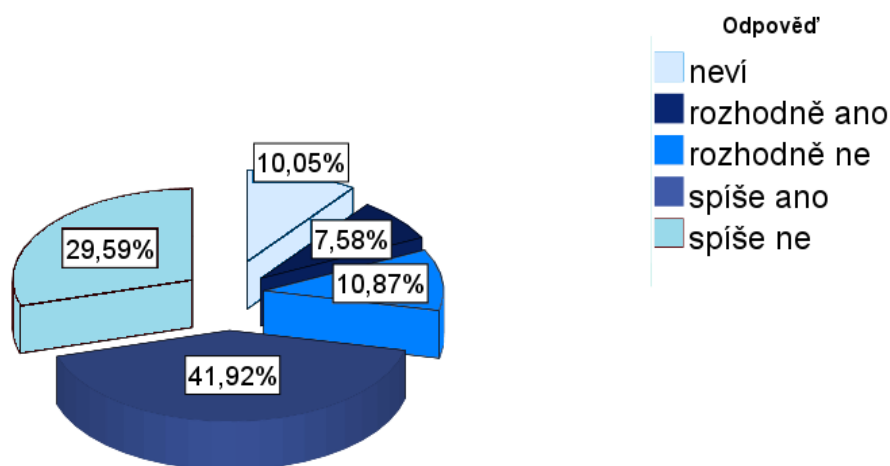
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.4 Analýza postojů české společnosti k zaměstnávání cizinců v ČR

Analýza postojů české veřejnosti k zaměstnávání cizinců v České republice byla zpracovaná na základě údajů poskytnutých Centrem pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR. Tento výzkum zaměřený na názory českých občanů byl zpracováván mezi 2.-13. březnem 2019, kdy se zjišťovaly pomocí dotazníkové metody typu osobního rozhovoru. Oslovení dotazující byli v souhrnu 1 070 a byli zvoleni jen občani, kteří dosáhli více než 15 let. Kvótní výběr byl pečlivě vyhotoven z důvodu dostatečného dosažení reprezentativního vzorku populace. Tato struktura obyvatelstva u výběrového souboru byla přiložena do Přílohy č. 37. Pro účely zpracování a zobrazení dat v grafech byly vybrány jen platné odpovědi respondentů. Pro další přehled změn vývoje mínění z minulosti bylo doplněno i porovnání s průzkumem z roku 2013. Do Přílohy č. 38 byl rovněž zahrnut kvótní výběr z roku 2013 z proběhlého výzkumu. Dále bylo přiloženo přesné znění otázek z výzkumů z roku 2019 a 2013 v Příloze č. 35 a č. 36.

Dle Grafu č. 25 je patrné, že největší počet osob dle relativního vyjádření 41,92 % považovalo spíše za správné zaměstnávat cizince v ČR. Rozhodně souhlasilo jen 7,58 % dotázaných, u kterých nebyly zaznamenány patrné rozdíly v odpovědi dle pohlaví. Negativně se vyjádřilo 29,59 % osob, které označovaly odpověď spíše nesouhlasnou. V této kategorii měli záporný postoj k jejich zaměstnávání častěji lidé s nižším stupněm ukončeného vzdělání. Rovněž tomu podobně bylo u i rozhodně nesouhlasné odpovědi, která činila 10,87 %. Souhrnně tak analýza naznačovala, že názor na správnost zaměstnávání cizinců lépe hodnotili lidé, kteří označovali svou životní úroveň domácnosti za dobrou. Dále jej více podporovali i výše postavení odborní zaměstnanci, obyvatelé hlavního města, ale i celkově lidé usazení ve velkých městech. Rovněž označovali současnou ekonomickou situaci ČR za dobrou, a na škále levice – pravice se pohybovali spíše směrem k pravici. Negativní postoje tak spíše zaujímali nezaměstnaní lidé a zaměstnanci na nižších pozicích. Dále ekonomickou situaci vyhodnotili za špatnou, a na škále politické preference se výrazněji pohybovali směrem k levici.

Graf č. 25: Rozložení četností u otázky – správnost zaměstnávání cizinců v ČR v roce 2019

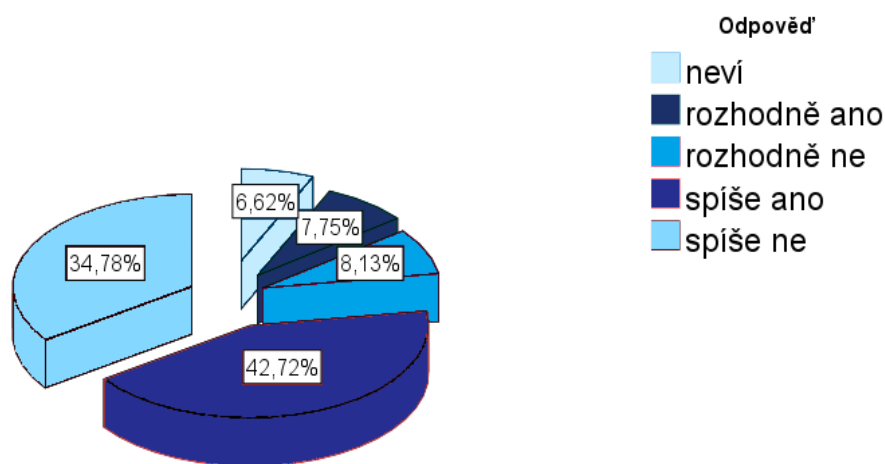

n = 1 095

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Pokud by se výsledky z roku 2019 porovnály s odpověďmi z roku 2013, zjistilo by se, že v minulosti se projevil negativnější postoj na správnost zaměstnávání cizinců v ČR dle Grafu č. 26. Spíše nesouhlasnou odpověď v tomto roce tak zvolilo celkem 34,78 % respondentů. Rozdíl v této odpovědi s rokem 2019 činil takřka 5 %. Rovněž tuto možnost i v minulosti vybraly osoby s nižším ukončeným vzděláním. Rozhodně nesouhlasná odpověď se vykazala v 8,13 % případech, tedy zhruba přes 2 % méně než v nejnovějším průzkumu. I tak procentuální součet těchto záporných odpovědí převýšil součet z roku 2019. Kladné odpovědi se již příliš procentuálně neměnily. Jen tyto názory nadpolovičně více sdíleli muži, i přes jejich menší zastoupení v kvótním výběru. Dále se zjistilo, že sociodemografické údaje vyplňovali lidé podobně ve všech kategoriích odpovědí jako v roce 2019, tedy pozitivnější postoje měli lidé s celkovou vyšší životní úrovní a vzděláním. Opět v podobné míře zaujímali svůj postoj v souhlasných odpovědích nižší odborní zaměstnanci. Naopak tomu bylo u negativních odpovědí, kdy se dále znovu respondenti označovali za levicově orientované.

Graf č. 26: Rozložení četností u otázky – správnost zaměstnávání cizinců v ČR v roce 2013

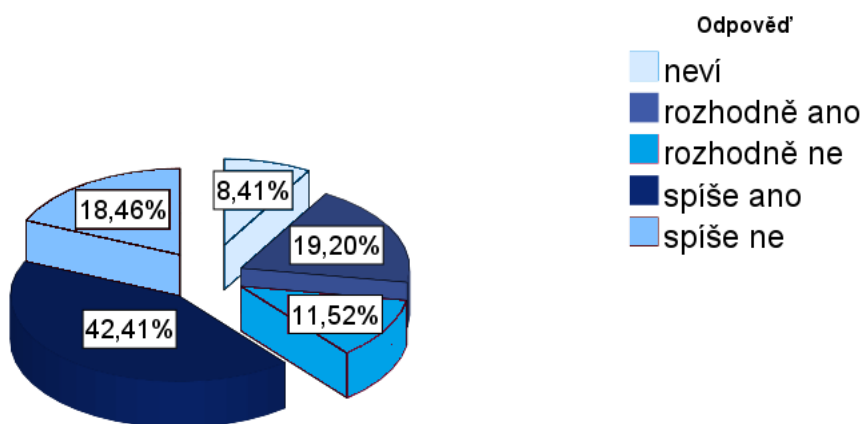

n = 1058

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

U nejčetnější odpovědi ze 42,41 % případů se spíše souhlasilo s upřednostňováním cizinců pocházející z EU před ostatními zeměmi dle Grafu č. 27. Zde se lidé mnohem častěji pohybovali na škále levice – pravice k pravici, dále s lepší životní úrovní domácnosti, a i v naprosté většině případů vykonávali ekonomickou aktivitu. Ještě rozhodně souhlasnější postoj z 19,2 % dle Grafu č. 27, zaujímaly spíše osoby s úplným středoškolským vzděláním a vyučením. Nejvíce u této odpovědi lidé vyjadřovaly osoby s bydlištěm ve Středočeském kraji, a v nepatrně menší míře i obyvatelé Prahy. U pozitivnějších odpovědích se vyšší míře vyjadřovali provozní pracovníci ve službách a obchodech a nižší odborní zaměstnanci. Dále častěji hodnotili současnou ekonomickou situaci za dobrou ve větší míře než u negativních postojů. U spíše nesouhlasné odpovědi, která činila 18,46 %, se více vyjadřovali lidé s maturitou. Rozhodně nesouhlasná odpověď, která činila 11,52 %, se zjistila více u osob, které příliš nebyly spokojené se současnou politickou situací. U této odpovědi již výrazněji více odpovídaly osoby ze Středočeského kraje než obyvatelé hlavního města. U negativnější postojů byly osoby spíše nespokojené se současnou politickou situací s porovnáním u pozitivních postojů.

Graf č. 27: Rozložení četností u otázky – správnost upřednostňování cizinců ze zemí EU v roce 2019

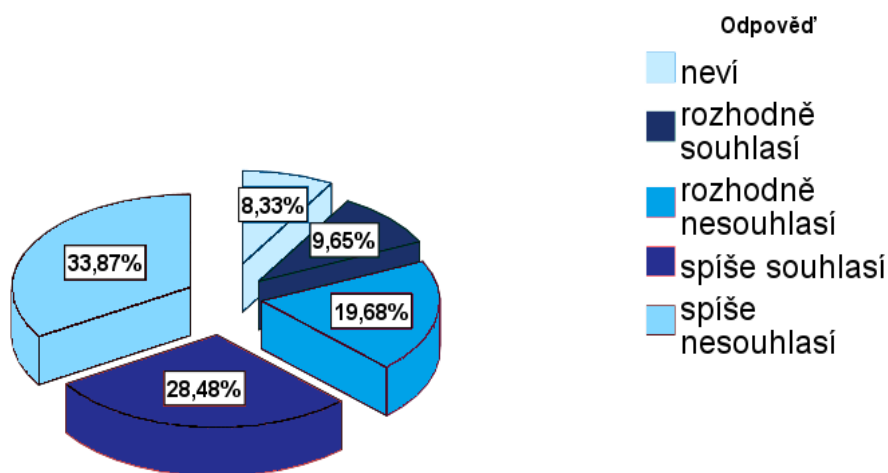

n = 1 094

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Výzkum z roku 2013 se poměrně výrazněji lišil u odpovědi spíše souhlasné, jež činila pouhých 28,48 % s porovnáním novějšího údaje, který činil 42,41 % dle Grafu č. 27. Přijímání cizinců z EU tak bylo pozitivněji hodnoceno v pozdější době. Dále se zjistilo, že u této odpovědi, že respondenti nejvíce uváděli svoji životní úroveň za dobrou, a v podobné míře ji označovali za ani dobrou ani špatnou. Svou politickou orientaci již mírněji přikláněli k pravici s porovnáním s výzkumem z roku 2019. Rovněž menší číslo bylo sledováno u rozhodně souhlasné odpovědi, jež činila 9,65 % dle Grafu č. 28. Rozdíl u této odpovědi se v průběhu času zaznamenal zhruba na 10 %. Nejčastěji se k ní vyjadřovaly osoby s úplným středoškolským vzděláním, přitom ve výzkumu v roce 2019 to byla až druhá nejčastější úroveň vzdělání. V roce 2013 se lidé vyjadřovali negativněji s porovnáním s rokem 2019. Rozdíl činil zhruba 15 % u spíše nesouhlasné odpovědi, kdežto u rozhodně nesouhlasné odpovědi byl rozdíl kolem 8 %. U rozhodně negativního postoje bylo pozorováno vyšší procento odpovědí u osob se základním vzděláním, než tomu bylo v roce 2019. Pokud se vezme v úvahu bydliště respondentů s uvedeným hlavním městem, je zřejmý vyšší údaj u této odpovědi s porovnáním nejnovějšího údaje. Dále i u obyvatel Středočeského kraje byl sledován negativnější postoj v roce 2013 oproti roku 2019.

Graf č. 28: Rozložení četností u otázky – správnost upřednostňování cizinců ze zemí EU v roce 2013

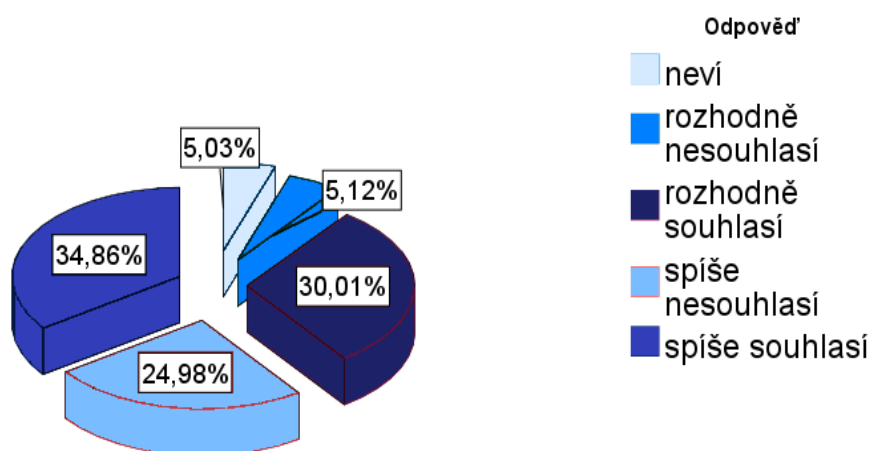
n = 1 057

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Názor, že levná cizí pracovní síla ohrožuje zaměstnávání českých občanů podle Grafu č. 29 rozhodně zastávaly osoby v 30,01 % případů, a zejména ty, které současnou ekonomickou situaci v ČR označovaly za ani dobrou a ani špatnou. O něco pozitivněji však hodnotily svou životní úroveň domácnosti. Nejčastější možností se zaznamenala u spíše souhlasné odpovědi, jež se zaznamenala na 34,86 %. Zároveň tuto možnost nejčastěji zaškrtovaly osoby žijící v manželství, a tedy v domácnosti měly alespoň 2 osoby výdělečně činné. Spíše nesouhlasná odpověď se zjistila v 24,98 % případech, v nichž se hlavně vyjádřili lidé, kteří ekonomickou situaci označovali za velmi dobrou. Ještě větší procentuální zastoupení ke kladnému hodnocení ekonomiky ČR měly osoby, které zvolily možnost rozhodně souhlasnou, která se zaznamenala na hodnotu 5,12 %. U všech odpovědi respondenti nejčastěji uváděli na škále levice – pravice spíše střed s mírnější orientací na pravici. Dále poměrně nízké procento lidí nevědělo, jak odpovědět na otázku a to v 5,03 % případů.

Graf č. 29: Rozložení četností u otázky – ohrožení z cizí pracovní síly na české zaměstnance v roce 2019

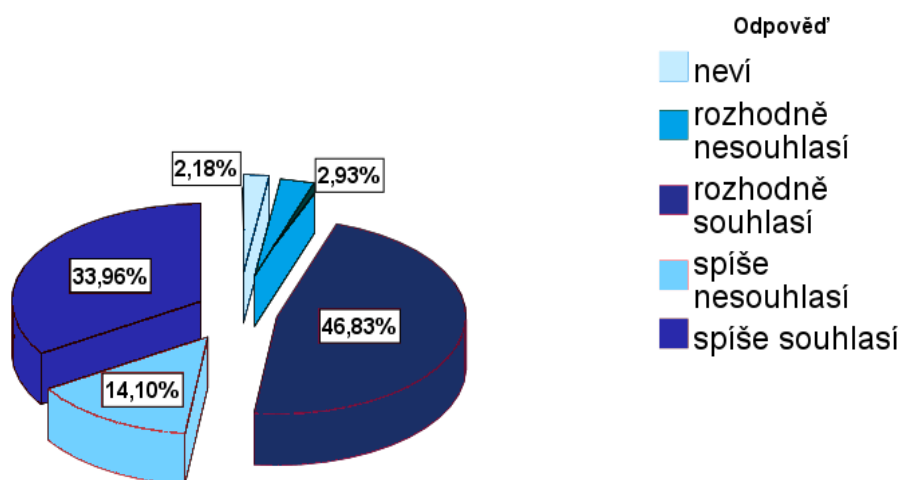

n = 1 093

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Poměrně vysoké změny se pozorovaly v roce 2013 v procentuálním zastoupení odpovědí dle Grafu č. 30. Rozhodně souhlasná odpověď zde vykazovala hodnotu 46,83 % je tedy patrné, že v minulosti lidé více pocíťovali možné ohrožení ze strany cizinců na zaměstnávání českých občanů. Rozdíl tak byl zaznamenán kolem 16 %. K této odpovědi se vyjadřovali spíše osoby levicově orientované. Spíše souhlasná odpověď se příliš procentuálně nelišila v těchto 2 pozorovaných letech. Tyto postoje procentuálně nejvíce zaujímaly osoby nad 60 let, je zde však patrný pokles oproti roku 2019. Změnila se výrazněji hodnota u spíše nesouhlasné odpovědi, jež činila 14,10 %, rozdíl se tak pohyboval kolem 10 %. Rozhodně nesouhlasná odpověď v tomto roce byla o trochu nižší než v roce 2019, evidovala se na 2,93 %. Obyvatelé Prahy se v minulosti negativněji stavěli k otázce oproti roku 2019. S vyšší hodnocenou životní úrovní se zvyšovala odpověď v negativnějších postojích oproti těm pozitivnějším. Tato skutečnost tak byla v podobném souladu s odpověďmi z nejnovějšího průzkumu. Byl však zaznamenán rozdíl v zastoupení důchodců u negativních postojů, jež v roce 2013 byl patrně nižší než v roce 2019.

Graf č. 30: Rozložení četností u otázky – ohrožení z cizí pracovní síly na české zaměstnance v roce 2013

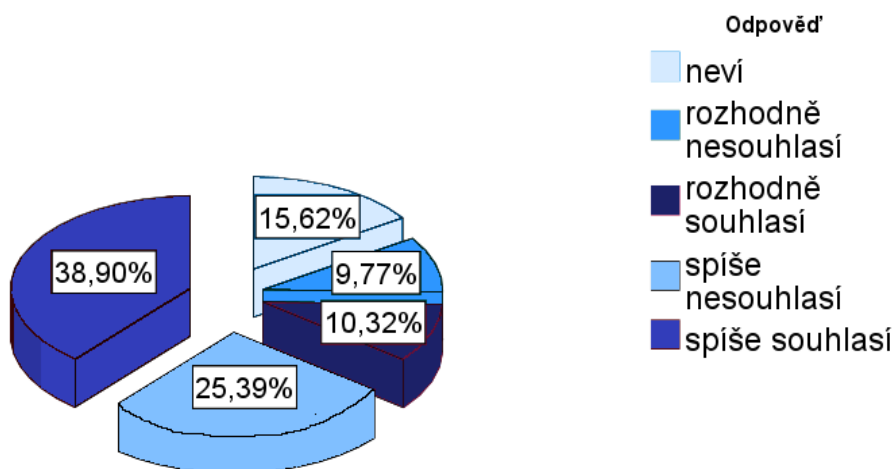

n = 1 057

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Graf č. 31 znázorňuje postoj občanů k možnému přílivu cizího kapitálu, jež může vylepšovat situaci na českém trhu práce. Nejčastěji lidé zvolili možnost spíše souhlasnou a to v 38,9 % případech. Zároveň současnou ekonomickou situaci označovali zejména za dobrou, a tento názor výrazněji sdíleli i lidé, kteří odpověděli na rozhodně souhlasnou možnost, která činila 10,32 %. K této odpovědi se výrazně více vyjadřovaly osoby vykonávající pozici nižšího odborného pracovníka. U negativního postoje k přílivu cizího kapitálu se vyjadřovaly hlavně osoby nespokojené se současnou politickou situací. Rozhodně nesouhlasily v 9,77 % případů, a spíše nesouhlasily v 25,39 %. Byly to častěji osoby, které nesledovaly společenské dění ve zpravodajských serverech na internetu. Dále se poměrně vysoké hodnota zjistila u odpovědi „nevím“, jenž se čítala na 15,62 %. S ohledem na celkové procentuální zastoupení všech odpovědí, se tak zvolila jako 3. nejčastější odpověď. U této odpovědi se mírně častěji vyjadřovali ekonomicky aktivní lidé, u jiných kategorií odpovědí byl však tento údaj výrazně vyšší.

Graf č. 31: Rozložení četností u otázky – přílivu cizího kapitálu, který zlepšuje situaci na trhu práce v roce 2019

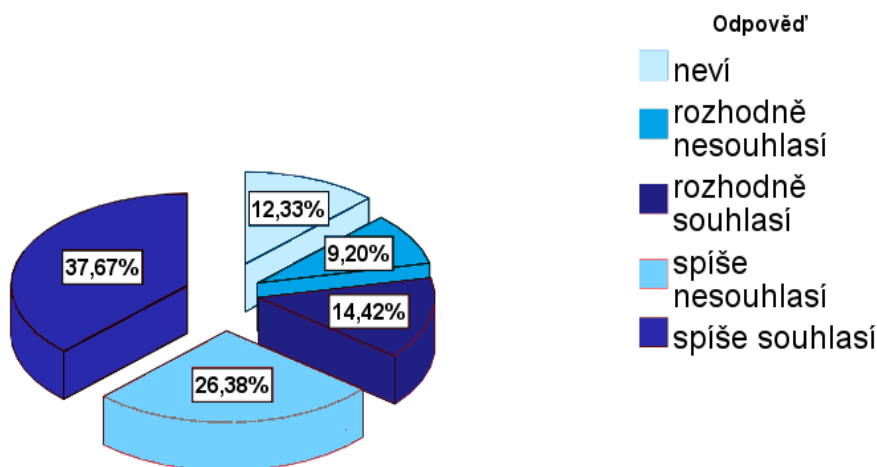

n = 1 095

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Změna se evidovala dle Grafu č. 32 nejvíce u odpovědi rozhodně souhlasné, jež činila 14,42 %, byla tak zhruba 4 % vyšší než údaj z roku 2019. Zde se neporovnávaly názory na ekonomickou situaci, jelikož tento identifikátor nebyl oficiálně zvolen v průzkumu v roce 2013. Pokud by se vybral identifikátor ekonomické aktivity respondenta, zjistilo by se, že tento postoj zastávali nejvíce ekonomicky aktivní lidé. Rozhodně souhlasili lidé v 37,67 % případů, kde se již výrazněji nevyjadřovali nižší odborní pracovníci jako v roce 2019. Dále se zjistilo, že výrazněji častěji odpovídaly osoby samostatně výdělečně činné v roce 2013 než v roce 2019. Podobná skutečnost se vykazovala i u nezaměstnaných osob, v domácnosti či na mateřské dovolené. Rozhodně nesouhlasili lidé v 9,20 % případů, rozdíl byl tak nepatrný s porovnáním novějšího výzkumu. Zde nepracující důchodci zastávali negativnější postoj oproti roku 2019. Další odpovědi se již procentuálně příliš nelišily s rokem 2019. Podobně se zaznamenala vysoká hodnota u možnosti „nevím“, a to v 12,33 % případů. Zde tak mírně častěji odpovídaly ekonomicky neaktivní osoby, a byl tak zde zřejmý rozdíl oproti údaji z roku 2019.

Graf č. 32: Rozložení četností u otázky – přílivu cizího kapitálu zlepšující situaci na trhu práce v roce 2013

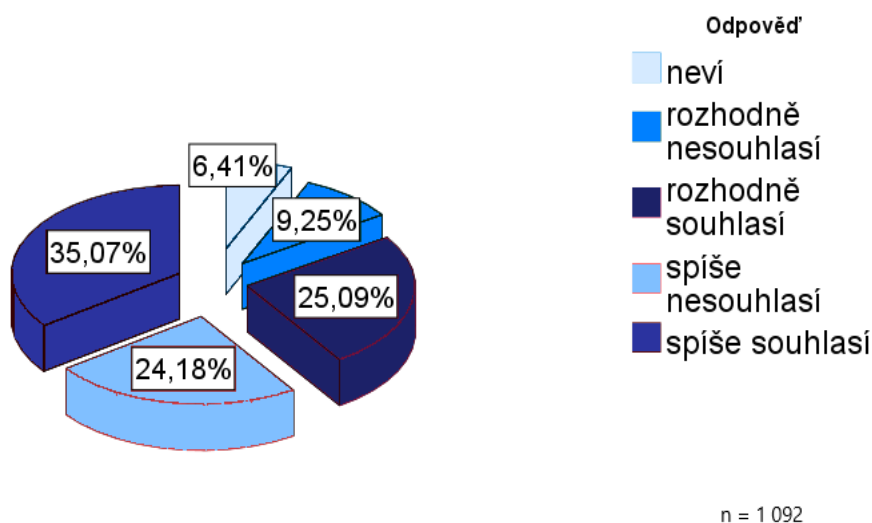

n = 1 054

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Graf č. 33 vyobrazuje odpovědi na otázku zaměstnávání cizinců v profesích, o které čeští občané neprojeví zájem. Nejčastější z nich se evidovala v 35,07 % u spíše souhlasné odpovědi. Tento názor vyslovili hlavně lidé, jejichž pozice v práci byla na úrovni vyšších odborných zaměstnanců, a dále se více vyjadřovali i zaměstnaní provozní pracovníci ve službách a obchodu. Tyto profese se i často objevovaly u rozhodně souhlasné odpovědi, jež se relativně vypočítala na hodnotu 25,09 %. Rozhodně nesouhlasily osoby v 9,25 %, kde se hojněji vyskytovali nižší odborní zaměstnanci a důchodci. Zde poměrně častěji odpovídaly osoby, které považovaly ekonomickou situaci ČR za velmi dobrou oproti dalším kategoriím odpovědí. Podobné postavení u osob jako u rozhodně nesouhlasné odpovědi se setkávalo u možnosti spíše nesouhlasné dle 24,18 %. U této odpovědi se vyjadřovaly osoby, které nebyly spokojeny ani nespokojeny se současnou politickou situací. Negativnější postoj zastávali lidé, kteří častěji sledovali celospolečenské události v novinách a časopisech, a to alespoň 1 týdně, s porovnáním u pozitivnějších postojů.

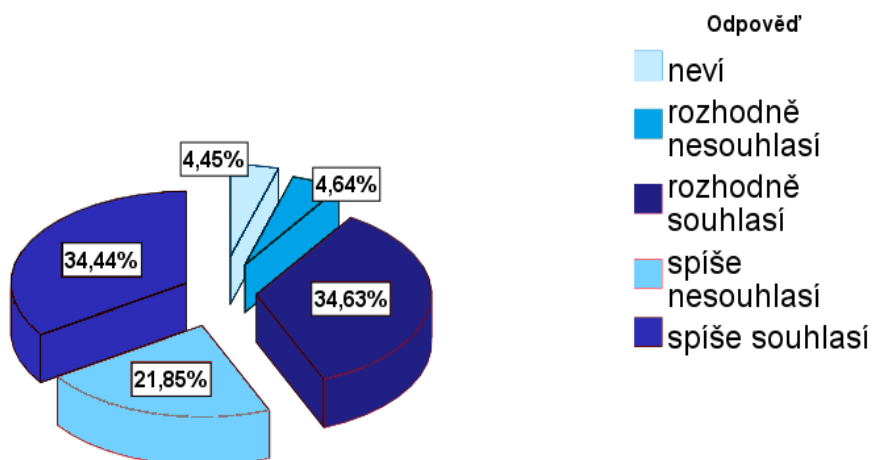
Graf č. 33: Rozložení četností u otázky – zaměstnávání cizinců v profesích, o něž čeští občané nemají zájem v roce 2019

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Již na první pohled na Graf č. 34 je zřejmá výrazná změna odpovědi u rozhodně souhlasné, jež činila 34,63 %, a je tak téměř o 10 % vyšší než v roce 2019. Oproti jiným kategoriím otázek zde byl zřejmý vyšší procentuální podíl u zastoupení osob, které hodnotily svou životní úroveň za špatnou. Tento fakt byl pozorovatelný i v roce 2019, ale s nižší mírou. Spíše souhlasná odpověď se příliš nelišila, v souhrnu tak nejvíce osoby odpovídaly kladně na názor zaměstnávání cizinců v místech, o které Češi nejeví zájem. V tomto případě se ke stejným odpovědím již výrazněji nevyjadřovaly osoby pracující na vyšších odborných pozicích jako tomu bylo v roce 2019. Pokud by se uvedlo i odvětví, ve kterém lidé pracovali u pozitivnějšího postoje, zjistily by se vysoké hodnoty u zpracovatelského průmyslu a obchodu. Tyto vykázané skutečnosti byly pozorovatelné i v roce 2019. Rozhodně nesouhlasná odpověď činila jen 4,64 %, tedy zhruba o 5 % méně s porovnáním novějšího výzkumu. Zde již méně odpovídali učni a studenti, ale častěji se k ní vyjadřovali nezaměstnaní lidé. Dále se zde často vyjadřovali důchodci jako tomu bylo v roce 2019. Podobně spíše nesouhlasná odpověď tvořila 21,85 % z celku, činila tak kolem 3 % méně než v roce 2019. Nejčastěji se zde vyjadřovaly osoby, které uvedly svou životní úroveň za dobrou, tento údaj byl však nižší než v roce 2019.

Graf č. 34: Rozložení četností u otázky – zaměstnávání cizinců v profesích, o něž čeští občané nemají zájem v roce 2013

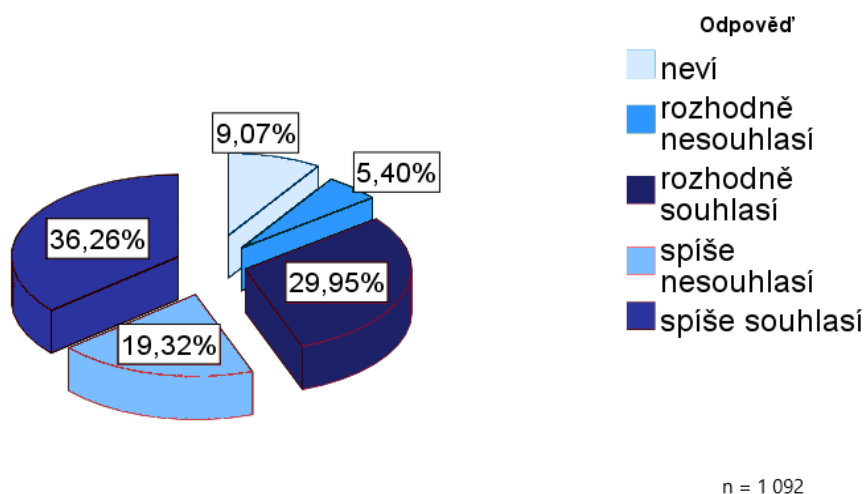

n = 1 057

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

Graf č. 35 se týkal názoru omezení zaměstnávání cizinců v oblastech s vysokou nezaměstnaností. Čeští občané nejpočetněji zvolili možnost spíše souhlasnou v 36,26 % případech. Tito lidé současnou ekonomickou situaci označovali nejčastěji za dobrou. Následující rozhodně souhlasná odpověď činila 29,95 %, u které již o něco méně pozitivně lidé vnímali stav české ekonomiky. Zároveň se zjistilo, že tyto respondenti nikdy nesledovali celospolečenské dění v novinách a časopisech ve větší míře, než tomu bylo u jiných kategorií odpovědí. Rozhodně nesouhlasná odpověď činila 5,4 % a spíše nesouhlasná se evidovala na 19,32 %. U těchto odpovědí se zaznamenal nižší počet sledování aktuálního celospolečenského dění v televizi ve srovnání s předchozími 2 odpověďmi. Dále celkem 9,07 % nevědělo, jak odpovědět na otázku, což značí poměrně vysoké číslo v průzkumu. S vyšší hodnocenou životní úrovní se projevoval negativnější postoj, a u rozhodně nesouhlasné odpovědi se tak výrazněji nadprůměrně projevila dobrá životní úroveň respondenta. Tento fakt se v minulosti tolik neprojevil, pokud se srovnal s údajem z roku 2013.

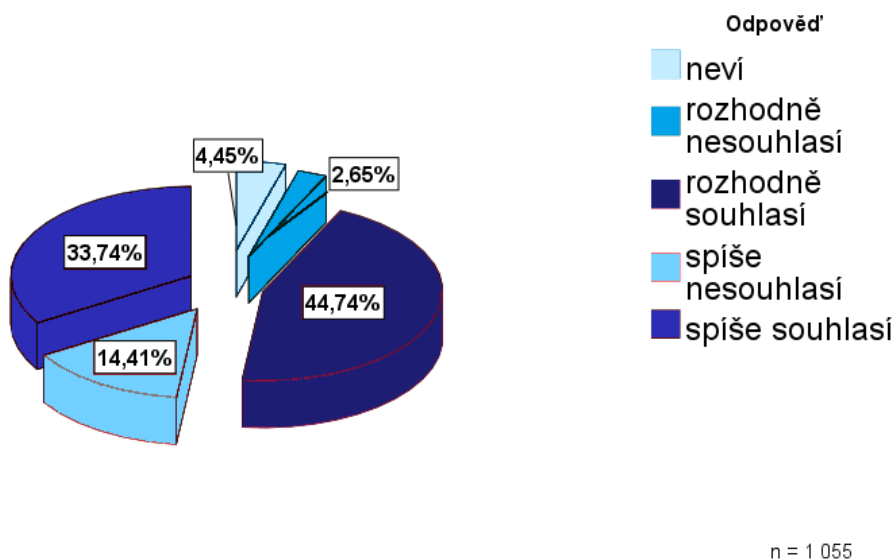
Graf č. 35: Rozložení četností u otázky – omezení cizinců do oblastí s vyšší nezaměstnaností v roce 2019

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

V minulosti se respondenti více vyjadřovali k rozhodně souhlasné odpovědi, jež dosahovala 44,74 % dle Grafu č. 36. Byla tak vykázána vysoká změna, a to kolem 15 % vyšší v roce 2013. Dotazovaní o trochu méně označovali možnost spíše souhlasnou, tedy ze 33,74 %, která tak byla zhruba o 3 % menší než v roce 2019. Rozhodně nesouhlasná vykazovala hodnotu 2,65 % a byla tak cca o 3 % menší než v novějším průzkumu. Spíše nesouhlasná odpověď tvořila celkově 14,41 %, rozdíl se započítal kolem 5 %.

Graf č. 36: Rozložení četností u otázky – omezení cizinců do oblastí s vyšší nezaměstnaností v roce 2013

Zdroj: CVVM, vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuse

Dle vypočtených výsledků elementárních charakteristik a modelech u vybraných časových řad lze konstatovat, že Česká republika se stala stále vyhledávanějším imigračním cílem pro více národností cizinců. Ve sledovaných letech zejména mezi lety 2004-2019 docházelo k různému vývoji ekonomické aktivity cizinců, jak z pohledu na podnikatele nebo evidované cizince na úřadech práce. K těmto změnám přispěly legislativní změny a rovněž ekonomické prostředí jak v ČR, tak i v celosvětovém měřítku. Neopomenutelný vliv má i případná změna v evidování počtu ekonomicky aktivních cizinců na úřadech, jelikož se v časových řadách poměrně výrazně projevil jiný systém registrací u počtu osob s živnostenským oprávněním. Takto v letech 2012-2014 se u souhrnného počtu podnikatelů všech cizích státních příslušností snížil jejich počet, protože se aktualizovala správná data.

Výrazněji se zde projevila globální ekonomická krize zejména po roce 2009, kde zejména u cizinců v postavení zaměstnanců docházelo k poklesu jejich počtu, a to téměř u každé sledované národnosti. Naopak u podnikatelů nedošlo ke snížení v tomto období krize, naopak se zde vykazovalo stále vzrůstající tempo. Lze uvažovat, zdali tento ekonomický faktor představoval pro podnikatelskou činnost nové příležitosti a výzvy, které mohli někteří cizinci využít pro svůj prospěch. Poněkud jiná situace nastala u vietnamských podnikatelů, kteří na rozdíl od ostatních pozorovaných národností vykazovaly pokles tempa růstu od roku 2010, kde nemusel působit negativně jen vliv celosvětové krize, ale i restriktivnější omezení ze strany vlády, jež už dále neumožňovala vydávání víz ve vysokém počtu. A skutečně i po odeznění globální krize se tempo i nadále snižovalo, tedy lze polemizovat, že se zde více projevil legislativní faktor než ten ekonomický. Ještě před krizí bylo u vietnamské národnosti pozorováno velmi vysoké zvýšení jejich počtu, jenž mohlo být způsobeno lepší ekonomickou situací ve Vietnamu, kde tak již nejspíše snáze složily finanční prostředky na emigraci stále vyšší počet obyvatel.

U jiných národností česká vláda více usilovala o imigraci zahraničních pracovníků, zejména kvůli vysoké poptávce zaměstnavatelů. Vláda se posledních letech snažila získávat hlavně kvalifikované zaměstnance ze zahraničí, jež tomu odpovídal stále rostoucí počet cizinců v oblasti profesní, vědecké a technické činnosti dle NACE. Práci s vyšším požadavkem na kvalifikaci zastávají dle Horákové (2008, s. 87) nejvíce občané EU,

zatímco zahraniční pracovníci z třetích zemí častěji pracovali na nekvalifikovaných pozicích. Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec si klade za cíl přivést českým zaměstnavatelům odborné pracovníky z libovolné země v sektoru služeb, výroby nebo ve veřejné správě dle MPO. Výhoda pro cizince vyplývá ze zjednodušené administrativě a nároku na pobyt společně s blízkými rodinnými příslušníky. Dříve mu předcházely projekty s omezenými kvótami na vybrané země jako je Projekt Ukrajina a Projekt Indie. Program kvalifikovaný zaměstnanec se odvozoval od Režimu Mongolsko, Režimu Filipíny a Režimu Srbsko dle Ministerstva zahraničních věcí. Program klíčový a vědecký personál je určen pro výzkumný sektor na vysoce postavené pozice manažerů a jiných specialistů. Od 1.1.2021 se nově upravují podmínky pro občany Spojeného království v podobě Dohody o obchodu a spolupráci, jež vymezuje pravidla pro sociální zabezpečení. Od tohoto období budou Britové potřebovat při vstupu na české území vízum, a jejich žádosti o přechodný či trvalý pobyt budou detailněji prozkoumány a může tak dojít k časové prodlevě k jejich povolení.

Vývoj v krátkodobé budoucnosti byl nastíněn modelováním celkového počtu zahraničních podnikatelů a jednotlivých národností. Do roku 2022 se tak odhadovalo zvýšení jejich počtu u všech pozorovaných národností vyjma vietnamské národnosti. Je nutné brát v úvahu působení faktorů, jež nebylo v modelu zahrnuto, v tomto případě se jednalo hlavně o vývoj koronavirové pandemie. S porovnáním predikcí za rok 2020 a skutečně evidovanými daty se rozdíly příliš výrazně neprojeví. Lze tak diskutovat, že tomu bylo například kvůli finanční podpoře vlády v tomto roce, a proto se tak nemusela projevit na pozorovaných ukazatelích. Vývoj v roce 2021 a 2022 tak již může vykazovat jiný průběh jak z důvodu jiného způsobu podporování nebo celkově jiným vývojem samotné pandemie. V této krátkodobé budoucnosti lze uvažovat nejen o jeho vývoji v České republice, ale i v jednotlivých zemích původu cizinců, jež mohou odkládat nebo naopak urychlit proces vystěhování. Dle odborníků má imigrace zejména ekonomický charakter a ostatní důvody jsou poměrně marginální. Působení pandemie na hospodářský vývoj v cizích zemích, jež budou mít horší následky na ekonomiku mohou způsobit větší zájem emigrace do zemí, které takovou újmu nezaznamenaly. Pokud se vezme v úvahu věková pyramida u zaměstnaných cizinců, podle které se hojněji vyskytovali v mladších věkových kategoriích, nemusí se u nich očekávat obava o zdravotní stav, která může pozastavovat úmysly na vycestování. U cizinců evidovaných na ÚP se pouze odhadoval

budoucí směr vývoje vybraných ukazatelů z důvodu neposkytnutých dat kvůli integraci MPSV. U vybraných národností pomocí ukazatele koeficientu růstu byl předpovězen velmi mírný růst, který mohl do roku 2022 přejít do stagnace počtu evidovaných cizinců. U slovenské státní příslušnosti byl v nedávné minulosti v roce 2020 zjištěn mírnější růst ukazatele koeficientu růstu oproti předešlému roku, jež může předznamenávat další budoucí nižší růst. I přes tento fakt představují Slováci stále početně nejvíce zaměstnanou cizí pracovní sílu ze všech národností v ČR. S přihlédnutím na vývoj všech ukazatelů lze víceméně uvažovat o dalším růstu počtu cizinců za účelem pracovní aktivity v ČR, jež zejména pro zaměstnavatele přináší dobrou zprávu. Toto zapojení do ekonomické aktivity tak může v některých případech pomáhat s českým sociálním systémem a stále s vysoce debatovaným problémem financování důchodového systému. K jeho úspěšného zvládnutí by však nestačilo jen pouze mírný nárůst ekonomické aktivity u cizinců, ale byla by potřeba mnohem vyšší příliv cizí pracovní síly. Vyvstává tak otázka, zda i pokud by v dalekohledné budoucnosti k tomuto faktu došlo, jakým způsobem by se musela vypořádat další důchodová reforma, protože i tito cizinci zejména ze zemí EU mají později nárok na podíl u své důchodové penze z odvedeného pojištění. Tímto způsobem by se problém přesouval do další generace, a zahraniční imigrace by musela dosahovat stále vyššího počtu při současné úvaze 3 pracujících osob na 1 důchodce. Nelze bagatelizovat ani negativní stránku imigrace ve formě nelegálních aktivit u zaměstnávání a potažmo i celkovou kriminalitu. Odlišné národnosti vykazují jiné činnosti podílení se v šedé ekonomice, jejich hojné zastoupení v ilegálních praktikách by spíše způsobily jiné problémy než možné vyřešení důchodového systému v ČR. Porovnání mezd a platů vybraných cizinců s českými občany přineslo rozdílné výsledky, kde menší část cizinců dosahovala vyšších výdělků než čeští občané. Většina pozorovaných národností však vydělávala méně peněz, tímto způsobem se od nich vybralo proporciálně méně do sociálního systému.

Analýza postojů české společnosti k zaměstnávání cizinců přinesla srovnání nejnovějších údajů v roce 2019 z Akademie věd se starším průzkumem z roku 2013. Zjistilo se tak, že v poměrně v krátké době došlo ke změně postojů Čechů u většiny otázek, a to spíše k pozitivnějšímu přístupu k jejich zaměstnávání. Právě hledisko času mohlo hrát roli, kdy se již Češi více sžili s pobýváním a pracovní aktivitou zahraničních osob na českém území. Dále zde byly patrné rozdíly v sociodemografických identifikátorech u

jednotlivých odpovědí. Zaznamenalo se tak, že čím byla vyšší životní úroveň respondenta, tím kladněji odpovídal na možné zaměstnávání zahraničních osob. Bylo zřejmé, že u otázky, kdy měli lidé uvést pocíťování možného ohrožení z přílivu cizí pracovní síly, tento názor sdíleli hlavně lidé na nižších pracovních pozicích. Tuto otázku tak mohli vztahovat na svou osobu a cizince vnímali jako svou konkurenci na českém pracovním trhu. Naopak lidé z vyšších pracovních míst neprojevovali tak patrně vlastní obavu z přílivu cizího kapitálu. Takto lze i přeneseně odvodit i přetrvávající názor, že cizinci vykonávají nízkokvalifikované práce, který však nemusí odpovídat skutečnému faktu. V roce 2019 profesní obor vědy a výzkumu vykazoval 5. nejčastěji obsazovaný obor u cizinců, jež svým charakterem vypovídá o vysoké úrovni vzdělání i praxe. Zde se i projevuje výše zmiňované úsilí vlády v zapojování většího počtu kvalifikovaných cizinců do tohoto oboru.

6 Závěr

Z analýzy vyplynulo, že ekonomicky aktivní cizinci se usazovali hlavně v ekonomicky silnějších regionech jako je Praha, Středočeský kraj a Jihomoravský kraj. Početně se obydíjí v již populačně hojně osídlených krajích a navyšují počet obyvatel zejména ve výše uvedených regionech. Věková pyramida u podnikatelů vykazovala charakter pracovní aktivity dle vyššího podílu mužů v mladších věkových ročnicích. U osob s živnostenským oprávněním se zjistil vyšší absolutní počet osob ze zemí mimo EU, a dle predikcí by tomu mělo být i v krátkodobé budoucnosti. U těchto osob se však objevují kulturní rozdíly a je nutné na tuto skutečnost brát ohled při jejich zaměstnávání. V relativním vyjádření se tak očekává do roku 2022 mírný růst tohoto ukazatele, v případě podnikatelů z EU se však relativně očekává vyšší nárůst než z ostatních zemí. Jednotlivé národnostní menšiny vykazovaly jiný průběh časových řad u počtu evidovaných cizinců na ÚP a osob s živnostenským oprávněním. Brownův model nejspolehlivěji predikoval u ruské národnostní menšiny, u které byl v roce 2020 sledován zanedbatelný rozdíl predikce a skutečného údaje z ČSÚ. Právě u ruských podnikatelů lze očekávat poměrně výraznější růst budoucího vývoje s porovnáním s jinými národnostmi. Ruská menšina přinese více pracovních příležitostí v krátkodobé budoucnosti zejména pro své krajany, protože upřednostňují jejich zaměstnávání. Vyšší počet Rusů a jejich časté investování např. do nemovitostí může mít vliv na další zvyšování cen v tomto sektoru. Pouze u vietnamských podnikatelů se předpovídal pokles jejich počtu, jež byl patrný v časové řadě i v nedávné minulosti. Zde se tak nejvýrazněji projevila snaha české vlády k zamezení přístupu Vietnamců do ČR v podobě nevydávání víz ve vysokém počtu.

Lze uvažovat, že vliv pandemie se v oficiálních údajích za rok 2020 příliš neprojevil, jelikož dle vypočtených predikcí za rok 2020 se tyto hodnoty výrazně nelišily. Tento vliv se však může se projevit až v dalších oficiálních údajích z roku 2021 a 2022. Modely pracovaly pouze s údaji do roku 2019, tedy toto vnější působení nemohly zaznamenat. Ekonomická aktivita nebyla závislá pouze na novém přílivu cizí pracovní síly, jež mohla být právě ve skutečnosti omezena z důvodu restriktivnějšího omezení vstupu na území ČR v určitých časových úsecích roku 2020. V té době ekonomicky neaktivní cizinci, kteří již pobývali v zemi, mohli využít naskytnutých pracovních příležitostí a byli tak zaznamenáni ve statistických údajích.

U analýzy postojů české společnosti k zaměstnávání cizinců byly zjištěny patrné rozdíly v odpovídání dle výše dosaženého vzdělání, a i profesního zařazení. Méně kvalifikovaní Češi mohli vnímat zahraniční osoby jako potencionální hrozbu pro své pracovní uplatnění. Avšak ne vždy cizinci vykonávali nízce kvalifikovanou profesi dle zastoupení v oborech NACE a výše jejich měsíčních výdělcích, kde u některých národností bylo vysledováno i vyšší finanční ohodnocení oproti Čechům. Zájem české vlády o zaměstnávání cizinců ve vysoce kvalifikovaných, a i nízkokvalifikovaných pracovních pozicích byl neutuchající a projevoval se ve snaze různých programů zaměřené přímo na vybrané národnostní menšiny. Do určité míry se proto Česká republika stala značně oblíbeným pracovním cílem pro některé národnostní skupiny. Zařazení nízko placených cizinců na pracovní trh pro místní firmy znamená uchování stabilního růstu zisku, protože by se v opačném případě zvyšovaly náklady na mzdy kvůli případnému zaujmutí českých občanů k výkonu tohoto povolání. Dále dochází i k určitému omlazení populace kvůli již výše zmiňovanému zastoupení mladších věkových kategorií. Příliv zahraničních osob ze zemí mimo EU, jež nemají uzavřeny smlouvy o pojištění přináší do českého sociálního systému finanční prostředky, na které zpětně nebudou mít nárok cizinci u podpory v nezaměstnanosti, ale i u důchodové penze. Pokud tito cizinci nenabydou české státní občanství nebo nebude provedena úprava v legislativě s vybranými zeměmi, Česká republika bude mít tímto způsobem vyšší ekonomický prospěch právě z cizinců pocházející z určitých zemí mimo Evropskou unii.

Nelze však v zaměstnávání cizinců spatřovat jen pozitivní stránky u možného přísunu cizího kapitálu, který v minulosti nabyl pracovní zkušenosti v jiné zemi, a potencionálně mohou být využity i v ČR. Tyto nabyté zkušenosti se mohly týkat i ilegálních činností, jež se rafinovaně mohly přenášet i do českého prostředí. Do uzavřených komunit cizinců se bezpečnostním složkám velmi těžce proniká, a při jejich odhalování je nutné přizpůsobení se samotné mentalitě zahraničních osob. Jejich začleňování se do české majority je klíčovým úspěchem, protože již usazené osoby často následují další krajané, a mohou na určitých místech vytvářet větší etnické enklávy. Tato zabraná území nemusí čeští občané příliš tolerovat, a může podněcovat nesnášenlivost ke stále vyššímu počtu přicházejících cizinců v budoucnosti. Cizinci se tak pravděpodobně stanou stále významnější částí na celkové ekonomické aktivitě v ČR.

7 Seznam použitých zdrojů

ARLT, Josef a Markéta ARLTOVÁ. *Finanční časové řady: [vlastnosti, metody modelování, příklady a aplikace]*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0330-0.

BAREŠOVÁ, Ivona, ed. *Současná problematika východoasijských menšin v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2645-7.

BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. ISBN 80-210-3875-6.

BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3243-5.

BURCIN, Boris, Dušan DRBOHLAV a Tomáš KUČERA. *Možnosti migračního řešení perspektivního úbytku a demografického stárnutí obyvatelstva České republiky [Migration as a Possible Solution to the Future Population Deficits and Demographic Ageing in the Czech Republic]*. August 2008. *Czech Sociological Review* 44(4):s. 653-682
DOI: 10.13060/00380288.2008.44.4.03

DRBOHLAV, D. *Brain drain – definice, rozsah, důsledky*. In Vavrečková, J., Baštýř, I., Michalička, L., Drbohlav, D., Musil, J. *Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z České republiky do zahraničí*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v.v.i., 2008, s. 17–26. ISBN 978-80-7416-013-4.

DRBOHLAV, D. *Terminologické, konceptuální a metodické pojetí zkoumané problematiky*. In Drbohlav, D. (ed.). *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)*. Praha: Karolinum, 2008, s. 19–29. ISBN 978-80-246-1552-3.

DRBOHLAV, Dušan. *Immigration and the Czech Republic (with a Special Focus on the Foreign Labor Force)* *International Migration Review*, 2003, 37, 1, p. 194–224. (IF=0,812)

DRBOHLAV, Dušan. Immigration and Integration of Foreigners in Czechia: Some Thoughts on the Country's Migration Transition from a David to a Near Goliath. *Geografie-Sbornik CGS*. (2011)116. s. 401-421. 10.37040/geografie2011116040401.

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-039-1.

DRBOHLAV, D. Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb i pobyt (Alenky v kraji divů). In Šišková, T. (ed.). *Menšiny a migranti v České republice; My a oni v multikulturální společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, s. 17–30. ISBN 80-7178-648-9.

DRBOHLAV, Dušan. (ed.). *Ukrajinská pracovní migrace v Česku. Migrace – remittance – (rozvoj)*. Praha: Karolinum, 2015, s. 282. ISBN 978-80-246-2995-7.

DRBOHLAV, Dušan., LUPTÁK, M., JANSKÁ, E. a BOHUSLAVOVÁ, J. Ruská komunita v České republice. In Šišková, T. (ed.). *Menšiny a migranti v České republice; My a oni v multikulturální společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001, s. 73–80. ISBN 80-7178-648-9.

DRBOHLAV, Dušan. Reflexe migračních teorií. *Geografie–Sborník České geografické společnosti*. 2007 IF=0,400 s. 141. ISSN 1212-0014

FORBELSKÁ, Marie. *Stochastické modelování jednorozměrných časových řad*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4812-6

FORET, Miroslav a Jana STÁVKOVÁ. *Marketingový výzkum: jak poznávat své zákazníky*. Praha: Grada, 2003. Manažer. ISBN 80-247-0385-8.

GAMMELTOFT, Peter. Remittances and Other Financial Flows to Developing Countries. *International Migration*. Copenhagen, Denmark, 2002, 40. p. 181–211. DOI: 10.1111/1468-2435.00216.

GHOSH, Jayati. *Making Sense of the World Economy. Development and Change*. Institute of Social Studies, Jawaharlal Nehru University, New Delhi, 2006. DOI: 10.1111/j.1467-7660.2006.00536.x

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

HINDLS, Richard, Ilja NOVÁK a Stanislava HRONOVÁ. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. 2. přeprac. vyd. Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-7261-013-9.

HORÁKOVÁ, Milada. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. Praha: VÚPSV, 2003. ISBN 80-239-2927-5.

HOŠKOVÁ, Pavla, JINDROVÁ, Andrea a PROCHÁZKOVÁ, Radka. 2014 *Statistika v manažerské a obchodní praxi - Základní metody a postupy řešení v programu STATISTICA*. Provozně ekonomická fakulta ČZU Praha, 2014. s. 209.

HYNDMAN Rob, Koehler B. Anne, Ord Keith J, Snyder D.Ralph. *Forecasting with Exponential Smoothing: The State Space Approach*. USA: Springer; 2008. ISBN: 978-3540719168

KADŁUBIEC, Karol Daniel. *Polská národní menšina na Těšínsku v České republice (1920-1995)*. [Ostrava]: Ostravská univerzita, 1997. ISBN 80-7042-479-6.

KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie nejen pro demografy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 1993. Sociologické pojmosloví. ISBN 80-901424-2-7.

KAPOUN, Radek. *Aktuální průvodce problematikou nelegálního zaměstnávání pro podnikatele*. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-755-3.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KOSCHIN, Felix. *Demografie: poprvé*. 2. preprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0859-1.

KROUPA, Aleš. *Nelegální zaměstnávání a podnikání cizinců na českém trhu práce*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1997. ISBN 80-238-2646-8

MARTÍNKOVÁ, Šárka. *Vietnamská komunita v Praze*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2010. ISBN 978-80-85394-72-6.

MINAŘÍK, Bohumil. *Statistika II pro ekonomy a manažery: základy pravděpodobnosti, úvod do statistické indukce, výběrová zjišťování v sociálně ekonomické statistice*. Vyd. 2., nezměn. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2004, c1996. ISBN 80-7157-197-0.

MLÁDEK, Jozef. *Základy geografie obyvatel'stva*. 1. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatel'stvo, 1992. 230 s. ISBN 8008007680.

NOSKOVÁ, Helena a Petr BEDNAŘÍK. *Identita národnostních menšin a integrace cizinců střední a východní Evropy ve dvaceti letech svobody: kolektivní monografie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7285-138-6.

NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-7312-018-6.

NOŽINA, Miroslav a Filip KRAUS. *Kriminální síť ve vietnamské diaspoře: případ České republiky*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2009. ISBN 978-80-86506-82-1.

PALÁT, Milan, Jitka LANGHAMROVÁ a Lukáš NEVĚDĚL. *Socioekonomická demografie: Socioeconomic demography*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-102-4.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3. aktualiz. Vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2010. ISBN 978-80-86730-55-4

PAVLÍKOVÁ, Eva a Karel SLÁDEK. *Sociální situace a religiozita ukrajinských migrantů v ČR: kolektivní monografie*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2009. ISBN 978-80-86818-95-5.

PLEVOVÁ, Ilona. *Ošetrovatelství II. 2., přepracované a doplněné vydání*. Praha: Grada Publishing, 2019. Sestra (Grada). ISBN 978-80-271-0889-3.

POŘÍZKOVÁ, Hana. *Analýza zahraniční zaměstnanosti v České republice; postavení cizinců na trhu práce a podmínky jejich ekonomické integrace*. 1. vydání. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2008. 76 s. ISBN 978-80-87007-83-9.

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní komunikace*. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3069-1.

RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. *Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace?*. Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2003. ISBN 80-239-2257-2.

RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-023-0.

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-43-4.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.

SCHEU, Harald Christian a Michal ČÁSTEK. *Aktuální otázky migrační politiky Evropské unie*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. Eupress. ISBN 978-80-7408-031-9.

SKELDON, Ronald. Migration and poverty. *Asia-Pacific Population Journal*. 2002 17. p.67-82. DOI:10.18356/7c0e3452-en.

SOUČEK, Eduard. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-06-9.

STOJANOV, Robert, Jiří NOVOSÁK. Migrace místo pomoci? Remittance a cirkulace mozků jako nástroje rozvoje. *Mezinárodní vztahy*, 43, 2008, s. 38-77. ISSN 0323-1844

STRÍTECKÝ, Vít. Česká zahraniční politika: mezi politickým (ne)zájmem a byrokratickou efektivitou. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011. ISBN 978-80-86506-93-7.

SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9

SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. *Restrukturalizace podniků jako důsledek transformačních změn v Libereckém kraji*. V Liberci: Technická univerzita, 2010. ISBN 978-80-7372-620-1.

ŠEREK, Jan, Zuzana PETROVIČOVÁ a Michaela PORUBANOVÁ-NORQUIST. *Mladí a nevšední: studie občanského života mladých lidí z etnických menšin a majority v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6055-5.

ŠTEFKO, Martin a Kristina KOLDINSKÁ. *Sociální práva cizinců*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-464-3.

UHEREK, Zdeněk. *Migrace do České republiky, sociální integrace a lokální společnosti v zemích původu: výzkumná zpráva*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2004. ISBN 80-85010-69-0.

VALENTA, O., Dušan DRBOHLAV.: Míra (ne)využití vzdělanostního potenciálu zahraničních pracovníků v Česku. *Fórum sociální politiky*, 2018, 12, 2, s. 2-10. ISSN 1803-7488

VEBER, Jaromír a Jitka SRPOVÁ. *Podnikání malé a střední firmy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2409-6.

VOŠVRDA, Miloslav S., Lukáš VÁCHA a Filip ŽIKEŠ. *Časové řady s programem STATISTICA*. Praha: StatSoft, 2003. ISBN 978-80-904033-2-1.

WIMMER, Andreas; SCHILLER GLICJ, Nina Methodological nationalism and beyond: nation -state building, migration and the social sciences. *Global Networks*, 2002, roč. 2, č. 4, s. 301–334. ISSN 1470-2266.

Internetové zdroje

ALEXANDER, Jeffrey C. "Theorizing the 'Modes of Incorporation': Assimilation, Hyphenation, and Multiculturalism as Varieties of Civil Participation." *Sociological Theory*, vol. 19, no. 3, 2001, p. 237–249. *JSTOR*, [online] [cit.18.03.2021]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/172427

BROUČEK, Stanislav, Jiří CVEKL, Václav HUBINGER, Tomáš GRULICH, Jiří KOŘALKA, Zdeněk UHEREK, and Ivo VASILJEV. "Základní pojmy etnické Teorie." *Český Lid* 78, no. 4, 1991: p. 237-57.[online] [cit.18.03.2021]. Dostupné z. <https://www.jstor.org/stable/42701038?seq=1>

CVVM, Akademie věd. Centrum pro výzkum veřejného mínění. Nesstar.[online].[cit. 18.03.2021].Dostupné: <http://nesstar.soc.cas.cz/webview/http://nesstar.soc.cas.cz/webview/>

CVVM. Postoje české veřejnosti k zaměstnávání cizinců – březen 2019 - Centrum pro výzkum veřejného mínění. [online].2019[cit.18.03.2021]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/4907-postoje-ceske-verejnosti-k-zamestnavani-cizincu-brezen-2019>

ČSÚ a. Více než 12 % zaměstnanosti v Česku tvoří cizinci | ČSÚ. *Český statistický úřad, 2020* | ČSÚ [online]. [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vice-nez-12-zamestnanosti-v-cesku-tvori-cizinci>

ČSÚ b. Cizinci evidovaní na úřadech práce podle typu registrace v regionech soudržnosti, krajích a okresech k 31. 12. 2019. *Český statistický úřad, 2020* [online]. [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-evidovani-urady-prace>

ČSÚ c. Počet evidencí cizinců na úřadech práce podle státního občanství a sekcí Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) k 31.12. 2019 *Český statistický úřad* | ČSÚ [online].[cit.18.03.2021].Dostupnéz: https://www.czso.cz/documents/11292/27324314/1912_c03t323.pdf/e830831d-f270-47f8-8195-7ac97ae5875d?version=1.0

ČSÚ d. Stíhané, obžalované a odsouzené osoby podle státního občanství v roce 2018 *Český statistický úřad, 2018* [online]. [cit.18.03.2021] Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11292/39434086/18_c05t51.pdf/bd3a9a12-1035-4750-8073-0cb2e8a9b422?version=1.0

DNM a. Polská národnost. *Dům národnostních menšin: Úvodní strana* [online].2020 [cit.18.03.2021].Dostupnéz: <http://www.dnm-praha.eu/Polska>

DNM b. Německá národnost. *Dům národnostních menšin: Úvodní strana* [online].2020 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <http://www.dnm-praha.eu/Nemecka>

ENCYKLOPEDIA OF MIGRATION. Teorie push-pull vlivů na migraci. [online] 2018 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/teorie-push-pull/>

HANSUN, Seng. A New Approach of Brown's Double Exponential Smoothing Method in Time Series Analysis. *Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering*. [online] 2016,4.[cit.18.03.2021]DOI:10.17694/bajece.14351.

Dostupné:https://www.researchgate.net/publication/309165009_A_New_Approach_of_Brown's_Double_Exponential_Smoothing_Method_in_Time_Series_Analysis

HKS. Slováci v České republice. *Hospodářská a kulturní studia (HKS)*. [online] 2011[cit.18.03.2021]Dostupné:http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=reindlova_brozkova_v_ecnernikova_kakrdova_masek-_slovaci_v_cr

HOLÝ Dalibor. Ekonomická migrace ze Slovenska | *Statistika&My. Statistika&My / Magazín Českého statistického úřadu*, 2015 [online]. Český statistický úřad 2015 [cit.18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2015/10/15/ekonomicka-migrace-ze-slovenska/>

LAKSHMAN C. Biculturalism and attributional complexity: Cross-cultural leadership effectiveness. [online] *J Int Bus Stud* 44, 922–940, 2013. [cit.18.03.2021]. Dostupné z <https://doi.org/10.1057/jibs.2013.36>

LEVITT Peggy, Ninna Nyberg, SØRENSEN. Global migration perspectives. The transnational turn in migration studies. Danish Institute for International Studies, [online] 2004, p.14 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: https://www.iom.int/jahia/webdav/site/myjahiasite/shared/shared/mainsite/policy_and_research/gcim/gmp/gmp6.pdf

MASSEY, Douglas S. "International Migration at the Dawn of the Twenty-First Century: The Role of the State." *Population and Development Review*, [online]vol. 25, no. 2, 1999, pp. 303–322. *JSTOR*, [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/172427>

MOVE TO PRAGUE. Zaměstnávání cizinců - vše co potřebujete vědět. Move To Prague relocation services [online]. 2020 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://movetoprague.com/zamestnavani-cizincu-vse-co-potrebuji-vedet/>

MPO. Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec | MPO. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2005 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/ekonomicka-migrace/program-vysoce-kvalifikovany-zamestnanec--248246/>

MPSV a. Vízum k pobytu nad 90 dnů. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2020 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/projekty-ekonomicke-migrace>

MPSV b. Modrá karta pro cizince. *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Průvodce* [online]. 2020 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/pro-cizince-1>

MV. Zásady migrační politiky České republiky. 2015, [online]. 2015 [cit. 18.03.2021] Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:tfT1QzBUZvsJ:https://www.mvcr.cz/migrace/soubor/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky.aspx+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

MVCR. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/karta-vnitropodnikove-prevedeneho-zamestnance.aspx>

MVCR a. Možnosti pobytu cizinců na území ČR ve vztahu k přístupu na trh práce. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TUaUzRUooE4J:https://www.mvcr.cz/soubor/moznosti-pobytu-cizincu-ve-vztahu-k-pristupu-na-trh-prace.aspx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>

MVCR b. Roční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců v České republice za roky 2001-2019 - Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České*

republiky [online].2018.[cit.18.03.2021].Dostupnéz: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/r-ocni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2019.aspx>

MVCR c. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 18.03.2021].Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/karta-vnitropodnikove-prevedeneho-zamestnance.aspx>

MVCR d. Mezinárodní ochrana - Aktuální informace o migraci. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2018 [cit. 18.03.2021].Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nase-hlavni-temata-mezinarodni-ochrana-mezinarodni-ochrana.aspx>

MVCR e. Adaptačně-integrační kurzy - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2018 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/adaptacne-integracni-kurzy.aspx>

MZV. Program kvalifikovaný pracovník (dříve Režim Filipíny), Program vysoce kvalifikovaný pracovník a Program klíčový a vědecký personál | Ministerstvo zahraničních věcí, Velvyslanectví České republiky v Manile. [online] 2019 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z:https://www.mzv.cz/manila/cz/viza_a_konzularni_informace/informace_pro_cizince/dlouhodoba_viza_a_povoleni_k_pobytu_nad/zamestnanecka_karta/rezim_filipiny.html

MZV. Programy cílené ekonomické migrace - obecně | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. [online] 2019 [cit. 18.03.2021]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/pobytova_opravneni_k_pobytu_nad_90_dnu/rezimy/rezim_ukrajina.html

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 ze dne 11. července 2007 o statistice Společenství v oblasti migrace a mezinárodní ochrany a o zrušení nařízení Rady

(EHS) č. 311/76 o sestavování statistik o zahraničních pracovnících [online]. [cit.18.03.2021].Dostupnéz: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32007R0862>

OECD.org-OECD Hospodářské přehledy OECD, Česká republika, [online]. 2018 [cit.18.03.2021]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/economy/surveys/CZE-2018-OECD-economic-survey-overview-czech.pdf>

PRÁCE A MZDA. Výkon nelegální práce cizinci | Práce a mzda. Hlavní strana | Práce a mzda [online]. 2019 [cit. 02.07.2020]. Dostupné z: <https://www.praceamzda.cz/clanky/vykon-nelegalni-prace-cizinci>

TENEY Céline, Laurie HANQUINET & Katharina BÜRKIN Feeling European: an exploration of ethnic disparities among immigrants, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 42:13, 21822204, [online]2016[cit.18.03.2021].Dostupnéz: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2016.1166941>

Úřad vlády ČR. Zpráva o situaci národnostních menšin v ČR. [online] 2019 [cit.18.03.2021]. Dostupnéz:<https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/aktuality/Zprava-o-situaci-narodnostnich-mensin-v-Ceske-republice-za-rok-2019.pdf>

Zákon č. 39/1928 Sb. - o ochraně domácího trhu práce úplné a aktuální znění | ASPI | Wolters Kluwer ČR, a. s.. ASPI | Wolters Kluwer ČR, a. s. [online]. [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/4562/0/2/zakon-c-39-1928-sb-o-ochrane-domaciho-trhu-prace/zakon-c-39-1928-sb-o-ochrane-domaciho-trhu-prace>

Zákon č. 161/2006 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně něk.... *Zákony pro lidi - Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-161>

Zákon č. 186/2013 Sb. Zákon o státním občanství České republiky. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-186>

Zákon č. 222/2003 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně něk.... Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-222>

Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

Zákon č. 326/1999 Sb. Zákon o pobytu cizinců na území ČR. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>

Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

Zákon č. 455/1991 Sb. Živnostenský zákon. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

Zákon č. 561/2004 Sb. Školský zákon. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-56>

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 23.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

8 Přílohy

Příloha č. 1: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 2004-2019.....	98
Příloha č. 2: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	99
Příloha č. 3: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	100
Příloha č. 4: Vývoj celkového počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019.....	101
Příloha č. 5: Výstup z SPSS: model u vývoje celkového počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019.....	102
Příloha č. 6: Vývoj počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019.....	103
Příloha č. 7: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019.....	104
Příloha č. 8: Vývoj počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019.....	105
Příloha č. 9: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019.....	106
Příloha č. 10: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	107
Příloha č. 11: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	108
Příloha č. 12: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	109
Příloha č. 13: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	110
Příloha č. 14: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019.....	111
Příloha č. 15: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	112
Příloha č. 16: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019.....	113
Příloha č. 17: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019.....	114
Příloha č. 18: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019.....	115
Příloha č. 19: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019.....	116
Příloha č. 20: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019.....	117

Příloha č. 21: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019.....	118
Příloha č. 22: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019.....	119
Příloha č. 23: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019.....	120
Příloha č. 24: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Německa v ČR v letech 2004-2019.....	121
Příloha č. 25: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Německa v ČR v letech 2004-2019.....	122
Příloha č. 26: Vývoj celkového počtu cizinců evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019.....	123
Příloha č. 27: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019.....	124
Příloha č. 28: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019.....	125
Příloha č. 29: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019.....	126
Příloha č. 30: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019.....	127
Příloha č. 31: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019.....	128
Příloha č. 32: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019.....	129
Příloha č. 33: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Polska v ČR v letech 2004-2019..	130
Příloha č. 34: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Německa v ČR v letech 2004-2019.....	131
Příloha č. 35: Přesné znění otázek použitých v práci z výzkumu CVVM v roce 2019.....	132
Příloha č. 36: Přesné znění otázek použitých v práci z výzkumu CVVM v roce 2013.....	133
Příloha č. 37: Kvótní výběr CVVM z roku 2019	134
Příloha č. 38: Kvótní výběr CVVM z roku 2013.....	136

Příloha č. 1: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 2004-2019

Rok	zaměstnaní	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	173203	.	.	.	.
2005	218982	45779	.	1,26	126,43
2006	250797	31815	-13964	1,15	114,53
2007	309027	58230	26415	1,23	123,22
2008	361709	52682	-5548	1,17	117,05
2009	318462	-43247	-95929	0,88	88,04
2010	306350	-12112	31135	0,96	96,2
2011	310921	4571	16683	1,01	101,49
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	407106	.	.	.	.
2016	468517	61411	.	1,15	115,08
2017	559582	91065	29654	1,19	119,44
2018	658519	98937	7872	1,18	117,68
2019	715651	57132	-41805	1,09	108,68

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

Rok	zaměstnaní	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	89955	.	.	.	.
2005	111641	21686	.	1,24	124,11
2006	134463	22822	1136	1,2	120,44
2007	159911	25448	2626	1,19	118,93
2008	157381	-2530	-27978	0,98	98,42
2009	156704	-677	1853	1	99,57
2010	162924	6220	6897	1,04	103,97
2011	174974	12050	5830	1,07	107,4
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	272568	.	.	.	.
2016	313540	40972	.	1,15	115,03
2017	361943	48403	7431	1,15	115,44
2018	400304	38361	-10042	1,11	110,6
2019	419730	19426	-18935	1,05	104,85

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 3: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

Rok	zaměstnaní	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	83248	.	.	.	.
2005	107341	24093	.	1,29	128,94
2006	116334	8993	-15100	1,08	108,38
2007	149116	32782	23789	1,28	128,18
2008	204328	55212	22430	1,37	137,03
2009	161758	-42570	-97782	0,79	79,17
2010	143426	-18332	24238	0,89	88,67
2011	135947	-7479	10853	0,95	94,79
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	134538	.	.	.	.
2016	154977	20439	.	1,15	115,19
2017	197639	42662	22223	1,28	127,53
2018	258215	60576	17914	1,31	130,65
2019	295921	37706	-22870	1,15	114,6

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Vývoj celkového počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2002	60532	.	.	.	.
2003	62293	1761	.	.	102,91
2004	65219	2926	1165	1165	104,7
2005	67246	2027	-899	-899	103,11
2006	65722	-1524	-3551	-3551	97,73
2007	68785	3063	4587	4587	104,66
2008	77158	8373	5310	5310	112,17
2009	87753	10595	2222	2222	113,73
2010	90983	3230	-7365	-7365	103,68
2011	93059	2076	-1154	-1154	102,28
2012	91040	-2019	-4095	-4095	97,83
2013	85887	-5153	-3134	-3134	94,34
2014	83569	-2318	2835	2835	97,3
2015	83862	293	2611	2611	100,35
2016	85628	1766	1473	1473	102,11
2017	87228	1600	-166	-166	101,87
2018	89843	2615	1015	1015	103
2019	93781	3938	1323	1323	104,38

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 5: Výstup z SPSS: model u vývoje celkového počtu cizinců s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019

Model Fit

Fit Statistic	Mean	SE	Minimu	Maxim	Percentile							
			m	um	5	10	25	50	75	90	95	
Stationary R-squared	-,002	.	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002	-,002
R-squared	,926	.	,926	,926	,926	,926	,926	,926	,926	,926	,926	,926
RMSE	3171,084	.	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084	3171,084
MAPE	2,947	.	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947
MaxAPE	8,095	.	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095
MAE	2383,624	.	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624	2383,624
MaxAE	7364,974	.	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974	7364,974
Normalized BIC	16,284	.	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284	16,284

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 6: Vývoj počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu
2003	45471	.	.	.	.
2004	47141	1670	.	1,04	103,67
2005	47902	761	-909	1,02	101,61
2006	46753	-1149	-1910	0,98	97,6
2007	48879	2126	3275	1,05	104,55
2008	55163	6284	4158	1,13	112,86
2009	62364	7201	917	1,13	113,05
2010	64334	1970	-5231	1,03	103,16
2011	64231	-103	-2073	1	99,84
2012	62720	-1511	-1408	0,98	97,65
2013	59375	-3345	-1834	0,95	94,67
2014	57882	-1493	1852	0,97	97,49
2015	57972	90	1583	1	100,16
2016	58902	930	840	1,02	101,6
2017	59836	934	4	1,02	101,59
2018	61291	1455	521	1,02	102,43
2019	63765	2474	1019	1,04	104,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 7: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců mužského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019

Model Fit												
Fit Statistic	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile							
					5	10	25	50	75	90	95	
Stationary R-squared	-,001	.	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001	-,001
R-squared	,894	.	,894	,894	,894	,894	,894	,894	,894	,894	,894	,894
RMSE	2212,096	.	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096	2212,096
MAPE	2,835	.	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835	2,835
MaxAPE	8,131	.	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131	8,131
MAE	1619,796	.	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796	1619,796
MaxAE	5230,892	.	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892	5230,892
Normalized BIC	15,570	.	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570	15,570

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 8: Vývoj počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2003-2019

Rok	Živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2003	16822				
2004	18078	1256		1,07	107,47
2005	19344	1266	10	1,07	107
2006	18969	-375	-1641	0,98	98,06
2007	19906	937	1312	1,05	104,94
2008	21995	2089	1152	1,1	110,49
2009	25389	3394	1305	1,15	115,43
2010	26649	1260	-2134	1,05	104,96
2011	28828	2179	919	1,08	108,18
2012	28320	-508	-2687	0,98	98,24
2013	26512	-1808	-1300	0,94	93,62
2014	25687	-825	983	0,97	96,89
2015	25890	203	1028	1,01	100,79
2016	26726	836	633	1,03	103,23
2017	27392	666	-170	1,02	102,49
2018	28552	1160	494	1,04	104,23
2019	30016	1464	304	1,05	105,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 9: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců ženského pohlaví s živnostenským oprávněním v ČR v letech 2002-2019

Fit Statistic	Model Fit									
	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile					
			m	m	5	10	25	50	75	95
Stationary R-squared	,011	.	,011	,011	,011	,011	,011	,011	,011	
R-squared	,916	.	,916	,916	,916	,916	,916	,916	,916	
RMSE	1232,342	.	1232,342	1232,342	1232,342	1232,342	1232,342	1232,342	1232,342	1232,342
MAPE	3,884	.	3,884	3,884	3,884	3,884	3,884	3,884	3,884	3,884
MaxAPE	9,222	.	9,222	9,222	9,222	9,222	9,222	9,222	9,222	9,222
MAE	957,3027	.	957,3027	957,3027	957,3027	957,3027	957,3027	957,3027	957,3027	957,3027
MaxAE	2611,647	.	2611,647	2611,647	2611,647	2611,647	2611,647	2611,647	2611,647	2611,647
Normalized BIC	14,400	.	14,400	14,400	14,400	14,400	14,400	14,400	14,400	14,400

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 10: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	14847	.	.	.	.
2005	15078	231	.	1,02	101,56
2006	14339	-739	-970	0,95	95,1
2007	15104	765	1504	1,05	105,34
2008	16203	1099	334	1,07	107,28
2009	17330	1127	28	1,07	106,96
2010	18798	1468	341	1,08	108,47
2011	20241	1443	-25	1,08	107,68
2012	21738	1497	54	1,07	107,4
2013	24031	2293	796	1,11	110,55
2014	25848	1817	-476	1,08	107,56
2015	27527	1679	-138	1,06	106,5
2016	29696	2169	490	1,08	107,88
2017	31789	2093	-76	1,07	107,05
2018	34114	2325	232	1,07	107,31
2019	36466	2352	27	1,07	106,89

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 11: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

Model Fit											
Fit Statistic	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile						
					5	10	25	50	75	90	95
Stationary R-squared	,050	.	,050	,050	,050	,050	,050	,050	,050	,050	,050
R-squared	,995	.	,995	,995	,995	,995	,995	,995	,995	,995	,995
RMSE	524,111	.	524,111	524,111	524,111	524,111	524,111	524,111	524,111	524,111	524,111
MAPE	2,041	.	2,041	2,041	2,041	2,041	2,041	2,041	2,041	2,041	2,041
MaxAPE	7,874	.	7,874	7,874	7,874	7,874	7,874	7,874	7,874	7,874	7,874
MAE	377,107	.	377,107	377,107	377,107	377,107	377,107	377,107	377,107	377,107	377,107
MaxAE	1189,263	.	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263	1189,263
Normalized BIC	12,697	.	12,697	12,697	12,697	12,697	12,697	12,697	12,697	12,697	12,697

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 12: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	50372	.	.	.	.
2005	52168	1796	.	1,04	103,57
2006	51383	-785	-2581	0,98	98,5
2007	53681	2298	3083	1,04	104,47
2008	60955	7274	4976	1,14	113,55
2009	70423	9468	2194	1,16	115,53
2010	72185	1762	-7706	1,03	102,5
2011	72818	633	-1129	1,01	100,88
2012	69302	-3516	-4149	0,95	95,17
2013	61856	-7446	-3930	0,89	89,26
2014	57721	-4135	3311	0,93	93,32
2015	56335	-1386	2749	0,98	97,6
2016	55932	-403	983	0,99	99,28
2017	55439	-493	-90	0,99	99,12
2018	55729	290	783	1,01	100,52
2019	57315	1586	1296	1,03	102,85

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 13: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

Model Fit											
Fit Statistic	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile						
					5	10	25	50	75	90	95
Stationary R-squared	-2,342E-5	.	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5	-2,342E-5
R-squared	,813	.	,813	,813	,813	,813	,813	,813	,813	,813	,813
RMSE	3274,592	.	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592	3274,592
MAPE	3,926	.	3,926	3,926	3,926	3,926	3,926	3,926	3,926	3,926	3,926
MaxAPE	10,675	.	10,675	10,675	10,675	10,675	10,675	10,675	10,675	10,675	10,675
MAE	2435,015	.	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015	2435,015
MaxAE	7705,978	.	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978	7705,978
Normalized BIC	16,361	.	16,361	16,361	16,361	16,361	16,361	16,361	16,361	16,361	16,361

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 14: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	19486	.	.	.	.
2005	21135	1649	.	1,08	108,46
2006	21325	190	-1459	1,01	100,9
2007	21927	602	412	1,03	102,82
2008	21213	-714	-1316	0,97	96,74
2009	26223	5010	5724	1,24	123,62
2010	29739	3516	-1494	1,13	113,41
2011	33700	3961	445	1,13	113,32
2012	32267	-1433	-5394	0,96	95,75
2013	27014	-5253	-3820	0,84	83,72
2014	23639	-3375	1878	0,88	87,51
2015	22796	-843	2532	0,96	96,43
2016	22150	-646	197	0,97	97,17
2017	21746	-404	242	0,98	98,18
2018	21881	135	539	1,01	100,62
2019	22924	1043	908	1,05	104,77

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 15: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

Model Fit												
Fit Statistic	Mean	SE	Minimu	Maxim	Percentile							
			m	um	5	10	25	50	75	90	95	
Stationary R-squared	,000	.	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
R-squared	,653	.	,653	,653	,653	,653	,653	,653	,653	,653	,653	,653
RMSE	2504,0	.	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0	2504,0
	33		33	33	33	33	33	33	33	33	33	33
MAPE	6,347	.	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347	6,347
MaxAPE	21,777	.	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777	21,777
MAE	1648,0	.	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0	1648,0
	43		43	43	43	43	43	43	43	43	43	43
MaxAE	5710,5	.	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5	5710,5
	90		90	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Normalized BIC	15,825	.	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825	15,825

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

**Příloha č. 16: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR
v letech 2004-2019**

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	8757	.	.	.	.
2005	8719	-38	.	1	99,57
2006	8282	-437	-399	0,95	94,99
2007	8684	402	839	1,05	104,85
2008	9255	571	169	1,07	106,58
2009	9865	610	39	1,07	106,59
2010	10681	816	206	1,08	108,27
2011	11406	725	-91	1,07	106,79
2012	12149	743	18	1,07	106,51
2013	12888	739	-4	1,06	106,08
2014	13493	605	-134	1,05	104,69
2015	14393	900	295	1,07	106,67
2016	15442	1049	149	1,07	107,29
2017	16516	1074	25	1,07	106,96
2018	17711	1195	121	1,07	107,24
2019	19035	1324	129	1,07	107,48

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 17: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019

Model Fit												
Fit Statistic	Mean	SE	Minimu	Maximu	Percentile							
			m	m	5	10	25	50	75	90	95	
Stationary R-squared	-,105	.	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105	-,105
R-squared	,994	.	,994	,994	,994	,994	,994	,994	,994	,994	,994	,994
RMSE	267,661	.	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661	267,661
MAPE	1,679	.	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679	1,679
MaxAPE	8,929	.	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929	8,929
MAE	175,796	.	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796	175,796
MaxAE	775,391	.	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391	775,391
Normalized BIC	11,353	.	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353	11,353

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 18: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019

Rok	živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	22046	.	.	.	.
2005	22620	574	.	1,03	102,6
2006	22910	290	-284	1,01	101,28
2007	24437	1527	1237	1,07	106,67
2008	32139	7702	6175	1,32	131,52
2009	35590	3451	-4251	1,11	110,74
2010	33164	-2426	-5877	0,93	93,18
2011	29369	-3795	-1369	0,89	88,56
2012	27119	-2250	1545	0,92	92,34
2013	25085	-2034	216	0,92	92,5
2014	23964	-1121	913	0,96	95,53
2015	22928	-1036	85	0,96	95,68
2016	22415	-513	523	0,98	97,76
2017	21773	-642	-129	0,97	97,14
2018	21172	-601	41	0,97	97,24
2019	20733	-439	162	0,98	97,93

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 19: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019

Model Fit											
Fit Statistic	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile						
					5	10	25	50	75	90	95
Stationary R-squared	-,053	.	-,053	-,053	-,053	-,053	-,053	-,053	-,053	-,053	-,053
R-squared	,979	.	,979	,979	,979	,979	,979	,979	,979	,979	,979
RMSE	730,924	.	730,924	730,924	730,924	730,924	730,924	730,924	730,924	730,924	730,924
MAPE	1,862	.	1,862	1,862	1,862	1,862	1,862	1,862	1,862	1,862	1,862
MaxAPE	5,298	.	5,298	5,298	5,298	5,298	5,298	5,298	5,298	5,298	5,298
MAE	486,716	.	486,716	486,716	486,716	486,716	486,716	486,716	486,716	486,716	486,716
MaxAE	1436,815	.	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815	1436,815
Normalized BIC	13,407	.	13,407	13,407	13,407	13,407	13,407	13,407	13,407	13,407	13,407

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

**Příloha č. 20: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruské federace v ČR
v letech 2004-2019**

Rok	Živnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu
2004	1611	.	.	.	.
2005	1482	-129	.	0,92	91,99
2006	1279	-203	-74	0,86	86,3
2007	1228	-51	152	0,96	96,01
2008	1262	34	85	1,03	102,77
2009	1336	74	40	1,06	105,86
2010	1439	103	29	1,08	107,71
2011	1713	274	171	1,19	119,04
2012	1860	147	-127	1,09	108,58
2013	1967	107	-40	1,06	105,75
2014	2150	183	76	1,09	109,3
2015	2367	217	34	1,1	110,09
2016	2700	333	116	1,14	114,07
2017	2855	155	-178	1,06	105,74
2018	3106	251	96	1,09	108,79
2019	3446	340	89	1,11	110,95

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 21: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019

Fit Statistic	Mean	SE	Minimum	Maximum	Percentile							
					5	10	25	50	75	90	95	
Stationary	-,061	.	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061	-,061
R-squared												
R-squared	,981	.	,981	,981	,981	,981	,981	,981	,981	,981	,981	,981
RMSE	99,405	.	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405	99,405
MAPE	4,673	.	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673	4,673
MaxAPE	11,159	.	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159	11,159
MAE	85,055	.	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055	85,055
MaxAE	178,218	.	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218	178,218
Normalized BIC	9,372	.	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372	9,372

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 22: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019

Rok	Živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	1251	.	.	.	.
2005	1294	43	.	1,03	103,44
2006	1238	-56	-99	0,96	95,67
2007	1289	51	107	1,04	104,12
2008	1364	75	24	1,06	105,82
2009	1450	86	11	1,06	106,3
2010	1608	158	72	1,11	110,9
2011	1712	104	-54	1,06	106,47
2012	1808	96	-8	1,06	105,61
2013	1905	97	1	1,05	105,37
2014	2014	109	12	1,06	105,72
2015	2134	120	11	1,06	105,96
2016	2268	134	14	1,06	106,28
2017	2436	168	34	1,07	107,41
2018	2545	109	-59	1,04	104,47
2019	2650	105	-4	1,04	104,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 23: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Polska v ČR v letech 2004-2019

Model Fit												
Fit Statistic	Mean	SE	Minimu	Maximu	Percentile							
			m	m	5	10	25	50	75	90	95	
Stationary R-squared	,171	.	,171	,171	,171	,171	,171	,171	,171	,171	,171	,171
R-squared	,992	.	,992	,992	,992	,992	,992	,992	,992	,992	,992	,992
RMSE	44,823	.	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823	44,823
MAPE	2,271	.	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271	2,271
MaxAPE	6,844	.	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844	6,844
MAE	35,756	.	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756	35,756
MaxAE	84,726	.	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726	84,726
Normalized BIC	7,779	.	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779	7,779

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 24: Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Německa v ČR v letech 2004-2019

Rok	Živnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	1103	.	.	.	.
2005	1164	61	.	1,06	105,53
2006	1200	36	-25	1,03	103,09
2007	1261	61	25	1,05	105,08
2008	1361	100	39	1,08	107,93
2009	1426	65	-35	1,05	104,78
2010	1527	101	36	1,07	107,08
2011	1636	109	8	1,07	107,14
2012	1748	112	3	1,07	106,85
2013	2599	851	739	1,49	148,68
2014	3040	441	-410	1,17	116,97
2015	2962	-78	-519	0,97	97,43
2016	3109	147	225	1,05	104,96
2017	3120	11	-136	1	100,35
2018	3161	41	30	1,01	101,31
2019	3045	-116	-157	0,96	96,33

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 25: Výstup z SPSS: model u vývoje počtu cizinců s živnostenským oprávněním z Německa v ČR v letech 2004-2019

Model Description

Model Type			
Model ID	VAR00002	Model_1	ARIMA(0,1,0)

Model Fit

Fit Statistic	Mean	SE	Minimu m	Maxim um	Percentile						
					5	10	25	50	75	90	95
Stationary R-squared	1,110E-16	.	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16	1,110E-16
R-squared	,923	.	,923	,923	,923	,923	,923	,923	,923	,923	,923
RMSE	234,185	.	234,185	234,185	234,185	234,185	234,185	234,185	234,185	234,185	234,185
MAPE	6,009	.	6,009	6,009	6,009	6,009	6,009	6,009	6,009	6,009	6,009
MaxAPE	27,762	.	27,762	27,762	27,762	27,762	27,762	27,762	27,762	27,762	27,762
MAE	140,080	.	140,080	140,080	140,080	140,080	140,080	140,080	140,080	140,080	140,080
MaxAE	721,533	.	721,533	721,533	721,533	721,533	721,533	721,533	721,533	721,533	721,533
Normalized BIC	11,093	.	11,093	11,093	11,093	11,093	11,093	11,093	11,093	11,093	11,093

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 26: Vývoj celkového počtu cizinců evidovaných na ÚP v ČR v letech 2004-2019

Rok	cizinci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	107984	.	.	.	.
2005	151736	43752	.	1,41	140,52
2006	185075	33339	-10413	1,22	121,97
2007	240242	55167	21828	1,3	129,81
2008	284551	44309	-10858	1,18	118,44
2009	230709	-53842	-98151	0,81	81,08
2010	215367	-15342	38500	0,93	93,35
2011	217862	2495	17837	1,01	101,16
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	323244		.	.	.
2016	382889	59645	.	1,18	118,45
2017	472354	89465	29820	1,23	123,37
2018	568676	96322	6857	1,2	120,39
2019	621870	53194	-43128	1,09	109,35

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 27: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze zemí EU v ČR v letech 2004-2019

Rok	cizinci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	75108	.	.	.	.
2005	96563	21455	.	1,29	128,57
2006	120124	23561	2106	1,24	124,4
2007	144807	24683	1122	1,21	120,55
2008	141178	-3629	-28312	0,97	97,49
2009	139374	-1804	1825	0,99	98,72
2010	144126	4752	6556	1,03	103,41
2011	154733	10607	5855	1,07	107,36
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	245041	.	.	.	.
2016	283844	38803	.	1,16	115,84
2017	330154	46310	7507	1,16	116,32
2018	366190	36036	-10274	1,11	110,91
2019	383264	17074	-18962	1,05	104,66

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 28: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z ostatních zemí v ČR v letech 2004-2019

Rok	cizinci na ÚP	1. difference	2. difference	koeficient růstu	tempo růstu
2004	32876	.	.	.	.
2005	55173	22297	.	1,68	167,82
2006	64951	9778	-12519	1,18	117,72
2007	95435	30484	20706	1,47	146,93
2008	143373	47938	17454	1,5	150,23
2009	91335	-52038	-99976	0,64	63,7
2010	71241	-20094	31944	0,78	78
2011	63129	-8112	11982	0,89	88,61
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	78203	.	.	.	.
2016	99045	20842	.	1,27	126,65
2017	142200	43155	22313	1,44	143,57
2018	202486	60286	17131	1,42	142,4
2019	238606	36120	-24166	1,18	117,84

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 29: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ukrajiny v ČR v letech 2004-2019

Rok	Ukrajinci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	22399	.	.	.	.
2005	40060	17661	.	1,79	178,85
2006	46155	6095	-11566	1,15	115,21
2007	61592	15437	9342	1,33	133,45
2008	81072	19480	4043	1,32	131,63
2009	57478	-23594	-43074	0,71	70,9
2010	42139	-15339	8255	0,73	73,31
2011	35250	-6889	8450	0,84	83,65
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	41847	.	.	.	.
2016	54571	12724	.	1,3	130,41
2017	81695	27124	14400	1,5	149,7
2018	121086	39391	12267	1,48	148,22
2019	144114	23028	-16363	1,19	119,02

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 30: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Slovenska v ČR v letech 2004-2019

Rok	Slováci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	59818	.	.	.	.
2005	75297	15479	.	1,26	125,88
2006	91355	16058	579	1,21	121,33
2007	101233	9878	-6180	1,11	110,81
2008	100223	-1010	-10888	0,99	99
2009	98192	-2031	-1021	0,98	97,97
2010	100727	2535	4566	1,03	102,58
2011	106425	5698	3163	1,06	105,66
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	150317	.	.	.	.
2016	161559	11242	.	1,07	107,48
2017	177059	15500	4258	1,1	109,59
2018	191818	14759	-741	1,08	108,34
2019	201952	10134	-4625	1,05	105,28

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 31: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Vietnamu v ČR v letech 2004-2019

Rok	Vietnamci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	183	.	.	.	.
2005	256	73	.	1,4	139,89
2006	692	436	363	2,7	270,31
2007	5425	4733	4297	7,84	783,96
2008	16254	10829	6096	3	299,61
2009	3670	-12584	-23413	0,23	22,58
2010	3132	-538	12046	0,85	85,34
2011	2776	-356	182	0,89	88,63
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	5098	.	.	.	.
2016	6565	1467		1,29	128,78
2017	9805	3240	1773	1,49	149,35
2018	12558	2753	-487	1,28	128,08
2019	13935	1377	-1376	1,11	110,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 32: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Ruské federace v ČR v letech 2004-2019

Rok	Rusové na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	1078	.	.	.	.
2005	2447	1369	.	2,27	226,99
2006	2380	-67	-1436	0,97	97,26
2007	2488	108	175	1,05	104,54
2008	3314	826	718	1,33	133,2
2009	3612	298	-528	1,09	108,99
2010	3658	46	-252	1,01	101,27
2011	3931	273	227	1,07	107,46
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	6703	.	.	.	.
2016	8290	1587	.	1,24	123,68
2017	11080	2790	1203	1,34	133,66
2018	14597	3517	727	1,32	131,74
2019	16912	2315	-1202	1,16	115,86

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 33: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP z Polska v ČR v letech 2004-2019

Rok	Poláci na ÚP	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu
2004	8882	.	.	.	.
2005	12635	3753	.	1,42	142,25
2006	17149	4514	761	1,36	135,73
2007	23642	6493	1979	1,38	137,86
2008	20680	-2962	-9455	0,87	87,47
2009	20278	-402	2560	0,98	98,06
2010	19049	-1229	-827	0,94	93,94
2011	19718	669	1898	1,04	103,51
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	24982	.	.	.	.
2016	31355	6373	.	1,26	125,51
2017	39083	7728	1355	1,25	124,65
2018	44896	5813	-1915	1,15	114,87
2019	46430	1534	-4279	1,03	103,42

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 34: Vývoj počtu cizinců evidovaných na ÚP ze Německa v ČR v letech 2004-2019

Rok	Němci na ÚP	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu
2004	1303	.	.	.	.
2005	1743	440	.	1,34	133,77
2006	2383	640	200	1,37	136,72
2007	2847	464	-176	1,19	119,47
2008	2774	-73	-537	0,97	97,44
2009	2989	215	288	1,08	107,75
2010	3070	81	-134	1,03	102,71
2011	3194	124	43	1,04	104,04
2012	.	.	.	.	.
2013	.	.	.	.	.
2014	.	.	.	.	.
2015	3742	.	.	.	.
2016	3983	241	.	1,06	106,44
2017	4409	426	185	1,11	110,7
2018	4943	534	108	1,12	112,11
2019	5321	378	-156	1,08	107,65

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 35: Přesné znění otázek použitých v práci z výzkumu CVVM v roce 2019

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i.
Jilská 1
110 00 Praha 1

NAŠE SPOLEČNOST		2. – 11. 3. 2019		BŘEZEN	
KÓDÉR:	<input type="text"/>	SUPERKONTROLOR:	<input type="text"/>	POŘIZOVAČ:	<input type="text"/>

OV.49 „Domníváte se, že je správné zaměstnávat cizince v ČR?”

Rozhodně ano, ...	1	
spíše ano, ...	2	
spíše ne, ...	3	
rozhodně ne.“	4	
NEVÍ	9	<input type="text"/>

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU OV.46

OV.46 „Souhlasíte, či nesouhlasíte s těmito výroky:

ROZHODNĚ SOUHLASÍ	SPÍŠE SOUHLASÍ	SPÍŠE NESOUHLASÍ	ROZHODNĚ NESOUHLASÍ	NEVÍ		
1	2	3	4	9		
a) Při přijímání do práce je správné upřednostňovat cizince ze zemí EU oproti jiným cizincům.	1	2	3	4	9	<input type="text"/>
b) Levná cizí pracovní síla ohrožuje současné zaměstnávání českých občanů.	1	2	3	4	9	<input type="text"/>
c) Příliv cizího kapitálu zlepšuje situaci na našem trhu práce.	1	2	3	4	9	<input type="text"/>
d) Cizinci by se měli zaměstnávat jen v profesích, o něž občané ČR nemají zájem.	1	2	3	4	9	<input type="text"/>
e) Zaměstnávání cizinců by se mělo omezit v oblastech s vysokou nezaměstnaností.“	1	2	3	4	9	<input type="text"/>

Zdroj: AV

Příloha č. 36: Přesné znění otázek použitých v práci z výzkumu CVVM v roce 2013

↑ ČÍSLO DOTAZNÍKU ↑
(DOPLŇÍ CVVM)

Naše společnost
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ
SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i.
Jilská 1
110 00 Praha 1

NAŠE SPOLEČNOST 2013 **4. – 11. 3. 2013** **BŘEZEN**

POKYN: PODEJTE DOTÁZANÉMU KARTU OV.46

OV.46 „Souhlasíte či nesouhlasíte s těmito výroky:“

ROZHODNĚ SOUHLASÍ 1	SPÍŠE SOUHLASÍ 2	SPÍŠE NESOUHLASÍ 3	ROZHODNĚ NESOUHLASÍ 4	NEVÍ 9	
			1 2 3 4 9		
a) Při přijímání do práce je správné upřednostňovat cizince ze zemí EU oproti jiným cizincům.					
			1 2 3 4 9		
b) Levná cizí pracovní síla ohrožuje současné zaměstnávání českých občanů.					
			1 2 3 4 9		
c) Příliv cizího kapitálu zlepšuje situaci na našem trhu práce.					
			1 2 3 4 9		
d) Cizinci by se měli zaměstnávat jen v profesích, o něž občané ČR nemají zájem.					
			1 2 3 4 9		
e) Zaměstnávání cizinců by se mělo omezit v oblastech s vysokou nezaměstnaností.					
			1 2 3 4 9		

OV.49 „Domníváte se, že je správné zaměstnávat cizince v ČR?“

Rozhodně ano, ...	1	
spíše ano, ...	2	
spíše ne, ...	3	
rozhodně ne.“	4	
NEVÍ	9	

Zdroj: AV

Příloha č. 37: Kvótní výběr CVVM z roku 2019
Struktura výběrového souboru NS_1903

	ROZLOŽENÍ OBYVATELSTV		VÝBĚROVÝ SOUBOR		ODCHYLKA
	rel.	abs.	rel.	abs.	
CELÝ SOUBOR	100,0	1096	100,0		X
POHLAVÍ					
Muži	48,8	530	48,4		-0,4
Ženy	51,2	566	51,6		0,4
VĚK					
15 - 19 let	5,2	58	5,3		0,1
20 - 29 let	13,5	139	12,7		-0,8
30 - 44 let	27,7	300	27,4		-0,3
45 - 59 let	23,0	258	23,5		0,5
60 a více let	30,6	341	31,1		0,5
VZDĚLANÍ					
Základní	13,8	144	13,2		-0,6
Střední bez maturity	33,9	374	34,1		0,2
Střední s maturitou	33,7	362	33,1		-0,6
Vysokoškolské	18,6	214	19,6		1,0
VELIKOST MÍSTA BYDLIŠTE					
do 799 obyvatel	13,6	86	7,8		-5,8
800 - 1999 obyvatel	13,1	167	15,2		2,1
2000 - 4999 obyvatel	12,1	110	10,0		-2,1
5000 - 14999 obyvatel	14,0	143	13,0		-1,0
15000 - 29999 obyvatel	10,1	163	14,9		4,8
30000 - 79999 obyvatel	11,5	118	10,8		-0,7
80000 - 999999 obyvatel	13,4	175	16,1		2,7
1000000 a více obyvatel	12,2	134	12,2		0,0
KRAJE					
Praha	12,2	134	12,2		0,0
Středočeský	12,5	148	13,5		1,0
Jihočeský	6,0	96	8,8		2,8
Plzeňský	5,5	21	1,9		-3,6
Karlovarský	2,8	31	2,8		0,0
Ústecký	7,7	90	8,2		0,5
Liberecký	4,1	50	4,6		0,5
Královehradecký	5,2	55	5,0		-0,2
Pardubický	4,9	59	5,4		0,5
Vysočina	4,8	60	5,5		0,7
Jihomoravský	11,2	111	10,1		-1,1
Olomoucký	6,0	39	3,6		-2,4
Zlínský	5,6	79	7,2		1,6
Moravskoslezský	11,5	123	11,2		-0,3

Pozn.: Možný rozdíl mezi celkovým počtem dotázaných a součtem dotazníků v jednotlivých kvótních znacích je způsoben nezodpovězením otázky.

VÝBĚROVÝ			VÝBĚROVÝ		
SOUBOR - PAPI	ODCHYLKA		SOUBOR - CAPI	ODCHYLKA	
<i>abs.</i>	<i>rel.</i>		<i>abs.</i>	<i>rel.</i>	

CELÝ SOUBOR	765	100,0		X	331	100,0	X
--------------------	-----	-------	--	----------	-----	-------	----------

POHLAVÍ							
----------------	--	--	--	--	--	--	--

Muži	366	47,8	-1,0		164	49,5	0,7
Ženy	399	52,2	1,0		167	50,5	-0,7

VEK							
------------	--	--	--	--	--	--	--

15 - 19 let	43	5,6	0,4		15	4,5	-0,7
20 - 29 let	95	12,4	-1,1		44	13,3	-0,2
30 - 44 let	212	27,7	0,0		88	26,6	-1,1
45 - 59 let	181	23,7	0,7		77	23,3	0,3
60 a více let	234	30,6	0,0		107	32,3	1,7

VZDĚLANÍ							
-----------------	--	--	--	--	--	--	--

Základní	97	12,7	-1,1		47	14,2	0,4
Střední bez maturity	262	34,3	0,4		112	33,9	0,0
Střední s maturitou	251	32,9	-0,8		111	33,5	-0,2
Vysokoškolské	153	20,1	1,5		61	18,4	-0,2

VELIKOST MÍSTA BYDLIŠTĚ							
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

do 799 obyvatel	66	8,6	-5,0		20	6,0	-7,6
800 - 1999 obyvatel	119	15,6	2,5		48	14,5	1,4
2000 - 4999 obyvatel	78	10,2	-1,9		32	9,7	-2,4
5000 - 14999 obyvatel	91	11,9	-2,1		52	15,7	1,7
15000 - 29999 obyvatel	110	14,4	4,3		53	16,0	5,9
30000 - 79999 obyvatel	71	9,3	-2,2		47	14,2	2,7
80000 - 999999 obyvatel	118	15,4	2,0		57	17,3	3,9
1000000 a více obyvatel	112	14,6	2,4		22	6,6	-5,6

KRAJE							
--------------	--	--	--	--	--	--	--

Praha	112	14,7	2,5		22	6,6	-5,6
Středočeský	102	13,3	0,8		46	14,0	1,5
Jihočeský	83	10,8	4,8		13	3,9	-2,1
Plzeňský	11	1,4	-4,1		10	3,0	-2,5
Karlovarský	16	2,1	-0,7		15	4,5	1,7
Ústecký	49	6,4	-1,3		41	12,4	4,7
Liberecký	34	4,4	0,3		16	4,8	0,7
Královehradecký	44	5,8	0,6		11	3,3	-1,9
Pardubický	31	4,1	-0,8		28	8,5	3,6
Vysočina	45	5,9	1,1		15	4,5	-0,3
Jihomoravský	69	9,0	-2,2		42	12,8	1,6
Olomoucký	24	3,1	-2,9		15	4,5	-1,5
Zlínský	68	8,9	3,3		11	3,3	-2,3
Moravskoslezský	77	10,1	-1,4		46	13,9	2,4

Příloha č. 38: Kvótní výběr CVVM z roku 2013

Struktura výběrového souboru NS_1303

	ROZLOŽENÍ OBYVATELSTVA ČR		VÝBĚROVÝ SOUBOR		ODCHYLKA
	rel.	abs.	rel.		
CELÝ SOUBOR	100,0	1059	100,0		X
POHLAVÍ					
Muži	48,5	522	49,3		0,8
Ženy	51,5	537	50,7		-0,8
VEK					
15 - 19 let	6,5	71	6,7		0,2
20 - 29 let	15,6	165	15,6		0,0
30 - 44 let	27,5	291	27,6		0,1
45 - 59 let	23,6	247	23,3		-0,3
60 a více let	26,8	284	26,8		0,0
VZDELANÍ					
Základní	18,6	193	18,3		-0,3
Střední bez maturity	34,9	373	35,3		0,4
Střední s maturitou	31,8	335	31,7		-0,1
Vysokoškolské	14,7	156	14,8		0,1
VELIKOST MISTA BYDLIŠTĚ					
do 799 obyvatel	13,8	119	11,2		-2,6
800 - 1999 obyvatel	12,6	142	13,4		0,8
2000 - 4999 obyvatel	11,6	136	12,8		1,2
5000 - 14999 obyvatel	13,9	148	14,0		0,1
15000 - 29999 obyvatel	10,4	107	10,1		-0,3
30000 - 79999 obyvatel	11,4	120	11,3		-0,1
80000 - 999999 obyvatel	13,8	160	15,2		1,4
1000000 a více obyvatel	12,5	127	12,0		-0,5
KRAJE					
Praha	12,5	127	12,0		-0,5
Středočeský	12,2	129	12,1		-0,1
Jihočeský	6,0	69	6,5		0,5
Plzeňský	5,5	57	5,4		-0,1
Karlovarský	2,8	26	2,5		-0,3
Ústecký	7,7	90	8,5		0,8
Liberecký	4,1	40	3,8		-0,3
Královehradecký	5,2	61	5,8		0,6
Pardubický	4,9	42	4,0		-0,9
Vysočina	4,8	57	5,4		0,6
Jihomoravský	11,2	127	12,0		0,8
Zlínský	5,6	57	5,4		-0,2
Olomoucký	6,0	49	4,6		-1,4
Moravskoslezský	11,5	128	12,0		0,5

Pozn.: Možný rozdíl mezi celkovým počtem dotázaných a součtem dotazníků v jednotlivých kvótních znacích je způsoben nezodpovězením otázky.